

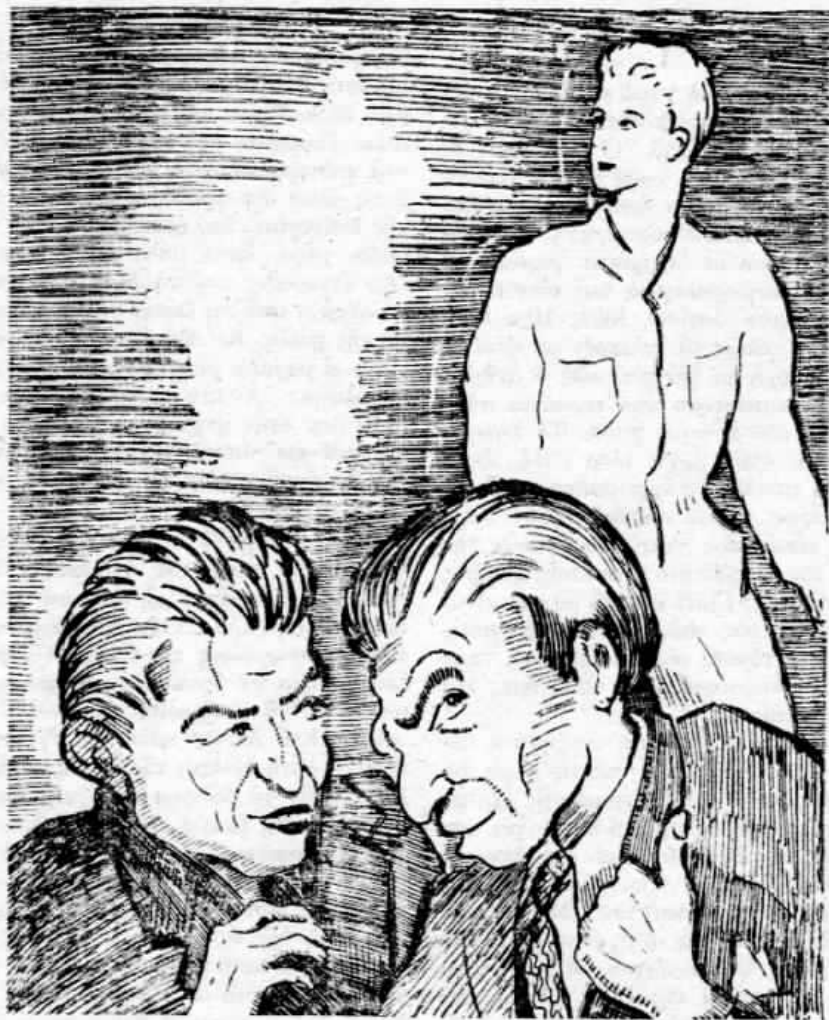
ΑΚΤΙΝΕΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙ
ΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕ
ΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

ΕΤΟΣ 6'

ΑΘΗΝΑΙ ΔΕΠΡΙΛΙΟΣ 1946

ΑΡΙΘ. 56.

*Ελλης Τοπάλη.

«Εύτυχισμένος ονειδισμός».

Η ΧΑΡΑ, ΑΙΤΗΜΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ

I

Τι δίψα για τη χαρά είναι ίσως κάτι από τα χαρακτηριστικότερα του ψυχικού μας οργανισμού. Ο άνθρωπος έχει ανάγκη από τη χαρά για να νοιώσει τη ζωή του και έχει ακόμα ανάγκη από τη χαρά για να δημιουργήσει. Έπιστήμονες ειδικοί σε ζητήματα ψυχολογικά αλλά και κοινωνιολογικά και οικονομικά ακόμη είχαν αρχίσει, ιδίως λίγο πριν από τον πόλεμο, να μελετούν με ιδιαίτερη προσοχή το ζήτημα, πώς ο άνθρωπος θα κατακτήσει την τεράστια αυτή δύναμη που λέγεται χαρά. Το ζήτημα φαίνεται στην αρχή τόσο απλό, ώστε άπορεί κανείς πώς έχει ασθίσει γι' αυτό μελέτες τόσων σοφών. Αφού όμως είναι τόσο απλό, γιατί δεν βρίσκει την λύση του και μάλιστα ούτε στους καιρούς της ειρήνης; Γιατί η χαρά να μην είναι το ψυχικό μας καθεστώς, ύστερα μάλιστα από τόσους αιώνες προόδου, στον τεχνικό πολιτισμό, στις επιστήμες και στα γράμματα;

Με κάποιαν αφέλεια, ευεξήγητη άλλως τε, ο διαμαρμένος για τη χαρά άνθρωπος στρέφει το βλέμμα στις έξωτερικές συνθήκες που βρίσκει γύρω του να τον περιβάλλουν. Και δεν υπάρχει αμφιβολία, πώς οι έξωτερικές συνθήκες ασκοῦν την επίδρασή τους. Μά να πούμε πώς η επίδραση αυτή είναι αποφασιστική και αποκλειστική, θάταν ξένο προς την πείρα της ζωής. Υπάρχουν άνθρωποι που ζούν μέσα σε παλάτια, τραγικοί όμως Τάνταλοι με το μαρτύριο της δίψας, ενώ κολιμπάνε μέσα στη

δεξαμενή της εδνυχίας. Και υπήρξαν πάντοτε άνθρωποι, άλλοι άνοσοδεμένοι στα δεσποτήρια της αρχαίας Ρώμης, άλλοι εξόριστοι και πεινασμένοι, άλλοι στα νεότερα κάτεργα και στο Χαϊδάρι, όπως άλλοι στο κρεβάτι του πόνου και της δυστυχίας, που όμως ήταν τόσο γεμάτοι χαρά, ώστε μόλις τους πλησίαζες, έννοιωθες και τη δική σου ψυχή να γεμίζει από τη ζωογόνο αυτή δύναμη της χαράς. Κι' εδώ εφαρμόζεται ό,τι ειπαν οι μεγάλοι σύγχρονοι βιολόγοι και ψυχολόγοι: "Αν δέν στρέψουμε την προσοχή μας στην ψυχική δύναμη, δέν θά καταλάβουμε τίποτε για τον άνθρωπο, δέν θά βρούμε ούτε τό μέσον ούτε την πηγή της χαράς.

Είναι κι' η χαρά μία θεία δύναμη που γεμίζει την ψυχή του ανθρώπου. Όποιος δέν την έχει τη δύναμη αυτή, δέν έχει τη χαρά. Όσο και να ναι από τους εδνυχισμένους της ζωής, ένα ψύλλου πήδημα θά βρισκεται πάντοτε πρόφραση για να φανερωθή η ψυχική αναπηρία. Και όποιος πάλι την έχει την ψυχική αυτή δύναμη της χαράς, αυτός, όσο κι' αν τα βάσανα της ζωής έχουν συγκεντρωθή επάνω του, πονει βέβαια, και κάποιος-κάπου η κραυγή του πόνου φεύγει από τό χείλη του. Μά η δύναμη της χαράς που είναι μέσα στον άνθρωπο, αυτή δέν άργεί να φανερωθή και σε μία αντίσταση θαυματουργική να μεταβίβη τον πόνο σε άφορη χαράς, τις δυσκολίες σε κίνητρο δημιουργίας και τον βασανισμένον άνθρωπο, άκριθώς αυτόν, σε μορφή δημιουργική.

II

Τὴν ἀντίληψη αὐτὴ τοῦ προβλήματος τῆς χαρᾶς, καταστάλαγμα τῆς ἀνθρώπινης πείρας χιλιῶδων χρόνων καὶ τῆς τελευταίας προσόδου τῆς ἐπιστήμης, αὐτὴν τὴν ἀληθινὰ ρεαλιστικὴν ἀντίληψη ἐπρόβαλε, εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτη ἀρχή, στὸν ἄνθρωπο ὁ Χριστιανισμός. Ὁ Χριστιανισμός, θετικὸ σύστημα χαρᾶς, κατέδικασε τὴν ἀπαισιοδοξία παλαιῶν θρησκειῶν καὶ νεωτέρων φιλοσοφικῶν σχολῶν. Ὁ Χριστιανισμός ἐχάραξε ἀντίθετη γραμμὴ πρὸς τὴν στοικὴ ἀπάθεια καὶ τὴν βουδδιστικὴ γαλήνη τῆς ἀδράνειας. Διδασκαλία ζωῆς ὁ Χριστιανισμός δὲν ἱκανοποιεῖται μὲ τίποτε τὸ ἀρνητικόν. Ἐπομένως οὔτε μὲ τὴν ἀπάθεια οὔτε μὲ τὴν ἀδιαφορία. Ὁ Χριστιανισμός εἶναι θετικὴ ἀντιμετώπιση τῆς ζωῆς καὶ γι' αὐτὸ θέλει ἀπὸ τὸν ὁπαδὸν τοῦ ἐπίσης θετικῆ, παλληκαρήσια ἀντιμετώπιση τῆς ζωῆς, μὲ τὴν θετικὴ δημιουργικὴ δύναμη τῆς χαρᾶς. Δὲν στέκει ἀδιάφορος πρὸς τὰ βίαια τῆς ζωῆς ὁ Χριστιανός οὔτε τὰ ξεχνᾷ, οὔτε κάνει πὼς τάχα δὲν τὰ νοιώθει, οὔτε ζῆ σὲ κόσμους ὄνειρους μακριὰ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Ἰσα-ἰσα ζῆ μέσα στὴν πραγματικότητα. Καὶ μὲ ἀπόλυτη ἀντίληψη τῆς πραγματικότητος, τραγικῆς πολλὰς φορές καὶ μαύρης, ἔρχεται καὶ φέρνει τὴν δύναμη τῆς χαρᾶς. Ὅχι κἀνοντας τὸν ἄνθρωπο νὰ ξεχάσῃ τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ ἴσα-ἰσα, δείχνοντάς του πέρα ἀπὸ τὴν περιορισμένη πραγματικότητα τῆς στιγμῆς πὺ φεύγει, ὁλόκληρη τὴν πραγματικότητα, τὴν αἰώνια, ἀκατάλυτη, ἀθάνατη πραγματικότητα, πὺ εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴς ὁποιοσδήποτε δυσκολίας τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Δὲν λείπει στὸν ἄνθρωπο νὰ κλείσῃ τὰ μάτια. Ἰσα-ἰσα τοῦ λείπει νὰ τ' ἀνοίξῃ ἀκόμα περισσότερο, γιὰ νὰ δῆ, πάρα πάνω ἀπὸ τὸ πρόσκαιρο καὶ πα-

ροδικόν, τὸ αἰώνιο. Στὰ χρόνια τῆς γερμανοϊταλικῆς σκλαβιάς διατηρούσαμε τὴν πίστη στὸν ἀγῶνα μας καὶ τὴ χαρὰ γιὰ τὴ νίκη πὺ ἔρχεται, ὄχι βέβαια γιὰτὶ δὲν ἐννοιώθαμε τὴ βαρεὰ σκλαβιά, ἀλλὰ γιὰτὶ πάρα πάνω ἀπ' αὐτὴν ἐδύλεπαμε τὴν λευτεριά πὺ ἔρχεται, τὴν πανωλευριά τοῦ "Ἄξονος, ὅσο κ' ἂν ὁ "Ἄξων αὐτός μας κρατοῦσε γιὰ τὴν ὥρα ἀλυσοδεμένους. "Ἐτσι, κί' ἀκόμα περισσότερο, ὅλες τὴς δυσκολίας καὶ τὰ βίαια τῆς καθημερινῆς ζωῆς ὁ Χριστιανός τὰ βλέπει καὶ τὰ νοιώθει, μὲ τὸ ρεαλιστικώτερο μάτι, βλέπει ὅμως καὶ νοιώθει, παραπάνω ἀπ' αὐτά, τὴν πραγματικότητα, τὴν μεγάλη, αἰώνια, ἀτέραντη, ἀκατάλυτη πραγματικότητα, πὺ μπροστά τῆς οἱ δυσκολίας τῆς στιγμῆς γίνονται ἀσήμαντες μικρολεπτομέρειες. Κί' ἀτενίζοντας, μὲ τῆς πίστεως τὰ μάτια, τὴν πραγματικότητα αὐτὴν ὁ Χριστιανός, ἀνεβαίνει πάνω ἀπὸ τὴς μικροτητές καὶ τῆς ἀναποδιῆς τῆς καθημερινῆς ζωῆς κ' ἡ ἐπαρὴ του ἢ ψυχικὴ μὲ τὴν αἰωνιότητα κάνει τὴ χαρὰ του ὄχι νὰ ἀγνοῆ μὰ νὰ ὑπερникῶ τὰ βίαια καὶ τὴς ἀναποδιῆς πὺ συναντᾷ.

Εἶναι στιγμῆς πὺ τέτοια χαρὰ φαίνεται χιμαιρικὴ σὲ μερικὰ ἔξυπνα μὰ μυωπικὰ πνεύματα. Μήπως καὶ ἡ πίστη μας στὴν τελικὴ ἦττα τοῦ "Ἄξονος δὲν φαινόταν χιμαιρικὴ στὴν κοντόφθαλμη ἔξυπνάδα μερικῶν, ὅταν οἱ Γερμανοἰταλοὶ ἔφθασαν στὴν Ἄλεξάνδρεια; Καὶ ὅμως, νὰ πὺ οἱ δῆθεν χιμαιρικοὶ αὐτοί, φανερόνεται πὺ ἦσαν οἱ μόνοι πὺ ἔβλεπαν τὴν πραγματικότητα! Γιατὶ αὐτοί, πέρα ἀπὸ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἐπεισόδιο τοῦ πολέμου, ἔβλεπαν τὴς μεγάλες γραμμῆς τοῦ ἀγῶνα καὶ οἱ μεγάλες γραμμῆς ἔδειχναν τὴν συντριβὴ τῶν τυράννων.

Καὶ ὁ Χριστιανισμός φανερόνεται τὴς μεγάλες γραμμῆς τῆς ζωῆς. Κί' οἱ γραμμῆς αὐτές, πέρα ἀπὸ τοῦτη καὶ ἐκεῖνη

τῆ μικρότητα, μᾶς δείχνουν τὴν μεγάλη δημιουργία, τὴν μεγάλη πραγματικότητα πού εἶναι ἡ συντριβὴ τοῦ κακοῦ, ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὸν ξεπεσμό. Οἱ γραμμὲς αὐτὲς μᾶς δείχνουν τὸ θρίαμβο τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ Δικαίου, τοῦ ἠρωϊκοῦ, τοῦ ἀγνοῦ. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ Χριστιανισμὸς ξέρεε ὅτι δὲν παίζει μὲ λέξεις, ἀλλὰ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν ἀλήθεια τὸν ἄνθρωπο, ὅταν τὸν προσκαλῆ πρὸς τὴν χαρὰ.

III

Καὶ τὸ χαροπὸ αὐτὸ προσκλητήριον γεμίζει ἀπ' ἀκρῆ σ' ἀκρῆ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν. Τί θὰ πῆ Εὐαγγέλιο, παρὰ χαρᾶς μῆνυμα; Ἀπ' τὴν πρώτη ὡς τὴν τελευταία του σελίδα ὅλο τὴν χαρὰ θὰ συναντήσετε. Προσκλητήριον πρὸς τὴν χαρὰ. Ἡ χαρὰ ἐντολή, ἡ χαρὰ νόημα τῆς ζωῆς, ἡ χαρὰ δεῖγμα τοῦ Χριστιανοῦ. Χριστιανισμὸς εἶναι ἡ θρησκεία τῆς χαρᾶς, ἡ θρησκεία τῶν χαροῦμενων ἀνθρώπων. Ἄνθρωπων πού χαίρουν καὶ ὅταν βέβαια βρίσκονται στὸ θριαμβευτικὸ Θεῶν, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀναβαίνουν τὸν Γολγοθᾶ. Κιττάξτε νὰ δῆτε πόσες φορές ἢ λέξεις «χαρᾶς», «χαίρω», «χαίρετε», βρίσκεται στὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ θὰ καταλάβετε τὸ μυστικὸ τοῦ θριαμβοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ θὰ καταλάβετε γιατί ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει τὴ δύναμη τῆς χαρᾶς, μὴ πού κι' αὐτὸς

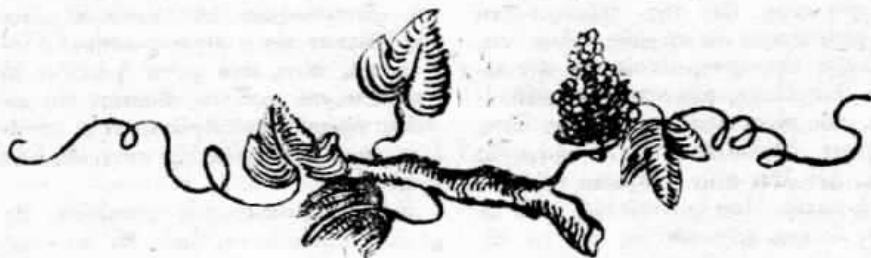
κάθε ἄλλο παρὰ λιποτάκτης τῆς ζωῆς εἶναι. Νοιώθει καὶ τὸν πόνο καὶ τὸ πένθος τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸ κακὸ πού βρίσκεται ἔξω ἀπ' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ κακὸ πού βρίσκεται ἀκόμα μέσα του.

Αὐτὴ, τῆς χαρᾶς ἡ νίκη εἶναι ἡ προσφορά πού πρέπει νὰ κάμωμε σάν Χριστιανοὶ στὴν δύσκολη ἐποχὴ πού περνοῦμε. Ἡ νέα μας μεταπολεμικὴ δημιουργία, πρέπει νὰ εἶναι δημιουργία χαρᾶς. Ὅχι χιμαιρικῆς χαρᾶς, ἀλλὰ χαρᾶς πού στηρίζεται στὴν Πίστη. Χαρᾶς πού βλέπει τίς δυσκολίες καὶ τὰ προβλήματα τῆς μεταπολεμικῆς ζωῆς, μὰ βλέπει ἀκόμα καὶ τὴν εὐεργετικὴν καρποφορία πού στεφανώνει κάθε εὐεργετικὴ ἀνώτερη χριστιανικὴ προσπάθεια. Αὐτὴ ἡ χαρὰ θὰ μᾶς δίνη καινούργια τόνωση, ὅταν θὰ μᾶς κουράξῃ ἡ ἀνηφορία, αὐτὴ θὰ μᾶς καθαρίξῃ τὸ μυαλό, αὐτὴ θὰ μᾶς ἀγνίξῃ τὴν ψυχὴ. Ὅταν καθένας ἀπὸ μᾶς, γεμάτος χαρὰ, σκορπίξῃ τὴν χαρὰ στὸ περιβάλλον του, τότε ἂς τὸ ξέρη, θὰ εἶναι ὁ δημιουργὸς μᾶς εὐτυχισμένης ἐποχῆς, μᾶς ἀνθρωπότητος, πού ὄχι μόνο θὰ ξεπεράσῃ τῶν καιρῶν τίς δοκιμασίες, μὰ, ἴσα-ἴσα, θὰ δυναμώσῃ ἀπ' αὐτὲς.

Γιατί, τὸ νὰ γίνωνται οἱ δυσκολίες ἐργάτες τῆς χαρᾶς, αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸ πού χαρίζει στὸν ἄνθρωπο ἡ χριστιανικὴ πίστη.

Ἄλλὰ μόνον αὐτὴ!

Β. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ

ΖΩΗ ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ

(ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ)

*Αναποκρινόμενον εις έκδηλωθεϊσαν έπιθυμίαν πολλών άναγνωστών, τό περιοδικόν μας άρχίζει, από τόδ τεύχος τούτου, μίαν έρευναν του λεγομένου γενετήσιου ή «σεξουαλικού» ζήτηματος, με την προσπιτικήν νά καταπολιθή, σόν τή χρόνν, ό άναγνώστης, επί της άλγηθους θέσεως του θέματος, από όλων του τών πλευρών.

Τήν εισαγωγήν εις τό όλον ζήτημα θά κάμνι ό συνεργάτης μας Π. Μελλίτης, εις τό άμέσως κατωτέρω δημοσιεύμενον άρθρον. Η ειδικώτέρα άνάπτυξις του ζήτηματος από τήν άποψιν της χριστιανικής ήθικης, γίνεται εις τό άκολουθούν άρθρον, «έντολή Θεού», γραμμένον από έκπρόσωπον της 'Ορθόδοξου θεολογίας, θυνάμενον μετά κύρους νά διατυπώσθι τήν άποψιν αυτήν.

Ως κατακλείς έρχεται ή έρευνα του ζήτηματος εκ της έπόψεως της νεωτέρας ιατρικής έπιστήμης, και ιδίως της ψυχιατρικής, εις τό άρθρον ή «νεωτέρα ιατρική και τό σεξουαλικόν πρόβλημα», γραμμένον από ειδικόν συνεργάτην μας.

'Αναγνώστες του περιοδικού έζητησαν νά άσχοληθι κάπως τούτη ή στήλη με τά προβλήματα που άνάγονται στις σχέσεις των δύο φύλων, ειδικώτερα, με τό λεγόμενον γενετήσιο, ή «σεξουαλικόν» πρόβλημα. Λεπτό, βέβαια, τό ζήτημα αυτό, πολύπλευρο από τή φύση του, πολύπλοκο, όπως τό έκατόντησε ό σημερινός «πολιτισμένος» άνθρωπος, είναι, ώστόσο, πρόβλημα κυριολεκτικά ζωτικό και για τό άτομο και για τήν κοινωνία. 'Ακόμα, είναι ζήτημα πνευματικού προσανατολισμού. Για πολλούς, για μυριάδες ανθρώπους, νέους ιδίως, ό πνευματικός τους προσανατολισμός είναι συνέπεια του τί στάση πήραν, ή θέλουν νά πάρουν, πάνω στο ζήτημα αυτό. Έτσι, ό κάθε άνθρωπος που θέλει νά πάρη μίαν ένσυνείδητη στάση πάνω στα μεγάλα προβλήματα της ζωής, είναι ύποχρεωμένος νά χαράξι και πάνω στο

σεξουαλικό ζήτημα μία κατεύθυνση, νά διαλέξι δρόμο. Έναν από τους δύο δρόμους, που άνοίγονται μπροστά του.

Ό ένας από τους δρόμους αυτούς είναι ό γνωστός με τήν όνομασία του ελεύθερου έρωτας. Βασική σκέψη σ' αυτόν είναι ή ελεύθερη «εικανοποίηση» του γενετήσιου ένστικτου, και από τόν άνδρα και—στη συνεπέστερη έκδοχή— από τή γυναίκα. Δέν χρειάζεται, αλήθεια, νά άσχοληθοίμε πολύ, περιγράφοντας τούτον τόν δρόμο, δέν θά μπορούσε εύκολα ή κοινωνία μας νά κατηγορηθι, πως τόν άγνοεί. Σάν θεωρία, ό ελεύθερος έρωτας παίρνει κάθε τόσο κι' από ένα νέο ορειουσαίσιμα, μα βάση της είναι πάντα μία: 'Η αντίθεση προς τόν άλλο δρόμο, τήν άλλη αντίληψη, που θέλει τή γενετήσια ζωή μέσα σ' ένα πλαίσιο κανόνων ήθικης, που συνδέει τό γενετήσιο ένστικτο με τόν γάμο και θρω-

ρεϊ ανήθικη κι' απαγορευμένη την γενετήσια «ικανοποίηση» έξω από τον γάμο. Την αντίθεση αυτή, ή θεωρία της σεξουαλικής «ελεύθερης ζωής» ζητάει να την στηρίξει σε δυο ισχυρισμούς. 'Ο ένας είναι, πώς αυτή ή ανεξάρτητη από τον γάμο σεξουαλική ζωή είναι ή φυσιολογική. 'Ο άλλος, πώς ή ζωή που διέπεται από κανόνες γενετήσιας ήθικης φέρνει βλάβη στην υγεία.

Έτσι ή σχολή του ελεύθερου έρωτα, προβάλλει στον άνθρωπο με τό έρώτημα: Γιατί αυτοί οί ήθικοί κανόνες και οί περιορισμοί, στην εκδήλωση μιās τόσο φυσιολογικής λειτουργίας στον άνθρωπο, όπως είναι ή γενετήσια λειτουργία?

Β'

Διάτι... διότι αυτό ακριβώς είναι τό ζήτημα! Πότε είναι φυσιολογική ή λειτουργία αυτή; Και είναι, άρα γε, ό «ελεύθερος έρωτας» κάτι τό φυσιολογικό για τον άνθρωπο;

Αυτό ακριβώς είναι τό ζήτημα! Και, λίγο να σκεφθής ψύχραιμα κι' άπροκατάληπτα, θά δής, πώς τό ζήτημα αυτό δεν είναι και τόσο άπλό, όπως τό φαντάζεται ή θεωρία του «ελεύθερου έρωτα». Τό γενετήσιο ένοστικό είναι ένοστικό δημιουργικό. Σκοπό του έχει στον άνθρωπο, όπως και στο ζώο, την δημιουργία απογόνων. Τό γενετήσιο ένοστικό είναι ακριβώς «γενετήσιο». Όταν λοιπόν έλθης τώρα και, με τρόπο τεχνητό, κόψης από τη λειτουργία του ένοστικού αυτού εκείνο που είναι ή ουσία του, δηλαδή τη δημιουργία, για να κρατήσης μόνο τό ήδονιστικό στοιχείο, τότε κάνεις κάτι, που, πώς τό θέλεις, δεν είναι σύμφωνο με τη φύση του ένοστικού αυτού, τον σκοπό του, τον προορισμό του. Αυτή ή διάσπαση αναπαγωγικής δημιουργίας και ήδονής, για να κρατήσουμε τη δεύτερη και ν' απο-

κλείσουμε την πρώτη, είναι κάτι που δεν τό κάνει ή φύση. Είναι ξένο γι' αυτήν. Είναι κάτι τό αντιφυσιολογικό, τό τεχνητό, τό ψεύτικο.

Υπάρχει κι' άλλο ένα ένοστικό, που ή ικανοποίησή του συνδέεται με ήδονή. Είναι τό ένοστικό της πείνας. Η πείνα, σκοπό έχει έναν: Την διατροφή, την συντήρηση του ανθρώπου. Η ήδονή ή γευστική έχει συνδεθή με τον σκοπό αυτό, δεν είναι φυσιολογικό να επιδιωχθή ή ήδονή με αποκλεισμό της πραγματοποίησης του σκοπού. Τέτοιον τεχνητό χωρισμό της ήδονής από τον σκοπό του ένοστικού, τη θρέψη, έκαναν στην έποχή της ρωμαϊκής κατάπτωσης, στα συμπόσια του Νέρωνος, όπου οί άποκτηνωμένοι φαγάδες έτρωγαν, μονάχα για την γευστική απόλαυση, και κατόπιν προκαλούσαν τεχνητά έμετό, για να ξαναφάνε πάλι και έτσι συνεχίζοταν μια τακτική, που προκαλεί τόσο τη βδελυγμία, ώστε πρέπει να ζητήσω συγγνώμη από τους άναγνώστες μου που τους την θυμίζω. Όμως δεν είναι καμμία οδσιώδης διαφορά ανάμεσα στην τακτική αυτή και τον τεχνητό χωρισμό της γενετήσιας απόλαυσης από τό σκοπό της, τη δημιουργία. Και στη γευστική και στη σεξουαλική απόλαυση, ή ικανοποίηση του ένοστικού, με τρόπο που να είναι ξένος προς τό σκοπό του, με τον τεχνητό χωρισμό της ήδονής από τό σκοπό της λειτουργίας που την φέρνει, είναι κάτι τό αντιφυσιολογικό, τό τεχνητό, τό ψεύτικο. Κι' έπειδή, στην γενετήσια λειτουργία, ό ψεύτικος χαρακτήρας εκδηλώνεται σε μια κεντρικώτατη έκφραση της όλης λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού, δεν είναι περίεργο, πώς μια τέτοια διάσπαση φέρνει σε έκφυλιστικά άποτελέσματα, που τά ύφίσταται ό άνθρωπος και σαν σωματικός και σαν πνευματικός οργανισμός και σαν άτομο και σαν κοινωνία.

Μά, από την άλλη μεριά, δημιουργία απογόνων θά πῆ δημιουργία που συντελείται μέσα στις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για νά ζήση, νά αναπτυχθῆ, νά προκόψῃ, νά εκπληρώσῃ τὸν προορισμό του ὁ ἄνθρωπος που θά δῆ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Κι' αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις ὑπάρχουν μόνον ὅταν ὁ νεογέννητος ἄνθρωπος βροῖ νά τὸν περιμένῃ ἡ ζεστασιά τῆς οἰκογένειας που ἴδρυνε ὁ γάμος. Ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα, ὁ ἄνθρωπος ἔχει περισσότερη ἀνάγκη ἀπὸ περιθάλψη καὶ ἀγωγή σ' ἓνα σημαντικό ποσοστὸ τῆς διάρκειας τῆς ζωῆς του. Κι' αὐτὸ γίνεται στὴν οἰκογένεια, ὄχι στὴ βρεφοδόχο. Γι' αὐτὸ ἡ οἰκογένεια—ἄρα ὁ γάμος—εἶναι τὸ φυσιολογικὸ συμπλήρωμα τοῦ γενετήσιου ἐνατίκτου, εἶναι τὸ πεδίο, ὅπου ἐκδηλώνεται ἡ φυσιολογικὴ λειτουργία τῆς γενετήσιας δυνάμεις στὸν ἄνθρωπο. Μέσα στὸν γάμο ἡ λειτουργία αὐτὴ εἶναι ἀληθινά, πλέρια, φυσιολογικά, «γενετήσια». Ἐξω ἀπὸ αὐτὸν δὲν ὑπάρχει δημιουργικὴ λειτουργία, ὑπάρχει ἡδονιστικὴ «εὐκαταποίησις» μὲ μιὰ ἀντιφυσιολογικὴ, ἐκφυλιστικὴ, ἀποσυνθετικὴ διάσπαση. Νά γιατί, ἡ ἴδια λειτουργία, μέσα στοῦ γάμο εἶναι δημιουργία καὶ ζωὴ. Ἐξω ἀπὸ τὸ γάμο εἶναι ἀποσύνθεσις, σατίλα, ἀρνησις τῆς ζωῆς.

Γ'

Μὲ τέτοιο μᾶτι ἀντιμετώπισε τὴ γενετήσια λειτουργία, μέσα στὸν γάμο καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτὸν, ὁ ἄνθρωπος, σ' ὅλους τοὺς αἰῶνες, σ' ὅλα τὰ γεωγραφικὰ πλάτη καὶ μῆκη. Ὅσο κι' ἂν βουτηχθῆς στὰ βάθη τῶν αἰῶνων, θά δῆς τὴν ἐξώγαμη γενετήσια «εὐκαταποίησις» νά στιγματίζεται σὰν πορνεία καὶ τὴν πορνεία νά καταδικάζεται πάντα ἀπὸ τὴν κοινὴ συνείδηση. Ἀκόμα καὶ σὲ χώρες ὅπου, γιὰ λόγους σχετικῶς μὲ τὴν κατάρτιση καὶ τὴν ἐκμετάλλευσή τῆς γυναίκας, κράτος καὶ ἐκφυλισμένη θρησκεία, πά-

σχιζαν νά καθιερώσουν τὴν πορνεία, ἀντέδρασε ὁ λαός, ἡ κοινωνία. Πολλὲς φορὲς καθιερώθηκε, πολλὲς φορὲς ἐπιβλήθηκε ἐπίσημα ἡ πορνεία, μὰ ποτὲ δὲν ἐτιμῆθηκε. Στὴν κοινὴ συνείδηση ἦταν πάντα κάτι τὸ κατώτερο, τὸ ἐλεεινὸ, τὸ συχαμένο. Καὶ στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, εἰδικότερα, μ' ὅλες τὶς πάνδημες Ἀφροδίτες, λαϊκὸ αἶσθημα καὶ φιλοσοφικὴ σκέψη ἀντιμετώπιζαν πάντα τὴν πορνεία σὰν κάτι τὸ αἰσθητικὸ καὶ ἀρωματισμένο, κάτι που εἶναι ἀντίθετο στὴν ἀνθρώπινη ἀξιοποίησις καὶ καταβάλλει τὸν ἄνθρωπο στὸ κτήνος (*).

(*) Κι' ἡ φιλοσοφικὴ σκέψη ἦταν ὁμόφωνη στὸ σημεῖο αὐτὸ. Ἀκόμα κι' οἱ Ἐπικούρειοι κάθε ἄλλο ἦσαν παρὰ ἡδονιστὲς τοῦ σημερινοῦ τύπου. Ἦσαν εὐδαιμονιστὲς, που ζητοῦσαν τὴν ἡδονή, μὰ τὴν πνευματικὴν ἡδονὴν που τὴν ἐκαρακτηρίζαν σὰν ἀνώτερη καὶ γνήσια ἡδονὴν που ὀδηγεῖ στὴν εὐδαιμονία. Ἐνῶ οἱ σωματικῆς, οἱ αἰσθησιακῆς ἡδόνες εἶναι κατὰ τοὺς Ἐπικούρειους κατώτερες γιατί τοὺς λείπει ἡ διάρκεια, χαρακτηριστικὸ τῆς γνήσιας ἡδονῆς. Ὡς γιὰ τὴ θέσις τῆς ἑταιρίας, τοῦ ἑταιρισμοῦ, τῆς πορνείας μέσα στὴν Ἀθηναϊκὴ κοινωνία καὶ μάλιστα τῶν χρόνων τῆς παρακμῆς, ἀρκεῖ νά δῆ κανεὶς τοὺς ἑταιρικούς διαλόγους τοῦ Λουκιανοῦ (ἑνὸς συγγραφέως κάθε ἄλλο παρὰ ἠθικολόγου) γιὰ νά δῆ τὸν κοινωνικὸ ζεπσμό καὶ τὴν ἀτιμωσιμότητα τῆς περιφρόνησις. Καὶ γιὰ τὴν περιφρονησὶς Ἀσπασίας, τὸ στερεότυπο ἐπιχείρημα τῶν φίλων τῆς σεξουαλικῆς ἀουδοσίας, ἓνα μόνο ἀρκεῖ νά μᾶς δείξῃ τὴν ἀλήθεια: Τὸ τεράστιο σκάνδαλο, ἡ γενικὴ κατακραυγὴ που γεννήθηκε μέσα στὴν Ἀθηναϊκὴ κοινωνία ἐξ αἰτίας τῶν ὅσων ἐλέγοντο (ἀληθινὰ ἢ συκοφαντικὰ, δὲν ἔφορε) γιὰ τὸν ἔκλυτο βίον τῆς Ἀσπασίας—τὸ ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις κατὰ τοῦ Περικλῆ βοήθη ἀκριβῶς στὶς φημιολογούμενες σχέσεις του μὲ τὴν «ἑταίρα» αὐτὴ τὸ ὄπλο γιὰ νά τὸν χυπῆσι, ἡ δραματικὴ δίκη τῆς ἑπειτα, ὅπου παρὰ τρεῖς ἐγγύτωσε ἡ Ἀσπασία τὴν καταδίκη, ὅλα αὐτὰ δείχνουν, πὸς ἡ κοινὴ συνείδηση δὲν ἀνεχόταν τὸν ἔκλυτο βίον, ἴσα ἴσα ἔδειχνε ἀπέναντι στὰ ἦθη μιὰν ἀσυντηρησιμότητα, που οὔτε μπροστά σ' ἓνα Περικλῆ δὲν ἔταματωσε.

Ἡ, μᾶλλον, οὔτε στό κτήνος. Τό κτήνος ζῆ μιά ζωή φυσιολογική, καί φυσιολογική εἶναι καί ἡ γενετήσια ζωή τοῦ ζώου κα' ἀσύγκριτα ἀνώτερη ἀπό τοῦ ἐκφυλισμοῦ, πού σοφίζεται στόν ἡδονισμό του ὁ ἄνθρωπος. Τόν τεχνητό χωρισμό τῆς ἡδονῆς ἀπό τήν δημιουργία δέν τόν ξέρει τό ζῶο. Τό ζῶο ἔχει δημιουργική γενετήσια λειτουργία μέσα στόν γάμο, τόν δικό του τόν γάμο. Ἀπό τίς κορυφές τῶν βουνῶν ὡς τῶν ὠκεανῶν τᾶ βάθη, ἀπό τόν ἀέτο τοῦ ἐλληνικοῦ βουνοῦ, ὡς τὸ ψάρι τῆς ἐξωτικῆς θάλασσας, πρῶτα εἰτοιμάζεται ἡ φωνή πού θά δεχθῆ τόν γόνο, ὑστερα ἐρχεται ἡ σχέση τῶν φύλων. Καί στά ζῶα ὅπου φωνή δέν ὑπάρχει, ὅμως πάντα καί χωρὶς καμμιάν ἐξαίρεση ὑπάρχει ἡ γενετήσια λειτουργία, ὡς λειτουργία δημιουργική. Τό ζῶο δέν πορνεύει! Ἡ πορνεία εἶναι προνόμιο τοῦ «πολιτισμένου» ἀνθρώπου. Ὅπως καί κάθε ἀντιφυσιολογικός τρόπος ζωῆς!

Δ'

Ἀφύσικο, ἀρρωστημένο, ψεύτικο, τό κυνήγι τῆς ἡδονῆς ἔξω ἀπό τόν φυσιολογικό της δεσμό μέ τήν δημιουργία μέσα στόν γάμο, δέν μπορεί παρά νά φέρῃ ἀποτελέσματα ὀλέθρια γιά κάθε ἐκφάνση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀυτό, βέβαια, ἰσχύει, πρῶτ' ἀπό ὅλα καί γιά τήν υγεία!

Γιά τήν υγιεινή πλευρά μιᾶ σ' ἄλλο ἄσθρο ὁ εἰδικός. Μ' ὄλο πού δέν κατάλαβα τί χρειάζονται εἰδικές ἐρευνες, ὅπου φωνάζει ἡ ζωή. Ὅταν ἔχομε τίς γενεές πού θοάφηναν καί θέρειψαν μέ τή γενετήσια ἠθική τῆς ἀδοτηρότητας τῶν ἠθῶν, βράχοι υγείας, οἰδερα πού λύγισαν τέσσερων αἰώνων σλαβιά καί δυστυχία, ὅταν ἔχομε, ἀκόμα, ἐκείνους τοὺς ἱερομόναχους τοῦ δούλου Γένους, πού, μέ τήν ἀσκητική πιά ἐγκράτεια ἀτασάλωμένοι, δυνατοί, τσακίζοντας τό

ἀποκτηνωτικό ἔργο τοῦ κατακτητῆ καί ἀπό τήν ἄλλη μεριά κάνοντας, λές, συναγωνισμό μέ τὰ βουνά στή μακροζωία... Κι' ὅταν τὰ συγκρίνεις αὐτά μέ τὰ γερόντια τῶν ἑικοσι πέντε χρόνων, ὅπως κατανοῦν μέ τή ζωή τῆς «γενετήσιας ἐλευθερίας»... Ὅταν νοσοκομεία, ψυχιατρεία, φυλακές, εἶναι γεμάτες ἀπό θύματα τῆς πρακτικῆς τοῦ ἐλεύθερου ἔρωτα, ὅταν χιλιάδες φυματικοί δέν μποροῦν νά βροῦν τήν υγεία τους γιατί δέν τοὺς ἀφήνει νά πάρουν ἀνάσα ἡ δουλεία στό σεξουαλικό πάθος, ὅταν ἑκατομμύρια ἄνθρωποι βασανίζονται μέ τοῦ κόσμου τίς ἀρρώστειες, ὄχι βέβαια ἀπό τήν... πολλήν ἐγκράτεια, κα' ἄλλοι, ἀμέτροι, ἔχουν ὑπονομεύσει τόν ὄργανισμό τους, εἰτοιμόρροπο στό κάθε χτύπημα, πού γιά ἕναν γερόν ὄργανισμό θά περνοῦσε ἀπαρατήρητο. Τί ὀφελοῦν τότε οἱ συζητήσεις κα' οἱ «σεξολογίες» κα' ὁ ἡδονισμός πού θέλει νά καμουφλαρισθῆ σέ σταυροφορία γιά χάση τῆς υγείας, ὅταν φωνάζουν τὰ πράγματα, ὅπως φωνάζουν;

Ε'

Μὰ δέν εἶναι μόνο ἡ υγιεινή πλευρά, δέν εἶναι μόνο ἡ ἀποχή πού ἀφορᾶ τή σωματικὴν υγεία. Σ' ὅλη τήν ἀνθρώπινη προσωπικότητα ἀναφέρεται καί ξεσπᾶ τούτη ἡ ἐκείνη ἡ πορεία, πού θά πάρῃ ὁ ἄνθρωπος στό θέμα τό γενετήσιο. Καί πανανθρώπινη εἶναι ἡ πείρα, πὼς ἡ ἀντιφυσιολογική γενετήσια ζωή ἔξω ἀπό τό γάμο χτυπάει κατ' εὐθείαν στό κέντρο τῆς πνευματικῆς ὑπόστασης τοῦ ἀνθρώπου. Πνευματικός ἄνθρωπος παραδομένος στόν ἡδονισμό τῆς πορνείας... τί ἰδεῶδες δξῶμορο! Πνευματικός ἄνθρωπος, θά πῆ ἄνθρωπος, πού μέσα του ὑπάρχει ἡ ἱεραρχία τοῦ πνεύματος πάνω στό σῶμα. Καί, μέ τό σεξουαλικό ξεχαρβάλωμα... δέν ἔχομε κἄν τό ἀντίθετο. Ἐχομε τήν κυριαρχία ἐ-

νός σώματος, πού κι' αυτό δουλεύει στο αντιφυσιολογικό. Έχουμε την κυριαρχία ενός ένστικτου, βγαλμένου από τη θέση του, σέ αντιφυσιολογική γραμμή, με έκφυλιστική έκφραση. Τί περιμένεις από τέτοια διακυβέρνηση της προσωπικότητας του ανθρώπου;

Περιμένεις... μά, εκείνο πού βλέπουμε κάθε μέρα στη ζωή, αρκεί να μην κλείνωμε τὰ μάτια μας. Η σεξουαλική αουδοσία, ή κυριαρχία του ένστικτου πού ξέφυγε από τὸ φυσιολογικό χαλινάρι, ὀδηγεί, πρώτα-πρώτα, σέ μίαν έξασθένιση του πνευματικού βίου, τῶν πνευματικῶν ἐπιδιώξεων του ανθρώπου. Βλέψεις, φιλοδοξίες, σχέδια, ὄνειρα, ὅλα τὰ ρουφάει ή δίνη του πάθους. Ὅσοι ἔχουν διαβάσει τὸ μυθιστόρημα του Σενοπούλου «ὁ κόσμος κι' ὁ Κοσμάς» θὰ εἶδαν τὸν Ἄλιμπράντε, πού ὀνειρεύεται νὰ γίνη κοινωνικός ἀναμορφωτής, ἐτοιμάζει οὐλλόγους, κίνηση, προγράμματα... καί γ' ἀφήνει ὅλα αὐτά, ἀφήνει σύξυλους τοὺς συνεργάτες του, γιατί ἔτσι διατάσσει τὸ πάθος. Τὰ ξέρουν αὐτὰ ὅλοι οἱ πολιτικοὶ καί κοινωνικοὶ ἡγέτες μεγάλης ὀκτῆς. Δέν ἔχουν ποτέ ἐμπιστοσύνη στήν ἀγωνιστική ἀξία τῶν ὀπαδῶν τους, ἐκείνων, πού δουλεύουν στὸν ποδόγυρο!

ΣΤ'

Μὰ αὐτὸ δέν ἰσχύει μόνο γιὰ τὶς ἀνώτερες ἐπιδιώξεις. Ἀκόμα καί γιὰ τὴν ἱκανοποίηση ἐγωϊστικῶν βλέψεων στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ή πείρα δείχνει, πὼς ή σεξουαλική αουδοσία ἀσκει μίαν ἐνέργεια πού παραλύει τὶς δυνάμεις, κόβει τὴ θέληση, λιγοστεύει τὴν ἀντοχή, προετοιμάζει τὴν ἀβούλη παραδότη στήν ἦττα. Στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ὁ ἄνθρωπος πού ζῆ ἀσίδοτα στὸν σεξουαλικὸ τομέα ἔχει νὰ παλαίση μὲ ἕναν παραπάνω ἀντίπαλο, πού δέν τὸν ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐγκρατείας καί

τῆς αὐτοκυριαρχίας. Ὁ ἀντίπαλος αὐτὸς δουλεύει ἀπὸ μέσα. Εἶναι ἕνα εἶδος πέριπτης φάλαγγας. Κόβει τὴν μαχητικότητα. Παραλύει τὸ ἀγωνιστικὸ νεῦρο.

Παράξενο δέν εἶναι, ὕστερα ἀπὸ αὐτά, πὼς ή σεξουαλική αουδοσία προετοιμάζει καί τὸ κατακλίσημα ὡς τὴν ἐγκληματικότητα, πὼς χαλάρωση τῶν ἠθῶν ἀπὸ σεξουαλική ἀπορη καί ἐγκληματικότητα πηγαιναι, πηγαινουν καί θὰ πηγαινουν πάντα πλάι-πλάι σὰν μονοιασμένες ὁμογάλακτες ἀδελφές. Cherchez la femme, σέ κάθε σχεδόν ἐγκλημα! Τὸ ξέρομε ὅλοι αὐτὸ! Δέν εἶναι μόνο τὰ ἐγκλήματα πού ἄμεση αἰτία ἔχουν τὴν ἄνομη σεξουαλική σχέση, τὰ ἐγκλήματα τῶν ἠθῶν. Πίσω ἀπὸ κάθε ἐγκλημα—πολὺ λιγοστὲς οἱ ἐξαιρέσεις—εἶναι κάποιοι ἀνομολόγητος ἠθικὸς αὐτοργός, πού παρακίνησε, ἐπλάνασε, ἔβαλε φίμωτρο στὴ φωνή τῆς συνειδήσεως, ἔπνιξε τὸν διαταγμὸ, ἔδωσε τὴν ὀλέθριαν ἐκβαση στήν ἐσωτερικὴ πάλη, ἔγινε ή ἀποφασιστικὴ αἰτία γιὰ νὰ διαπραχθῆ τὸ ἐγκλημα. Κι' αὐτὸς ὁ ἠθικὸς αὐτοργός εἶναι πάλι τὸ σεξουαλικὸ πάθος τοῦ αὐτότου ένστικτου, τὸ σεξουαλικὸ μεθύσι. Ζήλεια, ἀνάγκη γιὰ κοινωνικὸ ἀνέβασμα πού θὰ γίνη τὸ βάθρο γιὰ τὴν ἐρωτικὴ κατάρκτηση, πρὶν ἀπ' ὅλα ὅμως, ἀνάγκη γιὰ λεφτά, λεφτά πολλά, πού τὰ χρειάζεται ή φαγάνα τοῦ ἐλεύθερου ἔρωτα...

Γιατί δέν πρέπει νὰ ξεγνώμε καί τὴν οικονομικὴ ὑποδούωση, πού φέρνει ή σεξουαλική ἀντιφυσιολογικὴ ἐπιδίωξη «ικανοποίησης» ἔξω ἀπὸ τὸ γάμο. Ἀρνητικὴ καί θετικὴ, ἐλάττωση τῆς παραγωγικῆς ἱκανότητας, τῆς οικονομικῆς δραστηριότητας, μὰ καί θετικὴ, σπατάλη, πολλὰς φορὲς ἀλόγιστη, πού ὀδηγεῖ... μὰ τί χρειάζονται τὰ λόγια γι' αὐτὰ πού ξέρομε ὅλοι μας; Περιοσιές πού ἔξανεμίζονται, πᾶρπλουτοι πού πεινοῦν...

γυμνάση ή κοινωνία μας από άσωτους της παραβολής, χωρίς όμως πάντα να υπάρχουν και τα «κεράτια» τα ξυλοκέρατα των χοίρων, για να πάρη κάτι κι ο άσωτος. Και γι' αυτό, αντί για τα ξυλοκέρατα έχουμε το έγκλημα, την ατιμία, την αυτοκτονία ακόμα!

Σ' αυτό βοηθάει και το γεγονός, ότι η σεξουαλική αιδωσία, που γίνεται λάθος, φέρνει μαζί της, αργά ή γρήγορα, και τους συντρόφους της. Όλα τ' άλλα πάθη, που ξεσχίζουν την προσωπικότητα, ξεκουραλιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, και θάβουν κάθε έλπιδα προκοπής στο άτομο και στην κοινωνία, βρίσκουν πάντα σαν σύντροφο βολικό και ταυριαχτό το γενετήσιο πάθος. Θές αλκοολισμός, θές χαρτοπαίγνιο, θές σπατάλη, θές αζόκια και κάθε λογής άσωτεία, που είναι σύντροφος της «και' έξοχην» άσωτείας. Ένώ από την άλλη μεριά, όπου βασιλεύει ή εγκράτεια κι αυτοκυριαρχία στο γενετήσιο ένστικτο, όπου ο ποδόγυρος κι ή μοιραία γυναίκα (ή, αντίστοιχα, ο μοιραίος άνδρας) δεν έχει πέραση, εκεί εμφανίζονται, βέβαια, καινούια φορά τα άλλα πάθη, μά, πώς το θέλετε, αδυνατημένα, έξω από το περιβάλλον τους, από το έδαφος όπου θα μπορούσαν ν' ανθίσουν, «εφραυσés». Δεν είναι μόνο που είναι τύραννος ή σεξουαλική αιδωσία. Είναι που κουβαλάει μαζί της και κάθε λογής άλλη τυραννίδα. Για να κάνει το θήμα της δούλο. Δούλο με την πιο ολοκληρωμένη έννοια του όρου.

Z'

Και αυτό είναι το καιριώτερο σημείο στο θέμα μας. Αντιφυσιολογική, άρρωστη, εκφυλή καθώς είναι ή ζωή της άσπίδοτης σεξουαλικής «ικανοποίησης», ή ζωή της πορνείας, χτυπάει κατ' εὐθειαν ό,τι είναι πιο ούαιώδες στην ανθρώπινη προσωπικότητα, ό,τι κάνει τον άνθρω-

πο στ' αλήθεια άνθρωπο. Τήν ἑλευθερίαν.

«... Νῦν δ' ἔγωγε... καί Σοφοκλῆς ποιεῖ τῷ ποιητῇ παρεγνόμην ἐρωτωμένῳ ὑπό τινος. Πῶς, ἔφη, ὦ Σοφοκλῆς, ἔχεις πρὸς τ' ἄφροδίσια;... Ἐλήρημι, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε! ἀσυναίτατα μόντοι αὐτό ἀπέφυγον, ὥσπερ λυτῶν τὰ τινὰ καί ἀγρίων θασπέστην ἀποφυγῶν... Ἐπειδὴν αἱ ἐπιθυμίαι πάσωντων καταταίονται καί χαλάσονται, παντάκτοι τὸ τοῦ Σοφοκλέους γίνεται θασπέστην πολλῶν ἔστι καί μαινομένων ἀπηλλάχθαι...».

Δεν αντιγράφω από τον Άπόστολο Παῦλο. Από τον Πλάτωνα αντιγράφω (από το πρώτο βιβλίο της «Πολιτείας») και νομίζω πως ούτε ο πιο σουρεαλιστής στη Θεολογία δεν θα πη, πως ο Πλάτων ή ο Σοφοκλής είχε επηρεασθῆ από τον Άπόστολο Παῦλο. Μά ο Πλάτων ή ο Σοφοκλής ή ο Σωκράτης ή μάλλον και οι τρεις, είχαν επηρεασθῆ από την πραγματικότητα, που βοά για τα θήματα της φοβερῆς αὐτῆς δουλείας, πως βοά και σήμερα, περισσότερο από άλλοτε. Για της χαμένες καουριές, για τα όνειρα που έσθυσαν, για τα σπύτια που γκρέμισαν, για τους πολέμους που έγιναν ή που χάθηκαν, για τις θυσίες και τις εκατόμβες που πήγαν χαμένες, γιατί σε τούτη ή σε κείνη τη στιγμή σε τούτο ή εκείνο το πρόσωπο, μπήκε στη μέση ο δούλος, και τα έκαμε... όπως τον διέταξε ο αφέντης του, το πάθος!

Και είναι τούτη ή δουλεία, τόσο περισσότερο τραγική, όσο ή δύναμή της μπαίνει κι' εκεί, όπου κάθε άλλη δουλεία σταματά. Στο εσώτερο της ανθρώπινης ψυχῆς. Ό κάθε άλλος τύραννος, έξουσιάζει το σώμα. Τούτος ο τύραννος παραλίε της ψυχῆς τη δύναμη, σιδεροδένει το πνεύμα, το κάνει κι' αυτό δούλο κι' αδύναμο για κάθε ανέσασμα. Όσο ή δουλεία αὐτή υπάρχει, μάταια κι' άνόφελι κάθε προσπάθεια για πνευματική ανήγωση του ανθρώπου. Άθα-

τη στοῦ πνεύματος τὴν ἐνέργεια εἶναι ἡ περιοχὴ ὅπου κυριαρχεῖ τούτη ἡ δουλεία. Καὶ κάθε προσπάθεια γιὰ τὸν πνευματικὸ Ἀνθρωπὸ, ἂν δὲν θέλῃ νὰ εἶναι καθαρὴ ματαιοπονία, μὲ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς ψυχῆς ἀπὸ τούτη τὴ δουλεία θὰ κἀμὴ τὴν ἀρχή. Μόνο μὲ τέτοια ἀρχὴ μπορεῖ νὰ ἐξασφαλισθῇ συνέχεια, ἀντοχή, διάρκεια σὲ κάθε ἀληθινὰ πνευματικὴ προσπάθεια.

Νὰ γιατί ὁ Χριστιανισμὸς, εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτη του ἐμφάνιση, ὄχι μόνον ἔδωσε τὸ κύρος του στὸ πανανθρώπινο αἴτημα τῆς γενετήσιας σωφροσύνης, μὰ καὶ τὴ θέση ποὺ ἐχρειαζόταν στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἄρτια χριστιανικὴ προσωπικότητα. Χριστιανισμὸς καὶ ἐλευθερία εἶναι ἀχώριστα. Ὁ Χριστιανισμὸς ζητᾷ τὴν ἐλεύθερη ἀποδοχὴ ἀνθρώπων ἐλευθέρων, καὶ ἐλευθέρων ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ἀκριβῶς αὐτὴ δουλεία. Τὴν ἄλλη, τὴν ἐξωτερικὴ δουλεία, δὲν τὴν φοβᾶται ὁ Χριστιανισμὸς. Συνειθισμένους εἶναι νὰ παλεῦν μαζί της καὶ νὰ γιγαντώνεται ἀπὸ τὴν πάλη. Μὰ ἡ ἐσωτερικὴ σκλαβιά εἶναι ἐμπόδιο, ποὺ πρέπει νὰ φύγῃ, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ μιτῇ μέσα στὸν ἄνθρωπο τὸ χριστιανικὸ φῶς. Ὅσο τὸ ἐμπόδιο αὐτὸ ὑπάρχει, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ λόγος γιὰ χριστιανικὴ πνευματικὴ δημιουργία. Ὅσο ἡ ψυχὴ εἶναι δούλη στὸ πάθος, ὁ κήρυκας τοῦ χριστιανικοῦ Ἀνθρωποῦ ματαιοπονεῖ. Θὰ τοιμήσω νὰ πῶ, ματαιοπονεῖ κα' αὐτὸς ὁ θεῖος Ἀνθρωπὸς, χτυπώντας τῆς ψυχῆς τὴν πόρτα!

Νὰ γιατί ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀλύγιστος κα' ἀδιάλλακτος στὸ ζήτημα τῆς γενετήσιας ἠθικῆς. Ἡ ἀδιαλλαξία του εἶναι ἡ φυσικὴ, αὐτονόητη, ἀπαραίτητη ἀδιαλλαξία τοῦ ἐλευθερωτῆ, ποὺ δὲν ἀνέχεται κανένα συμβιβασμὸ μὲ τῆς σκλαβιάς τὰ δεσμά!

Η'

—Μὰ εἶναι δυνατὴ, εἶναι ἐφαρμοσίμη ἡ γενετήσια αὐτὴ ἠθικὴ, μάλιστα στὸν αἶωνα μας καὶ τὴν κοινωνία μας;

Πολλοὶ σπεύδουν νὰ δώσουν ἀρνητικὴν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα τοῦτο. Καὶ ἴσως νάχουν κάποιον δίκην. Ἡ μᾶλλον, ἀσφαλῶς ἔχουν δίκην... μὲ ὠρισμένες προϋποθέσεις... Ἡ γενετήσια ἠθικὴ εἶναι ἠθικὴ αὐτοκυριαρχίας. Καὶ ἡ αὐτοκυριαρχία αὐτὴ, σ' ἕναν τέτοιον τοιμέα σὰν τὸν σεξουαλικὸ, εἶναι δυνατὴ μόνον μέσα στὸ πλαίσιο μιᾶς ἀνώτερης πνευματικῆς ζωῆς. Ἐξῶ ἀπὸ αὐτὴν δὲν εἶναι, βέβαια, δυνατὴ.

Δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ γενετήσια αὐτοκυριαρχία, ὅταν τὴ ζωὴ δὲν τὴν βλέπῃς μὲ εὐκρίνεια, ὅταν δὲν ξεκαθαρίζῃς ἂν θὰ ζήσης σὰν πνευματικὸς ἄνθρωπος ἢ σὰν σαρκίῳ, ὅταν κάθε σαρκολατρικὴ κατωτερότητα τὴν θέλεις νὰ τὴν καιιοφλάγῃς σὰν «ἰδεολογίαν», σὰν ὑποταγὴ στὴν «ἐπιστήμη», χιτίζοντας τὴ ζωὴ σου πάνω στὴν ψευτιά.

Δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ γενετήσια αὐτοκυριαρχία, ὅταν δὲν ἔχουμε μέσα μας ξεκαθαρίσει τί εἶναι ἐλευθερία, σὰν προϋπόθεση μιᾶς ζωῆς ἀνθρώπινης στ' ἀλήθεια καὶ φυσιολογικῆς. Ὅτι ἐλευθερία θὰ πῆ σὺ νὰ εἶσαι ἐλεύθερος ἀπέναντι στὰ ἔνστικτα, ὄχι τὰ ἔνστικτα νὰ εἶναι ἐλεύθερα νὰ σὲ ὀδηγοῦν ὅπου θέλουν, ἢ μᾶλλον, ὅπου οὔτε αὐτὰ τὰ ἴδια θέλουν, σὲ κἀτι ποὺ εἶναι ξένο πρὸς τὸν προορισμὸ τους.

Δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ αὐτοκυριαρχία, ὅταν δὲν τὴν ζητᾶμε στὰ σοβαρά, μὲ συνέπεια, χτυπώντας ἀλύπητα σὰν ἐχθρὸ μας—σὰν τὸν χειρότερον ἐχθρὸ μας—κάθε τι ποὺ μᾶς ἐμποδίζει στὴν αὐτοκυριαρχία αὐτὴ.

Δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἠθικὴ τῆς αὐτοκυριαρχίας, ὅταν τὴν ζητᾶμε ἔξω ἀπὸ τὸ πεδίο, ὅπου μπορεῖ νὰ ἐκδηλωθῇ. Ἡ

ἠθική τῆς αὐτοκυριαρχίας στὴν ὁλοκληρωσὴ τῆς εἶναι χριστιανικὴ ἠθική. Καὶ ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι δειγματολόγιο ἠθικῶν ἀρχῶν, νὰ διαλέξῃς ὅποιαν θέλεις. Εἶναι ἓνα ἐνιαίο, ἀδιάσπαστο, ἀδιαιρέτο σύστημα ζωῆς. Ἡ τὸ δέχεσαι, ἢ τὸ ἀπορρίπτεις. Μὲ ὅλες τῆς συνέπειες καὶ στὴ μιὰ περίπτωση καὶ στὴν ἄλλη.

Ἄν, ὅμως, τὸ ἄτομο, ὁ νέος, ἡ νέα, μὴ ὁλοκληρωτικά, εἰλικρινά, μὲ συνέπεια μέσα στὸν χριστιανικὸ κανόνα ζωῆς;

Τότε... τότε ἡ νίκη στὴν πάλη μὲ ὅ,τι κατώτερο μέσα μας δὲν εἶναι ἀπλῶς «δυνατή». Εἶναι πραγματικότης. Στὸν πνευματικὸ στίβο ὁ ἀγῶνας εἶναι νίκη. Ὁ ἀγωνιστὴς τῆς ἐλευθερίας, τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας, καὶ μόνο μὲ τὸ νᾶναι ἀγωνιστής, εἶναι νικητής. Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τὴ γενετήσια ἐλευθερία, στὴν πνευματικὴ τῆς πλευρά.

Ὅσο γιὰ τὴν σωματικὴ, τὴν φυσιολογικὴ πλευρά, ὁ πνευματικὸς ἀγωνιστής — ὁ νικητής ποὺ νίκησε στὸν σπουδαιότερο τομέα, τὸν πνευματικὸ, ἄς ξέρη καὶ τοῦτο:

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν δίνει μόνο ἐντολές. Δίνει δύναμη.

Καὶ ἡ δύναμη αὐτή, κάνει καὶ τὸ γενετήσιο ἔνστικτο, δύναμη ἅγια καὶ δημιουργικὴ. Ὁχι ἀνταγωνιστή, παρὰ σύμμαχο καὶ βοηθὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἐνισχυτὴ καὶ ὀδηγητὴ του μέσα στὴν ζωὴ τῆς χριστιανικῆς δημιουργίας, μέσα στὸν χριστιανικὸ γάμο μέσα στὴν χριστιανικὴν οἰκογένεια (*).

(*) Δὲν εἶναι θέμα μου, τώρα, ἡ ἀνώτερον ἐκείνη ἀφιέρωση, ποὺ ξεπερνάει καὶ

Ὅπως καὶ σ' ἄλλους τομεῖς, ἔτσι καὶ ἐδῶ, ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ ἐνώνει τὸ φυσιολογικὸ μὲ τὸ ὑπερφυσικὸ, ἐναρμονίζει τὸ βιολογικὸ μὲ τὸ πνευματικὸ, τὴν ἐντολὴ μὲ τὸ φυσιολογικὰ σκόπιο, τὸ παράγγελμα μὲ τὴ δύναμη γιὰ τὴν ἐκτέλεσή του.

Καὶ ἂν σήμερα, σὲ τοῦτον τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, ζοῦμε ἀκόμα σὰν ἀνθρώποι ὁμαλοί, σὰν κοινωνία κάπως ἀκόμα ἀνθρώπινη, σὰν βιολογικοὶ ὄργανισμοὶ ὄχι ἀκόμα ἐκφυλισμένοι, ἂν ὑπάρχομε ἀκόμα σὰν κάποιος πολιτισμὸς, ἂν δὲν πέσαμε ἀκόμα, ἀπὸ τὰ πλάνα ὄνειροπολήματα ἐξωχριστιανικῶν «ὑπερανθρώπων» στὴν πραγματικότητα τοῦ ὑποκόπτης, αὐτὸ ὀφείλεται σὸ ὅτι ἡ ἀνθρωπότης, αἰῶνες τώρα καὶ γενεῶν γενεές, τὴν ἐδοκίμασε τὴ θεία αὐτὴ δύναμη καὶ τὴν νοιώθει ἀκόμα νὰ ἐνεργῇ πάνω της, πάνω στὴν ἐκλεκτότερη μερίδα της.

Ὁφείλεται σὸ ὅτι ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ, καὶ στὸν τομέα τῆς γενετήσιας δημιουργικῆς λειτουργίας, δὲν εἶναι μόνο δυνατότης. Εἶναι πραγματικότης.

Ὅπως πραγματικότης εἶναι ἡ ζωὴ. Ἡ καθαρὴ, ἀνώτερη, πνευματικὰ κυβερνημένη ζωὴ. Ἡ ζωὴ, ποὺ εἶναι ἡ μόνη ἀξία καὶ φυσιολογικὴ γιὰ τὸν ἀνθρώπο!

Π. ΜΕΛΙΤΗΣ

τὸν γάμο. Δρόμος ἐξαιρετικὸς, συνδεμένος μὲ εἰδικὴ ἀνώτερη κλήση τοῦ Σταυροῦ, εἶναι γιὰ τοὺς λίγους, ποὺ «χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον». Τὴν ἀξία του, ὁ βίος αὐτὸς τὴν παίρνει ἀπὸ τὴν ὁλοκληρωτικὴ καὶ ἀπερίσπαστη χρησιμοποίησή του σὸ ἔργο τῆς πνευματικῆς δημιουργίας. Π ο τ ἔ ὅμως δὲν εἶναι ἐντολὴ, ὑποχρεωτικὸ πρόσταγμα ἠθικῆς.

ΕΝΤΟΛΗ ΘΕΟΥ

«Καὶ εἰπεῖν ὀκνῶ καὶ σιωπᾶν οὐ βούλομαι». Οἱ λόγοι αὐτοῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀρμόζουν καὶ τώρα εἰς τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐφεξῆς γίνεται λόγος. Προκειμένου δηλαδὴ ἕνας ἐρμηνεὺς τοῦ θεϊοῦ νόμου νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἀνταποκρινόμενος εἰς τὴν παράκλησιν τῆς Διευθύνσεως τῶν «Ἀκτίνων», νὰ πραγματευθῆ, ἐκ τῆς ἐπόψεως τοῦ νόμου τούτου, τὸ ζήτημα τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν γενετήσιον ἠθικὴν, τὸ ἐν στενῇ τῆς λέξεως ἔννοια ἠθικὸν ζήτημα.

Ἐπιβάλλεται μὲν νὰ ἐξαγγελθῇ ὁ θεῖος νόμος μὲ παρηγοίαν, χωρὶς ὑποστολὴν ἢ οὐσοπίσιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ τηρῆται ἀθικτος καὶ ἡ ἠθικὴ ἀξιοπρέπεια τῶν ἀναγνωστῶν. Ὅταν ὅμως ἀνάγκη ἀναπόφευκτος, ἀνάγκη κεφαλαϊώδης διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν μυριάδων ἀτόμων τὸ ἐπιβάλλει, οἱ διαταγμοὶ πρέπει νὰ παραβλέπωνται καὶ νὰ τίθεται εἰς ἐνέργειαν πάλιν τὸ τοῦ Χρυσοστόμου: «οὐ βούλομαι σεμνότητι λόγων καλλωπίεσθαι, ἀλλὰ σεμνοῦς ποιῆσαι τοὺς ἀκούοντας», διότι καὶ ὁ ἱατρός, λέγει, ὅταν πρόκειται νὰ βγάλῃ κάτιο σάτιο μέρος τοῦ σώματος, δὲν κυτᾶται πῶς θὰ διατηρήσῃ τὰ χεῖρα του καθαρὰ, ἀλλὰ πῶς θὰ σώσῃ ἀπὸ τὴν σάπην τὸν ἀρρωστὸν του. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν αὐτοὺς ἐπιβάλλεται νὰ ἀκουσθῆ καθαρά, ποῖον εἶναι τὸ θέλημα, ποῖα ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ ζήτημα τὸ ἠθικόν.

*

* Ἄμεσος συνέπεια τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπῆρξε καὶ ἡ ἐκτρο-

πὴ εἰς τὸ ὑπὸ τὴν στενωτέραν τῆς λέξεως ἔννοιαν ἠθικὸν ζήτημα. Ἡ διαστροφή δηλαδὴ τοῦ βασικοῦ νόμου τῆς ζωῆς, τὸν ὁποῖον ἔθεσεν ὁ Θεὸς διὰ τὴν συνέχισιν τῆς δημιουργίας τῶν ἀνθρώπων, τοῦ νόμου τῆς γενετήσιου λειτουργίας, ποὺ ἔχει σκοπὸν ἄμεσον τὴν γέννησιν ἀνθρώπων. Διαστροφή δὲ εἶναι ἡ ματαιώσις τοῦ σκοποῦ καὶ ἡ ἔξω τοῦ γάμου μεταβολὴ τοῦ μέσου εἰς σκοπὸν. Δὲν ἐπέρασαν πολλοὶ αἰῶνες ἀπὸ τῆς πτώσεως καὶ τόσον ἡ διαστροφή αὐτὴ ἐξηπλώθη καὶ τόσον, ἕνεκα τῆς αἰτίας αὐτῆς, ὁ ἄνθρωπος ἐπιπτε βαθύτερα, ὥστε ὁ Θεὸς ἔλαβε καὶ ἐξηγήσει τὴν ἀπόφασιν ποὺ φανερώσουν τὰ λόγια τὸν αὐτά: «οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας. Ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησα, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς». Τῆς ἀποφάσεως δὲ αὐτῆς συνέπεια ἦτο ὁ ἐπὶ Νῶε κατακλισησμός.

Ἄλλὰ ὅταν ἔδωκε πλέον καὶ γραπτὸν τὸν νόμον του, τότε πάλιν καὶ πολλαῖς ἐξεδήλωσε τὸ θέλημά του καὶ τὴν ἀπόφασιν του ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τὸ ἠθικόν. Καὶ πρῶτον εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς τὸ γεγονός ὅτι θέτει πάντοτε παραλλήλους τοὺς δύο φόνους. Τὸν πρῶτον, ποὺ σκοτῶνει τὸ σῶμα καὶ καταστρέφει τὴν ὀργανικὴν ζωὴν, καὶ τὸν ἄλλον, ποὺ σκοτῶνει τὴν ψυχὴν, πολλές δὲ φορές, ψυχὴν καὶ σῶμα. Κοντὰ εἰς τὸ «οὐ φονεύσεις» ἔθεσε καὶ τὸ «οὐ μοιχεύσεις». Καὶ ὅταν τονίῃ ὅτι ἄξιος θανάτου εἶναι πᾶς ὁ «ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου», ποικίλην θανάτου ὀρίζει καὶ διὰ

τὸν παραβάτην τῆς ἠθικῆς καθαρότητος. «Ἄνθρωπος ὃς ἂν μοιχεύσῃται γυναῖκα τοῦ πλησίον, θανάτῳ θανατούσθω ὁ μοιχεύων καὶ ἡ μοιχευομένη». Καὶ πάλιν: «οὐκ ἔσται πόνη ἀπὸ θυγατέρων Ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἔσται πορνείων ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ.... Ἐξάξουσι τὴν νεάνιν ἐπὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ λιθάσουσιν αὐτὴν ἐν λίθοις, ὅτι ἐποίησε ἀφροσύνην ἐκπορνεῦσαι τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς».

Καὶ τὰ μὲν λόγια αὐτὰ ἀπετέλεσαν εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα τὴν ἀρχικὴν νομοθεσίαν ποῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Μωυσέως. Θὰ ἐχρειαζόντο ὅμως σελίδες ἀλόκληροι καὶ μόνον διὰ τὴν μνημόνευσιν τῶν λόγων, μὲ τοὺς ὁποίους ἐπειτα, διὰ μέσου τῶν κατὰ καιροὺς προφητῶν, εἰς τὴν περίοδον τῆς Πάλ. Διαθήκης, ἐπανελάμβανε τὴν ἐκφρασιν τῆς βδελυγμίας του διὰ τὴν ἁμαρτίαν αὐτὴν καὶ προσεγγέγγελε τὰς συνετείας καὶ τὰ δεινὰ ποῦ ἐπακολούθουν τὴν παραβάσιν τῆς ἐντολῆς του. Ἄλλως τε ὁ λαὸς ἐκεῖνος ἔλαβε πλείονα βλαβεῖαν πείραν τῶν φρικτῶν ἐπακολούθων τῆς παραβάσεως αὐτῆς: «πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν». Ὅταν δὲ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς κατέβη μὲ μορφήν ἀνθρώπου καὶ ὠμίλησε μὲ στόμα ἀνθρώπινον, διὰ νὰ δώσῃ τὸν τέλειον ἠθικὸν νόμον, περιέλαβε, ὅπως ἤτο ἐκόμενον, εἰς τὸν νόμον αὐτὸν καὶ πάλιν τὸ ζήτημα τῆς ἠθικῆς καθαρότητος. Εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρου Ὅμιλιαν του, ὅχι μόνον ἐπανελάβε τὸν παλαιὸν νόμον, ἀλλὰ ἐπροχώρησε καὶ βαθύτερα, παρουσίασε τὴν σημασίαν ποῦ ἔχει ὁ ψυχικὸς παράγων εἰς τὸ ζήτημα αὐτό. Ἐπειδὴ γνωρίζει, ὡς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἀπλῶς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀνθρώπου, ζήτημα σαρκικὸν μόνον, ἀλλὰ πρῶτα ψυχικῆς ἀκεραιότητος καὶ καθαρότητος, ἢ ψυχικῆς διαστροφῆς καὶ μολύνσεως· ἐπειδὴ ξεύρει

ἀπὸ τοῦ ξεκινᾶ κάθε κακία καὶ σὲ ποῦ σημασιῶν προλαμβάνεται, ὄρισεν ὅτι καὶ ἡ ἐπιθυμία ποῦ τελεσιουργεῖται εἰς τὸ βάθος τοῦ ἐσωτερικοῦ μας, εἰς τὴν ψυχὴν, εἰς τὴν καρδιά, εἶναι ἀπηγορευμένη: «Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω, ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμήσασα αὐτῆς, ἤδη μοιχεύσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ».

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἰδιαιτέρως νοθερὸς καὶ δυσκίνητος εἰς τὸ ν' ἀποτινάξῃ τὸ κακὸν καὶ νὰ μορφώσῃ βίον ἀρετῆς. Καὶ δι' αὐτὸ ὁ θεῖος Παιδαγωγὸς ἐπανερχεται, μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, πάλιν καὶ πολλάκις καὶ κατὰ τρούπους ποικίλους εἰς τὸ αὐτὸ ζήτημα, ὅταν πρόκειται νὰ δείξῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀλλαγῆς ἀπὸ σαβάρων καὶ ὀλεθρίαν κακίαν, ἢ ὅταν πρόκειται νὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τὴν συνείδησιν τῆς ἀξίας μεγάλης ἀρετῆς. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον ὅτι δὲν ὑπάρχει βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ θεῖος λόγος νὰ μὴ ἐπιμένῃ διὰ τὴν ἐκρῖξωσιν τῆς διαστροφῆς αὐτῆς κακίας ποῦ λέγεται ἀνηθικότης.

Μέτρα ριζικὰ ὀρίζει διὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὅταν γράφῃ: «Νεκρώσατε τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν». Ὅπως οἱ κακοήθεις ὄγκοι διαστροφῆς μὲν τοῦ οργανισμοῦ εἶναι, ἔχουν ὁμως προσκολληθῆ ὀργανικῶς εἰς αὐτὸν σὰν νὰ ἦσαν φυσικὰ μέλη του, δὲν χωρεῖ δὲ ἄλλη θεραπεία παρὰ μόνον ἢ νέκρωσις των, ἢ ἐξάλειψις των, ἔτσι καὶ τὰ πάθη τῆς ἀνηθικότητος. Εἶναι κακοήθεις ὄγκοι ποῦ ἐρρῖξωσαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸ σῶμα καὶ δὲν ἀφίπουν ἄλλον τρόπον θεραπείας ἀπὸ τὴν νέκρωσιν. Τέτοια δὲ νέκρωσις εἶναι ἡ προσπάθεια νὰ ἐξαλειφθῶν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ἐρρῖξῶνται ἀπὸ τὴν καρδιά, νὰ περιφρονουῖν

ταί μὲ μίαν ἀξιοπρέπειαν πού τόσον ἀρμόζει εἰς τὸν ἀνώτερον ἄνθρωπον. Καί τέτοια παραγγέλλει ὁ θεῖος λόγος περιφρόνησιν πού εἶναι νέκρωσις τῆς ἀρχῆς, τῆς ρίζης τοῦ κακοῦ. Δι' αὐτό καί προσθέτει ὅτι αὐτὰ δὲν πρέπει οὔτε νὰ ὀνομαζόνται κἄν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ἐκασθὸς πρέπει ἀγίως. Εἶναι βαθεῖα ἡ ψυχολογικὴ ἐπίδρασις πού ἔχουν τὰ λόγια, ὅσα ὀνομαζοῦν καί περιγράφουν τὰ ἔργα τῆς ἀσχερότητος. Καί, ὅπως ἀναπτύσσει ἔπειτα ὁ Μέγας Βασίλειος, «ἢ ἐκ τῶν λόγων συνήθεια, ἀρίστη ὁδὸς ἐπὶ τὰ πράγματα. Ἀποφυγὴ λοιπὸν καὶ τῶν λόγων, πού δὲν ἀνέχεται ἄλλως τε ἢ ἠθικὴ ἀξιοπρέπεια, καὶ τότε διευκολύνεται ἡ νέκρωσις.

*

Ἄλλὰ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ δὲν διατάσσει μόνον. Συγχρόνως πείθει. Καί διὰ νὰ πείσῃ δὲν δυσκολεύεται νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ τὴν μαρτυρίαν τῆς ἀνθρωπίνης πείρας καὶ ἱστορίας. Κάτι τέτοιον γίνεται εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς. Ἀξίζει νὰ μελετήσῃ ἰδιαίτερος ὁ ἀναγνώστης τὸ κεφάλαιον αὐτό γιὰ νὰ ἰδῇ σὲ ποῖο κατάντημα, σὲ ποῖο βῆθος καταπτώσεως ἔρριψαν τοὺς προχριστιανικοὺς λαοὺς τὰ «πάθη τῆς ἀτιμίας», ὅπως ἐκεῖ χαρακτηρίζονται αἱ ἀνηθικότητες. Νὰ ἰδῇ ποῖα εἶναι ἡ βασικὴ αἰτία τῆς πτώσεως ἀρχαίων πολιτισμῶν, ἡ αἰτία τοῦ ἐκφυλισμοῦ καὶ τῆς ἐξαφανίσεως μεγάλων λαῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγοὶ καὶ πνευματικοὶ ἠγάτα ἐφάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἑμωράνθησαν». Καί δὲν θὰ δυσκολενθῇ νὰ ἀντιληφθῇ ἔπειτα τὰ ἐξῆς δύο σοβαρὰ φαινόμενα. Πρῶτον μὲν, διατί εἰς τοιαύτην κατάπτωσιν ἐξωδήθη καὶ ὁ νεώτερος πολιτισμὸς, ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς, πού ἐπανεφερε τὴν ἀνηθικότητα τῆς παλαιᾶς εἰδωλολατρείας, μὲ μίαν κημουφλαρισμένην νέαν εἰδωλολατείαν.

Δεύτερον δὲ τὴν βδελυγγίαν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Θεοῦ, πού ἐκφράζει ὁ νόμος του ἐναντίον τῶν ἀνηθικότητων. Ἄλλὰ καὶ τὴν ἔμφρασιν πού δίδει εἰς τὴν θετικὴν διατύπωσιν τοῦ νόμου του, ἔμφρασιν καθαρὰν, ἐλευθέραν ἀπὸ κάθε ἀσάφειαν ἢ περιστροφήν.

«Τοῦτό ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ἀπὸ πορνείας. Ἴδου ἡ ἔμφρασις. Ἀποχὴ καὶ τελεία ἀπομακρύνσεις ἀπὸ τὴν πορνείαν. Θετικὸς δὲ καὶ πλήρης ἐξαγιασμός, ἀγιασμὸς ὁλοκληρωτικὸς ψυχῆς καὶ σώματος. Μὴ δὲ νομισθῇ ὅτι εἶναι τοῦ γράφοντος τὸ παρὸν γνώμη, ὅτι εἰς τὴν λέξιν ἀγιασμός περιλαμβάνει καὶ τὸ σῶμα. Σπεύδει εὐθὺς ἀμέσως νὰ διαλύσῃ κάθε διὰ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ἀμφιβολίαν ὁ θεοπνευστὸς λόγος: εἰδέναί ἐκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτάσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ τιμῇ. Εἶναι οὐσιώδης καὶ ἀπαραίτητος γνώσις διὰ κάθε Χριστιανόν, λέγει, τὸ νὰ ξεύρῃ νὰ κρατῇ τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος, τὸν ὅλον ἑαυτόν του, ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰς κατάστασιν τιμῆς καὶ ἀγιασμοῦ. Καί διὰ τὸν λόγον πού ἐσημειώσαμεν παραπάνω, ὅτι πολλὰκις πρέπει νὰ λέγονται καὶ νὰ τονίζονται αἱ μεγάλα ἀλήθειαι, ἐπαναλαμβάνει: «οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἀγιασμῷ». Ὑψηλὴ ἡ κλήσις καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Χριστιανοῦ. Ἀνάλογος καὶ ἡ ἠθικὴ του κατάστασις, ὁ πνευματικὸς του ἐφοδιασμός: Ἀγιασμός, ἀγιότης⁽¹⁾.

(1) Τὴν ἐπιμονὴν εἰς τὸν νόμον τοῦτον καὶ δὴ εἰς τὴν ἐπιτολήν: «τοῦτο γὰρ ἐστὶ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀγιασμὸς ὑμῶν», ἐξηγῶν καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γράφει: «Θεὸς πῶς σὸδαμοῦ περὶ ἄλλου τινοῦ σὸτω σφοδρῶς ἀνίτηται, ὡς περὶ τούτου» καθάπερ καὶ ἀλλαχοῦ γράφον, φησὶν: εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἄγιασμον, οὐ χωρὶς σὸδεῖς ὄνεται τὸν Κύριον. Καὶ τί θαυμάζεις, εἰ τοῖς μαθηταῖς πανταχοῦ περὶ τούτου γράφει, ὅπου γε καὶ Τιμοθέῳ

Τὸ δὲ συμπέρασμα τῆς τόσον μεγάλης καὶ τόσον τιμητικῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ περὶ ἀποφυγῆς τῆς ἀνηθικότητος καὶ ἐξυψώσεως εἰς τὴν ἠθικὴν ἀγνότητα τὸ συμπέρασμα ποῦ προλέγει καὶ τὰς συνεπειὰς ποῦ θὰ ἐπακολουθήσουν τὴν καταπάτησιν τῆς ἐντολῆς, διατυπώνεται πάλιν ἀπὸ τὸν θεῖον νόμον διὰ τοῦ ἰδίου Ἀποστόλου: «Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεόν⁽²⁾».

Αὐστηρὰν ἴσως θεωρεῖ ὁ ἀναγνώστης τὴν ὅλην αὐτὴν νομοθεσίαν τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἠθικῆς καθαρότητος. Ἄς λάβῃ ὅμως ὑπ' ὄψιν του καὶ τὰ ἐξῆς γεγονότα: Πρῶτον μὲν ὅτι ἡ ἁμαρτία αὐτὴ πληγώνει θαναοσίμως δύο συγχρότως ψυχὰς, καὶ ἐπομένως εἶναι ἁμαρτία μὲ πολλὴν δόσιν ἀσπλαγχνίας. Κάθε ἄλλη ἁμαρτία δυνατόν μὲν ἐμμέσως καὶ εἰς δευτερευούσης ἀξίας ἀγαθὰ νὰ βλάψῃ καὶ ἄλλους, ἀμέσως ὅμως μόνον τὴν ψυχὴν τοῦ ἁμαρτάνοντος βλάπτει. Ὁ μέθυσος, ὡς ἐν παραδείγματι, τὸν ἑαυτὸν του φθείρει σωματικῶς καὶ ψυχικῶς. Ὁ κλέπτης, ὁ ψεύστης, ὁ πλεονεκτῆς βλάπτει τὸν ἄλλον μόνον ὕλικῶς, ὄχι δὲ καὶ οὐσιωδῶς. Τὴν ψυχικὴν βλάβην τὴν περιορίζει εἰς τὸν ἑαυτὸν του, διότι εἶναι τοιαύτη ἡ φύσις τῶν ἁμαρτημάτων αὐτῶν, νὰ μὴ ζητοῦν ἀφεύκτως συνενοχίαν. Ἡ ἀνηθικότης ὅμως ἀρχίζει μὲν καὶ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν λερωμένην καὶ ἀκάθαρτον ψυχὴν ἐνὸς ἀτόμου, ἐπιζητεῖ δὲ κατ' ἀνάγκην νὰ συμ-

γράφων ἔλεγε: αὐτὸν ἄ γ ν ὄ ν τήρει. Καὶ πολλοχοῦ ἂν τις εὖροι τοῦτο, καὶ ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς. Ὅντως γὰρ πᾶσι τοῦτο λυμᾶνεται τὸ κακόν' καὶ καθάπερ χοῖρος βορβόρου πεπληρωμένος, οὗ ἂν εἰσέλθῃ δυσωδίας ἐνέπλησεν ἅπαντα... οὕτω καὶ ἡ πορνεία' δυσέκλυτον γὰρ ἐστὶ τὸ κακόν».

(2) Λέγει πάλιν ὁ Χρυσόστομος: «Εἰς αὐτὸν (τὸν Θεόν) ὄβρισας, αὐτὸς σε ἐκάλεσε, τὸν καλέσαντα ὄβρισας. Ἐκεῖνον καταφρονῶν τοῦτο ποιεῖς».

μετέχῃ καὶ δεύτερον πρόσωπον, πολλάκις καὶ τρίτον καὶ τέταρτον καὶ σειρά ὅλη προσώπων εἰς αὐτὴν τὴν ἐνοχίαν καὶ αἰτιμίαν.

Δεύτερον δὲ διότι εἶναι βεβήλωσις καὶ ἀνοσιότης εἰς αὐτὸν τὸν Χριστόν, εἰς αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Διὰ τὰ κεντρίση ὁ Ἀπόστολος τὴν συνείδησιν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀξιοπροσετίας τοῦ ἀνθρώπου, δὲν παρέλειψε ἀπὸ τοῦ νὰ τονίσῃ ἰδιαίτερος καὶ τοῦτο, ποῦ δὲν θὰ ἔπρεπε ποτὲ νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὴν μνήμην τοῦ Χριστιανοῦ. Ὅτι, ἐάν ἡ ἠθικὴ καθαρότης εἶναι κατάστασις ποῦ ἀριθμοῦ εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Χριστιανοῦ, ἡ καταπάτησις τῆς ἠθικῆς καθαρότητος εἶναι βεβήλωσις καὶ ἀνοσιότης ποῦ γίνεται κατ' εὐθείαν εἰς αὐτὸν τὸν Χριστόν, εἰς αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Εἶναι τόσον βεβαία ἀλήθεια αὐτό, ὥστε ὁ ἀπόστολος ἀπορεῖ πῶς ὑπάρχουν Χριστιανοὶ ποῦ δὲν τὸ ἔχουν διαρκῶς ὑπ' ὄψιν των. Ὑπερθυμίζει λοιπὸν εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους πρώτην ἐπιστολὴν του, ὅτι ἀφ' ὅτου ἔγινε Χριστιανὸς ὑπόθη καὶ τὸ σῶμα σου εἰς τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ εἶναι ἐμέλος Χριστοῦ». Καὶ ἐρωτᾷ: «Οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σῶματα ἡμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν;» Ἡ συνέχεια τῆς ἐρωτήσεως φανερῶναι κάτι τὸ ἀνόσιον καὶ ἀποτρόπαιον; Νὰ πάρω, λοιπόν, τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ τὰ κάμω πόρνης μέλη; Ἄλλὰ σπεύδει ὁ ἴδιος ν' ἀπαντήσῃ: «Μὴ γένοιτο!». Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγους στίχους πάλιν ἐρωτᾷ: «Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ἡμῶν ναὺς τοῦ ἐν ἡμῖν ἀγίου Πνεύματός ἐστιν!»

Εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φιλολογίαν δὲν θὰ εὕρησεν διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα διὰ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, θέσιν ὑψηλοτέραν ἀπὸ αὐτὴν: «Μέλος Χριστοῦ. Ναὺς τοῦ ἀγίου Πνεύματος!» Διὰ μίας ὁ Χριστιανὸς ἀνημάνεται ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν, ἀπὸ τὴν ὕλικὴν εὐτέλειαν καὶ ἀδυναμίαν πλησίον τοῦ

θρόνου τῆς θεότητος. Καὶ συμφωνεῖ ἔπειτα μὲ αὐτὰ ἡ συνείδησις ὄλων τῶν λαῶν, ποὺ ἐθεώρησαν ἀνεκάθεν τὴν χαλιναγώγησιν τοῦ πάθους, τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὴν ἀγνότητα, ὡς ὑψηλὸν ἠθικὸν σκοπὸν, τὴν δὲ ἐπ' αὐτοῦ κυριαρχίαν τοῦ ἀνθρώπου ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν γνώρισμα τῆς ἠθικῆς ἀξίας καὶ ὑπεροχῆς. Ἐνῶ ἀντιθέτως, μὲ τὴν λέξιν ἀνηθικότης, ἐχαρακτήρισαν ὅλας τὰς παρεκτροπὰς καὶ τὰς διαστροφὰς τῆς τάξεως ποὺ ὤρισεν ὁ Δημιουργός, διὰ νὰ φανερώσουν μὲ τὴν λέξιν αὐτὴν ὅτι, ὅπου σημειώνονται αἱ παρεκτροπαὶ αὐταί, ἐκεῖ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἠθικὸς βίος, ἐκεῖ ἡ ὅλη ἠθικὴ ζωὴ φθεῖρεται καὶ ἐκφυλάσσεται.

*

—«Αὐτὰ εἶναι πράγματα φυσικά». «Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι πρᾶγμα ἀδύνατον». Ἔτσι σκέπτονται καὶ μὲ τὰς σκέψεις αὐτὰς ἐφαρμόζουν τὴν λαϊκὴν παροιμίαν: «πὼς πᾶνε οἱ τυφλοὶ στὸν ἄδην;—ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον», ἔτσι σκέπτονται ὅσοι μὲ τόσην ἐλαφρότητα φαντάζονται ὅτι καταργοῦνται νόμοι Θεοῦ αἰωνίας ἰσχύος.

Τί εἶναι φυσικὸν ἀπὸ τὸ ὄλον ζήτημα, πραγματεῖονται ἄλλα ἄρθρα τοῦ παρόντος. Ἐνέβαλε, βέβαια, ὁ Δημιουργός εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς φυσικὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν γενετήσιον. Ἀλλὰ αὐτὴ μένει φυσικὴ μέσα εἰς τὰ ὅρια τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Μένει φυσικὴ, ἐφ' ὅσον ὑπηρετεῖ εἰς τὴν συνέχισιν τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπινου γένους, τῆς ὁποίας ἀρχὴ μὲν εἶναι ὁ Θεός, ὄργανον δὲ ὄρισθῆν ὁ ἄνθρωπος. Κάθε ὅμως ἱκανοποίησις τῆς ἐπιθυμίας αὐτῆς ἔξω τοῦ γάμου εἶναι ματαιώσις μὲν τοῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ἐνεφνευθῆ ἡ γενετήσιος λειτουργία, διαστροφή δὲ αὐτῆς ὀλεθρία, ὅπως τὸ ἔδειξαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων αἱ

συνέπειαι τῆς καὶ τὰ ἀποτελέσματά τῆς τὰ ὀλέθρια⁽³⁾. Ἀλλὰ ἀφοῦ καὶ περὶ τῶν συνέπειῶν γίνεται λόγος εἰς ἄλλο ἄρθρον, ἔδω σημειώσαμεν ὀλίγας λέξεις μόνον διὰ τὸν ἰσχυρισμὸν, ὅτι ἡ ἠθικὴ καθαρότης εἶναι πᾶσα πρᾶγμα ἀδύνατον.

Δι' ἐκείνου τὰ στοιχειώδως πιστεῖται εἰς τὸν Θεὸν τὸν νομοθέτην καὶ τῆς ἐντολῆς αὐτῆς, ἕνας τέτοιος ἰσχυρισμὸς εἶναι παραλογισμὸς. Πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ Θεός, τὸν ὁποῖον πιστεύεις νομοθέτην δίκαιον καὶ πάνσοφον, νὰ ἀπαγορεύῃ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὄχι μόνον ἔργον καὶ πρᾶ-

(3) Καὶ περὶ τούτου τοῦ ἰσχυρισμοῦ λέγε ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Διὰ τοῦτο νόμος ἐδόθη. Νόμος δὲ οὐδέποτε ἐπὶ ἀναγρέσει φυσικῶν δεδοταί, ἀλλ' ἐπὶ διορθώσει τῆς κατὰ προσήρεσιν πονηρᾶς πράξεως. Καὶ τοῦτο καὶ οἱ ἔξωθεν ἰσασὶ νομοθέται καὶ πᾶσα ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις. Τὰ γὰρ ἐκ ραθυμίας γινόμενα κατὰ νασατέλλουσι μόνον, οὐ τὰ φύσει συγκεκλιρωμένα ἐταγγέλλονται ἐκκόπτειν· οὐδὲ γὰρ δυνατόν. Τὰ γὰρ τῆς φύσεως, ἀκίνητα μένει, ὁ πολὺ ἄκως πρὸς ὕμᾶς ἐν ἑτέροις εἰρηκα διαλέξασιν...

»Μὴ τοῦτο δὴ ἴδωμεν, ὅτι ἐπίπονον ἡ ἀρετὴ, ἀλλ' ὅτι κατορθωθῆναι δυνατόν. Ἐάν δὲ σπουδάζωμεν, καὶ κοῦπον ἡμῖν ἔσται καὶ εὐκόλον. Εἰ δὲ ἡδονὴν μοι λέγεις τῆς κακίας, λέγε καὶ τὸ τέλος αὐτῆς· εἰς γὰρ θάνατον αὐτὴ καταστρέφει, καθάπερ ἀρετὴ εἰς ζωὴν ἡμᾶς χειραγωγεῖ... Τί ἂν εἴποις περὶ μοιχῶν, οἱ διὰ μικρὰν ἡδονὴν, καὶ δουλείαν ἀρετῆ καὶ χρημάτων δαπάνην καὶ φόβον διηνεκή καὶ βίον τὸν τοῦ Καὶν ὑπομένουσι, μᾶλλον δὲ καὶ ἐκείνου πολλῶ χαλεπώτερον, τὰ παρόντα δεδοικότες καὶ τὰ μέλλοντα τρέμοντες καὶ φίλους καὶ ἐχθροὺς ὑποπεύοντες καὶ τοὺς εἰδότες καὶ τοὺς μὴδὲν εἰδότες; Καὶ οὐδὲ ἤνικα ἂν καθεύδοσι, ταύτης ἀπαλλάττονται τῆς ἀγωνίας, τοῦ πονηροῦ συνειδότες ὄνειρα πολλῶν γέμοντα φόβων ἀναπλάττοντες αὐτοῖς καὶ ἐκδεματούντος οὕτως. Ἄλλ' οὐχὶ ὁ σώφρων τοιοῦτος, ἀλλ' ἐν ἀνέσει καὶ ἐλευθερίᾳ πολλῇ τὸν παρόντα διαγίει βίον. Ἀντίστησον τοῖνυν τῇ μικρᾷ ἡδονῇ τὰ πολλὰ κῆματα τῶν φόβων τούτων, καὶ τῷ βραχεὶ κόπῳ τῆς ἐγκρατείας τὴν διηνεκή γαλήνην τῆς ζωῆς, καὶ ὕψει ταύτην ἐκείνης οὖσαν ἡδίσω».

ξιν, ἀλλὰ καὶ σκέψιν τῆς ἔξω τοῦ γάμου σχέσεως τῶν φίλων, ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ μέρος νὰ ἔχη ἐμφυτεύσει εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμὸν τὴν ὁρμὴν αὐτὴν μὲ τέτοιαν ἀτίθασσον καὶ ἀνυπότακτον ἰσχύιν, ὥστε νὰ εἶναι ἀδύνατος ἡ τήρησις τοῦ νόμου; Αὐτὰ ποῦ δυσκολεύεται νὰ τὰ κάμῃ καὶ ὁ χειρότερος ἄνθρωπος νομοθέτης ἡμιτοροῦμεν νὰ τὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὸν Θεὸν τὸν δίκαιον; Κανένας ἄνθρωπος μὲ σώας τὰς φρένας δὲν ἐζήτησε ποτὲ ἀπὸ τὸ παιδί του νὰ κάμῃ κάτι ποῦ ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις του νὰ σηκώσῃ, ἐλὶ παραδείγματι, ἓνα βάρος, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν διαθέτει ἀναλόγους δυνάμεις, καὶ κινδυνεύει ἀσφαλῶς νὰ βλάψῃ τὴν ὑγείαν του. Ἀφοῦ λοιπὸν τοιαύτας ἀντιφάσεις ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν τὰς κάνομεν, δὲν εἶναι βλασφημία ἀφ' ἑνός, χονδροειδῆς παραλογισμὸς ἀφ' ἑτέρου, νὰ τὰς ἀποδώσωμεν εἰς τὸν Θεὸν τὸν πάνσοφον καὶ πανάγαθον;

Ὅχι λοιπὸν! Δὲν ὑπάρχει τοιαύτη ἀδυναμία. Ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστός καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρὸν ἔστιν», εἶπεν ὁ Κύριος. Καὶ τόσον ἑλαφρὸν, ὥστε δημιουργεῖ ὄχι βλάβην, ἀλλὰ ἀνάπαισιν. «Καὶ εὐρήσετε ἀνάπαισιν τὰ ἰς ψυχαῖς ὑμῶν», προσθέτει. Ἡ δὲ δύναμις τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως εἶναι πολὺ ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς γενετηρίου ἐπιθυμίας, τοῦλάχιστον ἕως εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ γάμου εἰς τοὺς πολλοὺς, εἰς τοὺς ὀλίγους δέ, ποῦ ἀφιέρωσαν τὸν ἑαυτὸν τοὺς εἰς σκοπὸν ἀνώτερον καὶ ἱερώτερον, καὶ δι' αὐτὸ ἐπροτίμησαν τὸν ἄγαθον βίον, εἶναι δύναμις, ποῦ κατορθώνει μὲ τὴν βοήθειαν τῆς θείας χάριτος ἀγνότητα ἰσόβιον.

Ἄλλ' ὁλοσήμερον καὶ ἂν κριθῇ τὸ ζήτημα, διὰ τοὺς Χριστιανοὺς εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸν κλάστον λειψιμόν. Διότι γνωρίζουν καλὰ ὅτι ὁ Θεός, ὄχι μόνον δὲν νομοθε-

τεῖ κάτι τὸ ἀδύνατον καὶ ἐπιβλαβὲς εἰς τὸ ἕτερον τῶν συστατικῶν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸ σῶμα ὄχι μόνον δὲν μένει νομοθέτης ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος ἀπέναντι ἐκείνων ποῦ ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου του, ἀλλὰ, ἐνεργεῖ καὶ θετικώτερα. Καθὼς ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς βεβαιώνει διὰ μέσον τῆς ἁγίας Γραφῆς, καὶ καθὼς ἡ πείρα τῶν Χριστιανῶν ὄλων τῶν αἰώνων μαρτυρεῖ, εἶναι βοηθὸς παντοδύναμος παντὸς ἀγωνιστοῦ ποῦ τρέχει τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς. Καθένας ποῦ θὰ ἔκανε τὸν κόπον ἀπλῶς νὰ διαβάσῃ τὴν Καινὴν Διαθήκην, θὰ ἔβλεπεν πῶς ὁ Θεὸς τονίζει μὲ χίλιους τρόπους ὅτι εἶναι εἰς τὸ πλεονεχὸν τῶν ἀγωνιζομένων διὰ τὴν ἀρετὴν, ὅτι εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνωτέρας δυνάμεως ἡ βοήθεια ποῦ προσφέρει αὐτὸς ἀπὸ ἐκείνην ποῦ καταβάλλει ὁ ἀγωνιστὴς τῆς ἀρετῆς. Ἀκόμη παραπάνω. Ὅτι ὁ Θεὸς εἰσφέρει τὸ μέγιστον καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸ ἐλάχιστον, εἰς τρόπον ὥστε, τόσοι πολλοὶ νὰ ἐπαναλαμβάνουν τὸ τοῦ Παύλου: «τὰ πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ»!

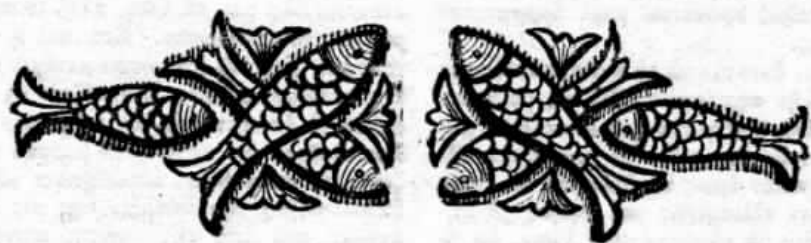
Τέλος, κάτι ποῦ πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ κυριολεκτικῶς ἐκκλητικόν: Ὁ Θεὸς ὄχι μόνον βοηθεῖ τοὺς ἀγωνιζομένους, στεφανώνει τοὺς νικητὰς, παρουσιάζει εἰς ὄλους τοὺς αἰῶνας τὴν μερίδα τῶν ἠθικῶν καὶ ἀγνῶν ἀνθρώπων τόσον ἐπιβλητικὴν, ὥστε καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἄσωτοι καὶ διεστραμμένοι νὰ τὴν θαυμάζουν, ἀλλὰ ἀνορθώνει καὶ τοὺς τραυματισμένους. Ὅσα ἐγράψαμεν παραπάνω περὶ προσβολῆς καὶ βεβηλώσεως ποῦ γίνεται διὰ τῆς ἀνηθικότητος εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, περὶ τῆς ὕβριδος ποῦ γίνεται εἰς αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, θὰ ἐδημιούργησαν τὴν ὑπόθεσιν ὅτι εἰς τέτοιους ὕβριστὰς καὶ βεβηλοὺς δὲν θὰ παρείχετο πλέον συγκνώμη. Καὶ ὅμως! Ὁ μόνος ἀπολύτως ἀγνὸς καὶ ἅγιος, ὁ Θεός, εἶναι βαθύτα-

τα συγκαταβατικῶς εἰς ἐκεῖνους, πού θά ἐπιθυμήσουν νά σηκωθοῦν ἀπό τόν βόρβορον καί νά ἀποκατασταθοῦν εἰς τήν παλαιάν καθαρότητα.

Τά λόγια ἐκεῖνα πού εἶπεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἐπικαλούμενος τήν πείραν καί τήν μαρτυρίαν τῶν ἰδίων Κορινθίων, εἶναι τόσον πιστικά: «Οὔτε πόνοι, οὔτε μοχοί, οὔτε... βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. Καί ταῦτά τινες ἦτε. Ἄλλά ἀπελούσασθε, ἀλλά ἡγιασθήτε, ἀλλά ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καί ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν». Ἀπό τέτοιους καί εἰς τέτοιον βόρβορον πεσόντας ἀνθρώπους ἐδημοσύργησεν ἡ ἐκκλησιαστική εὐσπλαγχία τοῦ ἁγίου Θεοῦ τούς ἁγίους τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἐποχῆς. Ὁ ἀναγνώστης ἄς διαβάσῃ τὰς λέξεις πού λέγει διὰ τόν ἄσωτον υἱόν ὁ πρεσβύτερος πρὸς τόν πατέρα του: «ἄτε ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταραγών σου τόν βίον μετὰ πορνῶν ἤλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τόν μόσχον τόν σιτευτόν». Ἄς κυττάξῃ παραπάνω εἰς τήν ἰδίαν παραβολήν, πῶς ὁ πατέρας, μάλις εἶδε τόν ἄσωτον υἱόν ἐπιστρέφοντα «εὐσπλαγγισθῆ καὶ δραμιῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τόν τράχηλον αὐτοῦ καί κατεφίλησεν αὐτόν», καί ἂν εἶναι δυνατόν ἄς μὴ συγκινηθῆ ἔπειτα διὰ τὸ ἐκκλησιαστικόν αὐτὸ φαινόμενον τῆς τόσης συγκαταβάσεως τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀνόρθωσιν καί τὸν ἔξαγιασμόν τῶν πεσόντων!

Εἰς ὅλους, ἀλλὰ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν ἀναγνώστην πού εἶναι νέος τὴν ἡλικίαν, ἀπειθῆνονται αἱ ἐφεξῆς τελευταῖαι λέξεις. Ξεύρεις καλὰ ὅτι δύο ἄγγελοι μάχονται. Καί τὸ πεδίον τῆς μάχης εἶναι ἡ καρδιά σου. Ὁ ἓνας ἄγγελος, μαῦρος, τῆς αἰσχροσύνης καί τῆς διαφθορᾶς ἄγγελος. Ὁ ἄλλος λευκός, ἀγνός καί τῆς ἀγνότητος φύλαξ. Ἔτοιμος ὁ πρῶτος μὲ χίλιους διὸ τρόπους ἀπάτης νά σέ σύρῃ εἰς τὸν ὄλεθρον. Προθυμότητος ὁ ἄλλος νά εἶναι παραστάτης σου καί βοηθὸς ἰσόβιος, διὰ νά μὴν ὑπέσχη διαφορά μετὰξὺ σοῦ καί αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἀγνότητα. Ἐάν πιστεύσῃς τὴν ἀλήθειαν πού ἐκφράζει ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, θά ἔλθῃ ὥρα, πού θά εἴπῃς καί σὺ μαζί μὲ τὸν ἀπόστολον Παῦλον: «τὰ πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ». Ἐάν δὲν τὰ πιστεύσῃς, θά ἔλθῃ ἄλλη ὥρα μαύρη, πολλὰ ὥρα μαύρης ἀπογνώσεως, πού δὲν θά ἰσχύῃ καμμία δικαιολογία νά κατασιγάσῃ τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως πού προστίθεται τριμερότερον, ὀδυνηρότερον, ἐπάνω εἰς τὰς ἄλλας μίστιγας πού δημιουργεῖ ἡ ἀνηθικότης. Ἡ μία κατάστασις, κατάστασις μαύρη καί ἀπαισία. Ἡ ἄλλη κατάστασις, εὐκαριότης χωρὶς ὠχρότητα καί σκιάν, ὅπως διεκλήρῃς ἓνας νεώτερος μεγάλος φυσιολόγος. Εἶσαι ἀπολύτως ἐλεύθερος νά ἐκλέξῃς.

ΕΠΑΙΝΕΤΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ι. Αί νεώτεροι έρευναι τής βιολογίας, τής ψυχολογίας, τής ψυχιατρικής και τής ιατρικής γενικώτερον διαπιστώνουν, ότι τὰ γεγονότα τής γενετικής ζωής εις τόν άνθρωπον έχουν επίδρασιν εις όλόκληρον τόν οργανισμόν του, τόσον τόν σωματικόν, όσον και τόν ψυχικόν. Είναι τὰ γεγονότα αυτά, τοιαύτης φύσεως, ώστε να ταρασσούν όλόκληρον τήν ζωήν του ανθρώπου και να δημιουργούν ένα πόλεμον, ένα αγώνα εις τό έσωτερικόν του, αγώνα, ό όποτος έχει θεμελιώδη σπουδαιότητα διά τόν όλον άνθρωπον. Αυτός ό αγών φαίνεται ότι είναι μέσα εις τήν ουσίαν του σεξουαλικού προβλήματος. Είναι βραδύς, άόρατος, μυστικός και έχει όλα τὰ χαρακτηριστικά του δράματος που παίζεται μέσα εις τήν ανθρωπίνην ψυχήν. Δι' αυτόν τόν λόγον τό ζήτημα που εξετάζομεν εις τό άρθρον αυτό, ή γενετικός δηλαδή σχέσις του άνδρός και τής γυναικός ή ή σεξουαλική ανάπτυξις του νέου ανθρώπου, είναι πολύ λεπτόν πρόβλημα. Απαιτεί κάποιαν ιδιαίτεράν στάσιν του ανθρώπου απέναντι του και κάποιαν αξιοπρεπή μεταχείρισιν, ένα σεβασμόν, διά να ήμπορέσῃ να άνθέξῃ εις τήν συζήτησιν, διότι άκριβώς πρόκειται περί δραματικού θέματος.

Είναι δυνατόν να τό αντιμετώπιζώμεν με άπλην περιέργειαν διά να μάθωμεν ώρισμένα πράγματα που αποτελούν μυστήριον δι' όσους δέν τὰ γνωρίζουν. Είναι δυνατόν όμως να θέλωμεν να έρευνησωμεν ειλικρινώς και τιμίως τό ζήτημα διά να εβρωμεν μίαν λύσιν, έφ' ό-

σον φυσικά δέν θέλομεν να περάσωμεν τυχαίως τήν ζωήν μας εις τόν κόσμον αυτόν.

Εύρισκόμεθα εις μίαν εποχήν πραγματικώς «ήρωικήν», ή όποία άπαιτεί από τους εκπροσώπους της δύναμιν και ειλικρίνειαν διά να άντιληφθούν και να μετάσχουν εις τό μυστήριον τής ζωής. Έτσι μας χρειάζονται άρχαί και συνέπεια: προς τās άρχάς αυτές. Δέν είναι δυνατόν να εξετάζώμεν τὰ πνευματικά προβλήματα άπλώς και μόνον διά να μάθωμεν, να επεκτείνωμεν τās γνώσεις μας και κατόπιν να μένωμεν άδιάφοροι και ξένοι προς τήν ζωήν μας.

Έτσι και ό νέος που θέλει κάτι να κάμῃ εις τήν ζωήν του, που έχει ευπνήσει μέσα του τό ενδιαφέρον διά κάτι καλύτερον, από ό,τι έχει κάμει έως τώρα, θα έλθῃ στιγμή που θα κυττάξῃ να δώσῃ μίαν σωστήν κατεύθυνσιν εις τό γενετικόν πρόβλημα, εις τήν σχέσιν του δηλ. με τό άλλο φύλον.

ΕΝΣΤΙΚΤΑ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

II. Η φύσις, ή όποία ενδιαφέρεται διά τήν διαίωσιν του είδους, έδωκε μεγίστην ισχύν εις τό γενετικόν ένστικτον εις όλα μὲν τὰ ζώα, άλλ' ιδιαίτέρως εις τόν άνθρωπον. Έτσι και ή γενετικός ζωή του ανθρώπου μετέχει τής ένστικτώδους φύσεως. Συνηθίζουν να θεωρούν τὰ ένστικτα εις τόν άνθρωπον ως αποτελούντα τήν κατωτέραν μορφήν τής ζωής, ή όποία θέλει όπωσδήποτε να εξακολουθήσῃ τήν ύπαρξίν της εις τόν αγώνα, που από τής πρώτης στιγμής

τῆς γεννήσεώς της καταβάλλει. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀληθές ἀπὸ τῆς βιολογικῆς του πλευρᾶς. Διὰ τὴν ἀντιληφθῆσιν τὴν ποιότητα τῶν ἐνοστικῶν, ἄς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ἕνα ἄλλο ἐνοστικόν, τὸ ἐνοστικόν τῆς αὐτοσυντηρήσεως, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιδιώκεται ἡ διατήρησις τοῦ εἴδους εἰς τὴν ζωὴν. Ὅλαι αἱ σχετικαὶ λειτουργίαι τῆς πείνης, τῆς δίψης, τοῦ ἀγῶνος, τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν του διὰ τὴν ἐξυπηρητήσουν. Αὐτὰ τὰ ἐνοστικά ὑπάρχουν βαθεῖα ριζωμένα μέσα εἰς τὸν ὄργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀποτελοῦν τὴν βάση καὶ τὸ ὕλικόν τῆς δημιουργίας. Εἶναι τὰ ἴδια εἰς ὅλους τοὺς ὄργανισμούς, λειτουργοῦν μὲ ὀρισμένους νόμους καὶ ἔχουν βαθεῖαν ἀπήχησιν εἰς διόκληρον τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀποτελοῦν τὰς ἀδράς ἐκείνας γραμμάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ στηριχθῇ τὸ οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς. Εἰς πολλὰ σημεῖα λειτουργοῦν ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνῃ ἡ θέλησις τοῦ ἀτόμου. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς, διότι ἡ φύσις θέλει εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὁμοιόμορφον τὴν πρώτην ὕλην ἀπὸ τὴν ὁποίαν διαπλάσσει τὰ ὄργανά της. Θέλει νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀρρυθμίαν εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ ἐπιβάλλει τοὺς νόμους τῆς διὰ τῶν ἐνοστικῶν.

Ἀλλὰ τὰ ἐνοστικά εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ὑφίστανται μόνον, χωριστὰ ἀπὸ τὰς ἄλλας λειτουργίας καὶ μάλιστα ἀπὸ τὰς διανοητικὰς. Τοῦτο εἶναι ἕνα γεγονός, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς φυσιολόγος ἢ ἰατρὸς ἠρνήθη μέχρι τῆς στιγμῆς. Ἐπ' αὐτοῦ ἀξίζει νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν μας, διότι θὰ μᾶς χρησιμεύσῃ εἰς τὸ νὰ σχηματίσωμεν ὀρθὰς ἀντιλήψεις ἐπὶ τοῦ ἐξεταζομένου προβλήματος.

Τὸ ἐνοστικόν εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν εἶναι μόνον κίνησις ἐνεργουσα νομοτελῶς καὶ χωρὶς ἐλευθερίαν, δὲν εἶναι μόνον ἀνταντακλαστικὸν τόξον ὅπως εἰς τὰ ζῶα. Ἡ ἄρνησις τῶς σχέσεων αὐτῶν τῶν ἐνοστικῶν μὲ τὰς ἀνωτέρας λειτουρ-

γίας τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ὁποῖαι τὸν ἐμφανίζουν ὡς ἕνα λογικὸν ὄν, σημαίνει ἄρνησιν τῆς πραγματικότητος (Etienne de Greeff). Θὰ ἰσοδυναμῇ μὲ τὸ νὰ μὴ θέλωμεν νὰ ἴδωμεν ἄλλο ἀπὸ λίθους καὶ σίδηρον εἰς ἕνα ὄρατον οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον ἔχομεν ἐνώπιόν μας. Ποῖος ἔχει δικαίωμα νὰ ἀρνηθῇ τὴν δύναμιν τοῦ ἐνοστικῶν; Ἐκεῖνος ποῦ τὴν ἀρνεῖται εὐρίσκειται ἐπίσης μακρὰν τῆς πραγματικότητος καὶ οἰκοδομεῖ ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἀλλ' ἐνῶ τὸ ἐνοστικόν ἀποτελεῖ τὸν μόνον παράγοντα καὶ ὀδηγὸν εἰς τὰ ἄλλα ζῶα, εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον. Αἱ ἀνωτέρας διανοητικαὶ καὶ πνευματικαὶ λειτουργίαι ἐπεμβαίνουν καὶ ὀρίζουν τὸ ἐνοστικόν. Ὁ ψυχικὸς ὄργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι προικισμένος μὲ τὰ μέσα ἐκείνα, ποῦ τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ἐπιδληθῇ ἐπὶ τῶν ἐνοστικῶν καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὴν κατάλληλον κατεύθυνσιν. Ὁ ψυχικὸς αὐτὸς ὄργανισμὸς, ὅταν λάβῃ συνείδησιν τῆς δυνάμεως του, θὰ μεταχειρισθῇ τὸ ἀκατέργαστον ὕλικόν τῶν ἐνοστικῶν καὶ τῶν αἰσθησέων του κατὰ τρόπον, ὃ ὁποῖος νὰ ἀρμόζῃ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ποῦ θέλει νὰ ἐξυπηρητήσῃ.

Ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου καὶ τὸ γενετήσιον ἐνοστικόν δὲν ὑπάρχει μόνον του, μακρὰν ἀπὸ τὴν ψυχικὴν σφαῖραν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τοῦναντίον εὐρίσκειται εἰς στενὴν σχέσιν καὶ ἐπαφὴν μὲ τὰς ἀνωτέρας ψυχικὰς λειτουργίας. Διὰ τοῦτο καὶ διαταραχαὶ τῆς γενετησίου σφαῖρας, ἀπομάκρυνσις δηλ. ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴν κατάστασιν καὶ ἀποστολὴν τοῦ ἐνοστικῶν, ταυτίζονται μὲ ψυχικὰς ἀνωμαλίας, μέχρι καὶ ψυχικῶν νοσημάτων πολλάκις. Αὐτὰς τὰς διαταραχὰς μελετᾷ ἡ σεξουαλικὴ ψυχοπαθολογία, ἡ ὁποία βεβαίως, δὲν γνωρίζοι ἂν εἶναι περιττὸν νὰ τὸ εἴπωμεν, ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ πρᾶγμα ἔχει τεραστίαν πρακτικὴν σημασίαν, διότι

ἐφ' ὅσον εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ γενετήσιον ἔνστικτον μετέχει τῆς ψυχικῆς σφαίρας, διαπράττειται μὲν ἀσφάλμα, ἀν θέλωμεν νὰ τὸ μελετήσωμεν ὡς μίαν «ψυσικὴν» ἀπλῶς λειτουργίαν, ἢ ὅποια ὑποτάσσεται εἰς τοὺς γνωστοὺς νόμους τῆς φυσιολογίας τῆς ζωῆς ὕλης.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ γενετήσιον πρόβλημα μελετᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν ψυχολογίαν καὶ τὴν ψυχιατρικὴν, μὲ τὴν προσοτικὴν νὰ φήγωμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀρρωστημένην κατάστασιν. Πρέπει ὁμοῦ νὰ λεχθῆ ἔδω, ὅτι τὸ ὅλον ἠθικὸν πρόβλημα, θεωρούμενον ὡς σύνολον εἰς τὸν ἄνθρωπον, δὲν ἀποτελεῖ θέμα τῶν ἐπὶ μέρος ἐπιστημῶν, διότι αὐταί, ἐφ' ὅσον γνωρίζουν τὰ ὅρια καὶ τὴν περιοχὴν των, γνωρίζουν καὶ ποῦ πρέπει νὰ σταματήσουν καὶ μελετοῦν ὠρισμένως πλευρὰς μόνον τοῦ ζήτηματος. Ἄλλοτε βέβαια εἰς παλαιότερους χρόνους, ὅταν ἡ ἐπιστήμη, καὶ εἰδικώτερον ἡ ἰατρικὴ, διέτρεχε τὴν παιδικὴν τῆς ἡλικίας, οἱ ἐπιστήμονες ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὴν γενικωτέραν μόρφωσιν, ποῦ χρειάζεται διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματός μας, ἐνόμιζαν ὅτι ἤμποροῦν νὰ ἐκδίδουν συνταγὰς διὰ θέματα, τὸ ὅποιον ἐξέφευγε τῆς ἀρμοδιότητός των. Τὸ ὅλον ἠθικὸν πρόβλημα, μία ἐξαιρετικὴ πυχὴ τῆς ἐννοίας τῆς ψυχικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι πρόβλημα κατ' ἐξοχὴν πνευματικὸν καὶ ἀπαιτεῖ πνευματικὴν ἀντιμετώπισιν. Δὲν ἤμπορεῖ κανεὶς μὲ ὀλίγας ἢ πολλὰς γνώσεις τῆς ἀνατομίας ἢ τῆς φυσιολογίας νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ζήτημα. Ἐπ' αὐτοῦ ὅμοῦ θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν. Πρέπει μόνον εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ ἀναφέρωμεν τὴν γνώμην ἐνὸς διασήμεου συγχρόνου Γάλλου ἰατροῦ τοῦ Simmonet, ὁ ὅποιος λέγει ὅτι τὸ γενετήσιον ἔνστικτον διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλλα εἰς τὸν ἄνθρωπον, διότι δὲν ἀπαιτεῖ τὴν κατὰ τρόπον ἀναγκαστικὸν ἱκανοποίησίν του.

Θεωρεῖ δηλ. ὁ Simmonet τὸ γενετήσιον ἔνστικτον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἕνα εἶδος «ὀργανικῆς πολυτελείας», διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν ἔκφρασίν του. Αὐτὸ βέβαια δὲν σημαίνει ὅτι τὸ γενετήσιον ἔνστικτον δὲν ἔχει τὴν θέσιν του καὶ τὴν ἀξίαν του εἰς τὴν ζωὴν. Ἔτερον ἐκάτερον. Ὁ Simmonet ἠμιλεῖ ἀπὸ καθαρῶς βιολογικῆς πλευρᾶς.

Ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴν ἀποστολὴν τοῦ γενετησίου ἔνστικτου, ἀντιλαμβανόμεθα καλύτερον τὴν θέσιν ποῦ ἔχει μέσα εἰς τὸν ὀργανισμόν τοῦ ἀνθρώπου. Θέσεις ἰσχυρά, ἢ ὅποια πολλὰκις κυριαρχεῖ εἰς τὸν σύνολον ὀργανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, ἐφ' ὅσον δὲν ἀναπτυχθῆ ἀρμονικῶς μὲ τὰς ἄλλας λειτουργίας. Οὐδεὶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἡ σεξουαλικὴ ζωὴ συνδέεται μὲ ὠρισμένα αἰσθηματὰ ἱκανοποιήσεως εἰς ἀμφότερα τὰ φύλα. Τὸ ἐρώτημα εἶναι, ἐὰν τὰ αἰσθηματὰ αὐτὰ ἤμποροῦν νὰ ὑφίστανται ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἄλλην φυσιολογικὴν λειτουργίαν τῆς γενετησίου ζωῆς, ποῦ εἶναι ἡ διαιώνισις τοῦ εἶδους. Ἐὰν ἤμποροῦν δηλ. καὶ ἐὰν πρέπη νὰ ἀποτελέσουν τὸν σκοπὸν τῆς σεξουαλικῆς ζωῆς.

Ἡ φύσις, ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ εἶδους, κατὰ πρῶτον λόγον ἐπεδίωξε νὰ καταστήσῃ τὴν γενετήσιον λειτουργίαν ἐπιθυμητὴν καὶ ἱκανὴν νὰ πραγματοποιηθῆ ὑπὸ τὰς δυσμενεστέρας συνθήκας. Ἐπειδὴ δὲ φύσις ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς ρέπει πρὸς τὴν νωθρότητα, ἐπιπροστίθεται τὸ στοιχεῖον τῆς ἠδονῆς εἰς τὴν γενετήσιον λειτουργίαν διὰ νὰ ἐπιτελήσῃ αὕτη ὁμαλῶς καὶ νὰ μὴ προσκροῖται εἰς τὴν φυσικὴν ἀδράνειαν τοῦ ὀργανισμοῦ. Τὸ στοιχεῖον τῆς ἠδονῆς λοιπὸν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ τῆς φυσιολογικῆς ἀποστολῆς τῆς σεξουαλικῆς ζωῆς, ποῦ εἶναι ἡ γέννησις ἀπογόνων, εἶναι τὰ δύο κύρια στοιχεῖα ποῦ καθιστοῦν τὸ γενετήσιον πρόβλημα ἐν-

διαφέρουν και έν πολλοίς μυστηριώδες. Καί κάτι άλλο ακόμη: τὸ γενετήσιον ζήτημα δὲν ἐνδιαφέρει μόνον τὸ ἕνα ἄτομον, ἀλλὰ περισσότερα πάντως τοῦ ἐνός και ὡς ἐκ τούτου τὸ πρόβλημα λαμβάνει ἰδιαιτέραν πλοκήν και ἰδιαιτέραν ὕψην.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ παράγοντες ποῦ προκαλοῦν τὴν περιέργειαν και τὴν γοητείαν τοῦ «SEXUS» και κἀκουν τοὺς πολλοὺς νὰ θέλουν νὰ ἀποσύρουν τὸν πέπλον ποῦ καλύπτει τὸ μυστήριον τοῦ γενετησίου προβλήματος. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γνωριμίας τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς γύρω ἀπὸ τὸ ἑτερόφυλον ὁ ἔφηθος παθαίνει μίαν προσκόλλησιν εἰς τὸ «SEXUS», ἀπὸ τὴν ὁποίαν δυσκολεύεται νὰ ἀπαλλαγῇ, διότι δὲν καρθώνει νὰ διακρίνῃ τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας τῆς ζωῆς και παραπαίει μέσα εἰς τὰς ἀτραποὺς τοῦ γενετησίου πάθους. Καί ἐνῶ πράγματι ὑπάρχει μία μυστικὴ σχέση εἰς τὸ ζήτημά μας, ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς εἰς τὴν φυσιολογίαν τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ τὸ γενετήσιον ἔνστικτον κατέχει τὴν θέσιν του, ὅπως και αἱ ἄλλαι φυσιολογικαὶ λειτουργίαι. Εἰς τὸν ἄνδρα οἱ γεννητικοὶ ἀδένες καθορίζουν τὸν ἀνδρικὸν χαρακτήρα και εἰς τὴν γυναῖκα οἱ γεννητικοὶ ἀδένες προσδίδουν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ φύλου και συντελοῦν εἰς τὴν φυσιολογικὴν τῆς ὁλοκλήρωσιν ὡς γυναικός. Ὅταν τὰ σεξουαλικά στοιχεῖα κατανοηθοῦν πλήρως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν και τὸχουν τοῦ ὀρθοῦ χειρισμοῦ, ποῦ τοὺς ἀξίζει, συντελοῦν, εἰς τὸν πλουτισμὸν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, εἰς τὴν ἀξίαν τῆς υγείας και τῆς δραστηριότητος και εἰς τὴν ἐξύψωσιν τῆς χαρᾶς. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητος εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον ἡ ἐξέδρασις τῶν τρόπων κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ τεραστία αὐτὴ δύναμις τῆς ζωῆς θὰ ἤμπορῇ νὰ χρησιμοποιη-

ται πρὸς προαγωγήν ὑψηλοτέρων σκοπῶν και πρὸς ὑποδοθήσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς τὴν πορείαν του πρὸς τὰ ἄνω, ἐρωτᾷ ὁ Gray;

ΥΓΙΕΙΝΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣ

III. Ὅλοι οἱ παδαιγωγοὶ σήμερον συμφωνοῦν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ δοθῇ εἰς τὰ παιδιὰ ἡ λεγομένη σεξουαλικὴ διαπαιδαγώγησις. Ἐφ' ὅσον τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ γενετήσια προβλήματα ὑπάρχει τόσοσ πρῶτον, δὲν πρέπει ἡ νεολαία νὰ ἀποκτήσῃ τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις ἀπὸ ἀσυνάρτητα τμήματα σχετιζόμενα μὲ ἀνηθίκους ἱστορίας, μὲ ἀφηγήσεις περιπτώσεων διαζυγίων, μὲ φαύλους και σκοτεινοὺς ὑπαινιγμοὺς. Κατὰ 90% τὰ ἀγόρια ἔχουν μολύνει τὸν νοῦν και τὴν καρδίαν μὲ τὸ θέμα τοῦ φύλου πρὸ τῆς ἥθης. Τὸ φύλον, ἡ σεξουαλικὴ πείρα, ὁ ἔρωσ κλπ. εἶναι πράγματα, τὰ ὁποῖα θεωροῦν μολυσμένα, συγχρόνως θμως και ἐνδιαφέροντα εἰς ἐνοχλητικὸν βαθμόν. Ἄλλα αἰσθάνονται φόβον, ἄλλα περιέργειαν, και ἄλλα προσπαθοῦν νὰ ἀποδιώξουν τὸ θέμα.

Και θμως εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἡ προσαρμογὴ εἰς τὴν σεξουαλικὴν φύσιν. Διότι τὴν προσαρμογὴν αὐτὴν δὲν θὰ τὴν ἀποφύγῃ ὁ νέος. Ἐφ' ὅσον ζῇ εἰς τὸν κόσμον δὲν ἤμπορεῖ νὰ ζήσῃ ἀσώματον ζωήν. Θὰ προσέξῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ σώματος, ἀλλὰ θὰ προσέξῃ ἐπίσης και τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πνεύματος. Τὸ λάθος ἐκείνων ποῦ ἐξετάζουν συχνὰ τὸ γενετήσιον πρόβλημα εἶναι ὅτι ταυτίζουν τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸ κτήνος και δὲν ἀναγνωρίζουν εἰς αὐτὸν πνεῦμα και ψυχικὰς ἀνάγκας. Ὁ πνευματικὸς ὀργανισμὸς ἤμπορεῖ κάλλιστα νὰ ζήσῃ ἐν ἀρμονία μὲ τὸν σωματικόν. Ἄρκει μόνον νὰ εὔρῃ τὴν θέσιν του.

Ἡ νεωτέρα ψυχολογία ἀντελήφθη τὰς πλάνας τοῦ παρελθόντος και σήμερον πλέον μελετᾷ τὸν πραγματικόν, συγ-

κεκριμένον ἄνθρωπον μὲ τὰς διαθέσεις του καὶ τὰς ἐφέσεις του. Ὁ ψυχικὸς ὄργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπεδείχθη ὡς κατ' ἐξοχὴν δυναμικός. Εἶναι ἕνας ποταμὸς, ὁ ὁποῖος διαρκῶς ρεεῖ. Μέσα εἰς αὐτὸν ὑπάρχουν ἀντίθετα ρεύματα, δυνάμεις, ποὺ παρασύρουν, συγκρούσεις, ἀντιθέσεις, μεταβολαί, ἀνυψώσεις, καταπτώσεις. Ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸ ψυχικὸν δράμα, ἀπὸ τὸ ὅποσον ὁ ἄνθρωπος ποθεῖ νὰ λυτρωθῇ διὰ νὰ εὕρῃ τὴν εὐτυχίαν του. Ὁ σεξουαλισμὸς ἕως καὶ ἡ κυριαρχία τοῦ γενετησίου ἐνστικτοῦ, ποὺ ἐξήγηθη νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς φροῦδικῆς θεωρίας πρὸ 50 περίπου ἐτῶν, ὄχι μόνον δὲν ἔδωκε καμμίαν λύτρωσιν εἰς τὸν ἀγωνιζόμενον ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸναντίον ἐχάλκευσε νέα δεσμά. Ἐδῶ συνέβη τοῦτο τὸ περίεργον, ὅτι ὑπεκρέθησαν αἱ ὑγιεῖς φυγαὶ νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὸ νοσηρὸν καὶ δειστροιμὸν διὰ νὰ δημιουργηθῇ ἡ κοσμοθεωρία τῆς ψυχανάλσεως, ἡ ὁποία ὅμως, ἂν ἀπέτυχεν ὡς σύστημα, μᾶς ἐδίδαξε νὰ ἐξετάζωμεν τὸν ψυχικὸν ὄργανισμὸν μέχρι τῶν πρώτων αἰτίων, τῶν πρώτων ἀρχῶν, καὶ νὰ ἀνακαλύπτωμεν τὰ κίνητρα τῶν σκέψεών μας, τῶν πράξεών μας, τῆς συμπεριφορᾶς μας. Καὶ ἂν, ὅπως λέγει ὁ ψυχίατρος Maeder, τὸ περιεχόμενον, ποὺ ἠθέλησε νὰ δώσῃ ὁ φροῦδισμὸς, ἦτο μία «καρικοτοῦρα» τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, οἱ νεώτεροι ἐπιστήμονες ἀρχίζουν νὰ μελετοῦν τὸ ἀληθινὸν ψυχικὸν περιεχόμενον τοῦ ἀνθρώπου (1). Μετὰ τὸν παραμερισμὸν τῶν μηχανοκρατικῶν δοξασιῶν γενικώτερον ἀποκαλύπτουν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ψυχικοῦ ὄργανισμοῦ.

(1) Ὁ ἀναγνώστης ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ περισσότερα ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου παραπέμπεται εἰς ἄρθρα τῶν «Ἀκτίνων»: 1) Ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοῦ Φρόυντ, Ἀκτίνες 1939 σ. 19 ἐπ. 2) Ἑλληνικὸς φροῦδισμὸς, Ἀκτίνες 1943 σ. 202 ἐπ.

Ἐχομεν λοιπὸν ἐνώπιόν μας ἕνα ψυχικὸν ὄργανισμὸν ζωντανὸν μὲ πραγματικὰ ἀνάγκας καὶ μὲ προορισμὸν τὴν τελειοποίησιν. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἰπωμεν εἰς τὸν νέον, ὁ ὁποῖος διαθέτει τοιοῦτον ὄργανισμὸν, νὰ τὸν παραδέλῃ, διὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς ἐπιτακτικὰς δῆθεν ἀνάγκας τοῦ ἐνστικτοῦ; Αἰσίως λοιπὸν εἰσερχόμεθα εἰς τὸ περίφημον πρόβλημα τῆς ἐγκρατείας. Ὅλοι μας γνωρίζομεν τὸν φόβον ποὺ ὑπάρχει εἰς τὴν κοινωνίαν, ὅτι ἡ ἐγκράτεια βλάπτει, ὅτι δηλ. ἡ ἐγκράτεια εἶναι ἕνα γεγονός, ποὺ δὲν συμβαδίζει δῆθεν μὲ τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδῶ συμβαίνει ὅμως κάτι περίεργον. Ἐνῶ ἐξέχουσαι ἰατρικαὶ φυσιογνωμίαι (Fournier, Toulouse, Forel, Étienne de Greeff, Firth, Maeder, Stern κλπ.) ἀποφαίνονται μὲ δόλον τὸ κύρος των, ὅτι ἡ ἐγκράτεια ὄχι μόνον δὲν βλάπτει, ἀλλ' εἶναι ὠφελιμωτάτη καὶ σήμενος μὲ τὴν φύσιν τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου, τὸναντίον ὅλως ἀναρμόδια πρόσωπα, καὶ δυστυχῶς πολλοὶ γονεῖς ἀκόμη, ἔχουν τὴν ἐσφαλμένην ἀντίληψιν ὅτι οἱ νέοι πρέπει νὰ ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἐλευθέραν ἱκανοποίησιν τοῦ γενετησίου ἐνστικτοῦ διὰ νὰ ζήσουν δῆθεν ὁμαλά. Μοιραίως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ τακτικὴ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἐπιβάλλει νὰ σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ἔτσι συγκαλύπτουν τὰς φαντασιώσεις τοῦ ἐξηγμένου σεξουαλικῶς ἐγκεφάλου των. Δὲν εἶναι ἀσυνήθεις αἱ φράσεις: «ἄφισε τὸ παιδί νὰ γλεντήσῃ τὴν ζωὴν του, τώρα ποὺ εἶναι νέος», «τί, θέλεις γὰρ τὸν κἀνης νευρικό;» ἢ «ἄς τον νὰ ἀποκτᾷ πείραν τοῦ κόσμου», «εἶναι ἄνδρας καὶ δὲν μπορεί νὰ κάμῃ ἄλλοιως» ἢ «τὸ κορίτσι πρέπει νὰ μείνῃ ἐλεύθερο νὰ γνωρίσῃ τὸν κόσμον». Τί κόσμος ὅμως θὰ εἶναι αὐτὸς καὶ ἂν θὰ εἶναι κόσμος ἢ δυστυχία καὶ ἀπελπισία, δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς περιφήμους «σεξουαλικούς ὁδηγούς».

Υπάρχουν εὐτυχῶς πολλοὶ ἱατροὶ καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἰδιαιτέρως δὲ μεταξὺ τῶν νεωτέρων, οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν μὲ πολλὴν σεβασμὸν διὰ τὴν ἀγνότητα μὲ τὴν πλήρη ἔννοιαν τῆς λέξεως καὶ τὴν συνιστοῦν μὲ ὄλην τὴν σοβαρότητα τοῦ τῆς ἀξίξει. Δὲν ἀρνοῦμαι ὁμῶς ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἱατροὶ, δυστυχῶς καὶ μάλιστα εἰς τὸν τόπον μας, οἱ ὅποιοι συνιστοῦν ἐναντίον πάσης νόσου τὴν ἀπεριόριστον καὶ ἐλευθέραν ἱκανοποίησιν. Τώρα τί εἶδους ἱκανοποίησις εἶναι αὐτὴ δὲν λαμβάνουν τὸν κόπον νὰ ἐρωτήσουν τὸν πελάτην των. Εἶδα νέους, οἱ ὅποιοι ἐξέφραζαν ὄλην τὴν ἀγθίαν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν ἀπὸ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχαν περιέλθει μετὰ τὰς συμβουλὰς, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐξέθεσαν εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς σαρκός. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ προκαλέσωμεν τοὺς ἱατροὺς τῆς δῆθεν ἐλευθερίας εἰς τὸ γενετήσιον πρόβλημα νὰ μᾶς εἴπουν ἔστω καὶ ἓνα νόσημα, τὸ ὁποῖον ἐθεράπευσαν κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν. Νεαρὸς φοιτητῆς μοῦ διηγεῖτο τελευταίως ὅτι ἐκουράσθη πολὺ εἰς τὰς ἐξετάσεις του καὶ ἠσθάνετο διάφορα ἐνοχλήματα ἐκ τῆς κοπώσεως, ἰδίως ζάλην καὶ εὐκολον κάματον. Κατέφυγεν εἰς παλαιὸν ἱατρόν, ὁ ὁποῖος χωρὶς δισταγμῶν καὶ καμμίαν ἄλλην ἐρευνᾶν εἶπεν, ὅτι πταίει.... ἡ ἐγκράτεια καὶ τὸν συνεβούλευσε, ἢ μᾶλλον τὸν ἐπίεσε, νὰ ἀπαλλαγῇ ταύτης. Ὁ νεαρὸς φοιτητῆς, λόγῳ τῶν ἀρχῶν του, καὶ σοφώτερος τοῦ ἱατροῦ του εἶσας καθεύδειν αὐτὸν καὶ τὴν συμβουλὴν του καὶ ἀντὶ ταύτης.... ἀνεπαύθη ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Ὁ νεαρὸς μας φίλος μετὰ τὴν ἀνάπαυσίν του οὐδὲν ἐνόησεν ἠσθάνετο πλέον. Φαντασθῆτε τώρα τί εἶδους θεραπείαν θὰ ἐπετύγγανεν, ἐὰν προσέθετεν εἰς τὸν ἤδη ἐξηγητὴν ὄργανισμὸν του τὴν κόπωσιν καὶ τὴν τυραννίαν τῶν παρανόμων σχέσεων.

ΑΙ ΝΕΥΡΩΨΥΧΙΚΑΙ ΑΝΩΜΑΛΙΑΙ ΚΑΙ Η ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ

IV. Πολὺ συχνὰ ὡς δικαιολογία τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς ἐγκρατείας φέρεται τὸ ὅτι δῆθεν ἡ ἐγκράτεια ὀδηγεῖ εἰς νευροψυχικὰς ἀνωμαλίας. Οὐδὲν παράδειγμα ὑγιᾶτος ὄργανισμοῦ ἀναφέρεται μέχρι σήμερον, ὁ ὁποῖος νὰ ἐπαθε νευροψυχικὸν νόσημα, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ ἀχαλίνωτον πάθος.

Ὁφείλομεν ὁμῶς ἐδῶ νὰ κάμωμεν μίαν διάκρισιν. Ἡ ἐγκράτεια ἐρχεται ὡς φυσιολογικὴ κατάστασις διὰ τοὺς νέους ἑκαίνοους, οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν νὰ τακτοποιήσουν τὴν ζωὴν των πρὸς τὸ τελειότερον, οἱ ὅποιοι ἀγωνίζονται νὰ ζήσουν μίαν ζωὴν ἀνωτέραν, οἱ ὅποιοι θεωροῦν ὅτι δὲν εὐρέθησαν τυχαίως εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ἀλλ' ἔχουν μίαν ἀποστολήν. Μόνον ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἔχει θέσιν καὶ νόημα ἡ ἐγκράτεια. Ἀλλοιῶτα χωρισμένη ἀπὸ τὸ πνευματικὸν τῆς βάρθρον, ὡς μία καθαρῶς σωματικὴ ἀποχῆ, ἐπιβαλλομένη ἴσως ἀπὸ ἐντελῶς ἐξωτερικὰ αἰτία εἰς ἓνα ὄργανισμὸν ἀκέφαλον καὶ δοῦλον τοῦ πάθους καὶ τῶν ἐνοστίκτων, δὲν ἔχει τὴν θέσιν τῆς. Καὶ ὅχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶναι δυνατὴ. Καὶ κατὰ ἄλλο ἀκόμη, ἂν θέλετε: ἓνας νέος, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει μορφώσει ἰδανικὸν εἰς τὴν ζωὴν του, ὁ ὁποῖος ζῆ τυχαίως καὶ μοιραίως, ὁ ὁποῖος ἀπασχολεῖ τὸν νοῦν του, καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν μὲ σεξουαλικὰς ἀπασχολήσεις καὶ ἀναγνώσματα πορνογραφικοῦ περιεχομένου, ποὺ διεγείρουν τὴν φαντασίαν, εἶναι δυνατόν μὲ τὴν συνεχῆ ἀπαγόρευσιν τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ αἰσθησιασμοῦ του νὰ παρουσιάσῃ νευροψυχικὰς ἀνωμαλίας. Αὐτὸς ὄλην τὴν ἡμέραν δὲν σκέπτεται τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ πῶς θὰ ἀπο-

λαύση τὴν γενετήσιον ἡδονὴν καὶ ὁ νοῦς εἶναι κορεσμένος ἀπὸ εἰκόνας, ποῦ ζητοῦν τὴν πραγματοποίησίν των. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀντισταθῆ; Καθ' ἣν στιγμὴν οὐδέποτε ἐσκέφθη διὰ τέλος πάντων ἐκτὸς τῆς γενετήσιου ἡδονῆς, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἡδοναὶ καὶ ἀπολαύσεις εἰς τὴν ζωὴν, αἱ ὁποῖαι δίδουν εὐτυχίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον, πῶς θέλετε νὰ μείνῃ ἀγνός, θταν δλόκληρον τὸ ἐσωτερικὸν περιεχόμενον ὑπεδουλώθη εἰς τὴν νωθρότητα τῆς εὐκόλου ἰκανοποιήσεως; Ὁμολογῶ ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐγκρατείας. Εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς καμμία σύστασις καὶ καμμία συμβουλή δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἰσχύσῃ ὡς πρὸς τὸ γενετήσιον πρόβλημα, ἐφ' ὅσον γενικώτερα δὲν μεταβάλλουν σύστημα ζωῆς.

Ἐμφανίζονται βέβαια, ἐνίοτε, νευροψυχικαὶ ἀνωμαλῖαι ὡς σχετιζόμεναι πρὸς ἀποχὴν ἀπὸ τῶν γενετήσιων σχέσεων. Ἄλλ' εἰς ποίους, πότε καὶ πῶς ἐκδηλώνονται αἱ ἀνωμαλῖαι αὗται; Ἡ πείρα τῶν μεγαλυτέρων ψυχιάτρων εἶναι ὅτι εἰς ἀναλόγους περιπτώσεις πρῶτα ἤρχιστε τὸ νευροψυχικὸν νόσημα, τὸ ὁποῖον ἐπέφερε καὶ διαστrophὴν τοῦ γενετήσιου ἐνστικτοῦ. Ἐφ' ὅσον δηλαδὴ κατεστρέφοντο αἱ ἀνώτεροι λειτουργίαι τοῦ ψυχικοῦ ὀργανισμοῦ, τὸ γενετήσιον ἐνστικτον ἔχανε τὴν φυσιολογικὴν του ἀποστολὴν καὶ ἡ σεξουαλικὴ ἐπιθυμία ἐλάμβανε διεστραμμένην ὁδόν. Ἔτσι λοιπὸν ὁ πάσχων, ἐγκρατὴς ὄχι ἐξ ἀρχῶν καὶ πεποιθῆσεν, ἀλλ' ἐξ ἄλλων λόγων, εἶχε ἀνώμαλον ψυχικὸν βίον καὶ συνεπῶς καὶ γενετήσιον. Εἶθεν ἀρχίσει πρῶτον τὸ νευροψυχικὸν νόσημα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ κατ' ἀρχάς οὔτε ὁ ἐνδιαφερόμενος οὔτε τὸ περιβάλλον του. Θὰ φορτώσωμεν λοιπὸν εἰς τὴν ἐγκρατείαν, ὅτι ὁ νοσηρὸς ψυχικὸς ὀργανισμὸς — νοσηρὸς ὀστικῶς ἢ ἄλλως ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπάρξεώς του — ἐνεφάνισε;

Ἄλλη εἶναι ἡ κατηγορία τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀναγκάζονται νὰ περιστέλλουν τὴν σεξουαλικὴν των ζωὴν, ὅπως εἶπομεν πρὸ ὀλίγου, ὄχι ἀπὸ ἀρχάς καὶ πεποιθήσεις, ἀλλ' ἀπὸ ἐξωτερικὸς ἐντελῶς λόγους. Αὐτοὶ καὶ μόνον εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς νευροψυχικὰς ἀνωμαλίας ἀπὸ τὴν ἀποχὴν. Ὁ ὕγιης νέος, ποῦ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν τακτοποίησίν του εἰς τὸ γενετήσιον πρόβλημα, πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ λειτουργία τῶν γεννητικῶν ὀστικῶν μέσα εἰς τὴν σιωπὴν τοῦ ὀργανισμοῦ, ποῦ εἶναι δειγματοῦς ὕγιαι, ἐξασφαλίζει ἡρέμως καὶ ἀθροῦδως, ὅπως ἄλλως τε συμβαίνει καὶ μὲ ὅλους τοὺς πολυτίμους ἀδένας τοῦ σώματος, χωρὶς ἐξωτερικά, μηχανικά, ἐρεθίσματα, τὴν ἀρμονικὴν, πλήρη καὶ τελείαν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ. Οἱ μεγάλοι διανοούμενοι, οἱ ὁποῖοι ἐκουσίως καὶ προγραμματικῶς, τρόπον τινά, ἐπιβάλλουν εἰς τὸν ἑαυτὸν των ζωὴν ἀσκήσεως καὶ ἐγκρατείας, αἰσθάνονται φυσιολογικὴν πάντοτε τὴν λειτουργίαν τῶν γεννητικῶν ὀστικῶν.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ὕψιστης βιολογικῆς καὶ ψυχολογικῆς ἀξίας τῆς ἀγνότητος θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκθέσωμεν τὰς γνώμας κορυφαίων διδασκάλων τῆς Ιατρικῆς καὶ μεγάλων Ιατρικῶν σχολῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, ποῦ τονίζουν τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν τῆς καθαρότητος καὶ ἀγνότητος ἀπὸ τῆς βιολογικῆς καὶ τῆς ψυχικῆς πλευρᾶς. Οἱ μεγάλοι αὐτοὶ ἐπιστήμονες δι' ἀνακρινώσεων, δι' ἐγγράφων πρὸς διαφόρους ὁμάδας, δι' ἠμιλίων, διὰ βιβλίων ἐδικῶν, συνιστοῦν μὲ ἰδιαίτερον ζῆλον καὶ υπογραμμίζουν τὴν ἀξίαν τῆς ἀνωτέρας ἠθικῆς ζωῆς. Δὲν εἶναι δυνατόν εἰς τὸν χώρον τοῦ ἀρθρου αὐτοῦ νὰ περιληφθοῦν ὅλαι αὗται αἱ γνώμαι, διότι θὰ ἐχρειάζοντο πολλαὶ σελίδες (2). Θὰ ἀναφέρω

(2) Ὁ ἀναγνώστης ἤμπορεῖ νὰ εὗρῃ λε-

μόνον, ὅτι καὶ ὁ καθηγητὴς Forel, ὁ ὁποῖος εἶναι ἕνας καθαρὸς ὀρθολογιστὴς καὶ δὲν ἔχει καμμίαν ἄλλην προοπτικὴν πλὴν τοῦ ὀρθολογισμοῦ του, εἰς τὸ εἰδικὸν σύγγραμμά του «La Question Sexuelle», ὅπου ἀναγκάζεται νὰ ἡμιλήσῃ ὑπευθύνως περὶ τῆς ἐγκρατείας, τάσσεται ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ αὐτῆς. «Ὅλαι αἱ νεώτεροι ἐκδόσεις τῶν εἰδικῶν ἐπιστημῶν εἶναι πλήρεις ἐπιχειρημάτων ὑπὲρ τῆς ἀγνότητος (3)». Ὁ καθηγητὴς Étienne de Greeff εἰς τὸ τελευταῖον ἐκδοθὲν βιβλίον του «Notre destinée et nos instincts», τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ὀρθῆς τοποθετήσεως τοῦ ἐνστικτοῦ μέσα εἰς μίαν ἱεραρχημένην σύνθεσιν πνεύματος καὶ σώματος τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἀγνός καὶ ἐλεύθερος. Κάνει ἐντύπωσιν, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν νεωτέρων ἐπιστημῶν γράφουν μὲ πολλὴν προσοχὴν, φωτισμὸν καὶ διαύγειαν ἐπὶ τοῦ σεβαρωτάτου τούτου θέματος. Ὑπάρχουν βέβαια καὶ ἀντίθετοι γνώμαι, ἀλλὰ ὅσοι τὰς ὑποστηρίζουν, οἱ μεγαλύτεροι τοῦλάχιστον ἐξ αὐτῶν, ὁμολογοῦν καὶ τὴν δυνατότητα ὑπάρξεως ἀντιθέτων ἀπόψεων, διὰ τὰς ὁποίας ἡμιλοῦν μὲ σεβασμὸν.

Ἡ ΖΩΗ ΤΟΥ ΓΕΝΕΤΗΣΙΟΥ ΠΑΘΟΥΣ

V. Δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ ἰδωμεν τέλους πάντων ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ παράδεισος τῆς ἐλευθερίας εἰς τὰς γενετησείας σχέσεις. Ὁ ἠδονιστικὸς παράγων ταχέως θὰ κορεσθῇ καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει μόνον σηματικὴ ἔνωσις, ὅχι δὲ καὶ

πιομερῶς ἐκτεθειμένης τοιαύτης γνώμας εἰς τὸ βιβλίον «Ἠθικὴ καὶ υγεία» ὑπὸ Σ. Παπακώστα, Ἀθῆναι 1944

(3) Πρβλ. καὶ 1) «A Psychologist Looks at Sex» by H. L. Philp Ph. D. London 1945. 2) «The Problem of Purity» by Violet M. Firth, 3) «Sex and the Young» by Marie C. Sropes, London 1929.

ψυχικῆ, πού ἀποτελεῖ τὸ βάθρον τῆς γενετησίου λειτουργίας εἰς τὸν γάμον, πολὺ γρηγορὰ ἢ ἀηδία θὰ καταλάβῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ παράνομος σχέσις δὲν ἠμοιάζει μὲ τὴν νόμιμον σχέσιν τοῦ γάμου. Στερεῖται ἐνὸς σπουδαιοτάτου πλεονεκτήματος, τῆς ἀπολύτου καὶ πλήρους δηλαδὴ ἐνόητος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ γενετησίου λειτουργία ἐκφυλίζεται, ξεπέφτει, χάνει τὴν ἀξίαν τῆς καὶ μετ' ὀλίγον, ὅταν οὐδεὶς πλέον σεβασμὸς θὰ ὑπάρχῃ πρὸς τὸ ἄλλο φύλον, θὰ ἡμιλῇ μόνον τὸ σαρκικὸν πάθος τὸ ὅποτον δὲν θὰ ἀφίγη καμμίαν θέσιν εἰς τὴν ψυχὴν. Θὰ ζητοῦνται διαρκῶς νέοι τρόποι ἱκανοποιήσεως τοῦ ἐνστικτοῦ, μέχρις ὅτου ἐγκατασταθῇ μία ἀφόρητος τυραννία. Ὁ νέος, πού νομίζει, ὅτι θὰ ἱκανοποιηθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἠμοιάζει μὲ τὸν διψασμένον πού πίνει «ἀλατισμένο νερό» διὰ νὰ ξεδιψάσῃ. Ἀλλὰ ἐδῶ, ἐπειδὴ ἐκθετομεν τὴν ὡμὴν πραγματικότητα, πρέπει νὰ εἴπωμεν καὶ κάτι ἄλλο. Πολλοὶ ἐξ ἐκείνων πού συνιστοῦν τὴν ἀκολασίαν, τὴν συνιστοῦν ὡς μέσον ψυχαγωγίας, ὡς μέσον ἐξόδου θῆθεν ἀπὸ τὴν ἀπραξίαν. Δὲν νομίζω ἄτοπον νὰ σκεφθῶμεν, ὅτι δὲν εἶναι ἐπὶ τέλους δίκαιον νὰ συνιστᾶ κανεὶς τὴν μόνην ψυχαγωγίαν, πού ἐγνώρισεν ἐκεῖνος, ἀν' αὐτὸ εἶναι ψυχαγωγία.

Εἰς τὰς στιγμὰς πού θὰ ἐπεθύμει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ πάθους, διότι βλέπει ὅτι ὀδηγεῖται εἰς τὴν καταστροφὴν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὸν πειρασμὸν, διότι ἡ ζωὴ του εἶναι πλάσμενη ἀπὸ αὐτὸν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, πού δὲν ἔχει τίποτε νὰ τοῦ προσφέρῃ, ἀλλὰ τὸναντίον διαρκῶς τὸν παρασύρει πρὸς τὰ κάτω. Ὁ ἄνθρωπος βέβαια δημιουργεῖ τὴν ἱστορίαν του, ἀλλὰ πόσας φορές εἰς τὴν ἱστορίαν του δὲν ἐπιμεδαίνει τὸ γενετησίου ἐνστικτον, διὰ νὰ ρυθμίσῃ αὐτὸ καὶ μόνον ἀτυχῶς τὴν ζωὴν του καὶ νὰ τὸν

ὀδηγήσῃ κατόπιν εἰς τὴν στυγνὴν ἀπελπισίαν. Πόσοι νέοι δὲν ἔχασαν τὸ μέλλον των, τὸ ἐπάγγελμά των, τὴν θέσιν των, τὴν ζωὴν των ἀκόμη, διότι εἰς μίαν στυγνὴν πάθους δὲν ἠμπόρουν νὰ συγγραφθῶν!

Πολὺ παραστατικὰ περιγράφουν τὸν «παράδεισον τοῦ πάθους» δύο μεγάλοι διανοούμενοι, οἱ ὅποιοι ἤπιαν μέχρι τρυγὸς τὸ ποτήρι τῆς ἀνηθικότητος, ὁ Baudelaire καὶ ὁ Oscar Wilde. Ὁμιλοῦν καὶ οἱ δύο εἰς τὸ τέλος «γὰ μιά φοβερὴ ντροπὴ» (1).

Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τοῦ δῆθεν πολιτισμοῦ, τὸ ἔνστικτον δὲν ἀφίεται μόνον του εἰς τὴν φυσικὴν του κατάστασιν, ὅποτε ἀναμφιδόλως θὰ ἦτο πολὺ περισσότερον πειθαρχημένον, ἀλλὰ γίνεται κάθε προσπάθεια νὰ διεγερθῇ μὲ κάθε μέσον, κατὰ τρόπον ἔκφυλον, μὲ εἰκόνας, μὲ προκλητικὰς ἐμφανίσεις, μὲ ἀναγνώσματα. Αὐτὴ ἡ κανθαρίς, δείγμα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐποχῆς, διεγείρει τὸ ἔνστικτον κατὰ τρόπον ἀφύσικον καὶ τὸ καθιστᾷ τύραννον εἰς τὸν δοῦλον τοῦ «συγχρόνου πολιτισμοῦ».

Δὲν θὰ ἐπιμείνω καὶ πολὺ εἰς τὸν κίνδυνον τῶν ἀφροδισίων νοσημάτων, διότι εἶναι πλέον γνωστός. Τὰ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ ἐρεΐπια ποῦ ἀφίνουσι τὰ ἀφροδισια νοσήματα κατήντησε δυστυχῶς σύνθητες θέαμα. 12%-14% τῶν ψυχιατρικῶν ποῦ εἰσέρχονται εἰς τὰ ψυχιατρεῖα ὀφείλουσι τὸ ψυχικόν των νόσημα εἰς τὴν συφιλίδα. Ἴδου λοιπὸν μὲ τί συμπληροῦνται ἢ εἰκὼν τῆς ἀνηθικότητος: μὲ τὸ φρενοκομεῖον. Διατί οἱ ἐναντίον τῆς ἐγκρατείας ἱατροὶ δὲν ὀμιλοῦν ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ σπεύδουσι νὰ τονίσουσι τὰς νευροψυχικὰς δῆθεν ἀνωμαλίας ἐκ τῆς

ἀγνότητος; Εἰς ποῖα ἄσυλα ἄρᾳ γὰρ ἢ νοσοκομεῖα εὐρίσκονται οἱ ἄγνοὶ καὶ ἐγκρατεῖς ἄνθρωποι; Καὶ ὅμως εἶναι γεμᾶτα τὰ ἄσυλα καὶ τὰ νοσοκομεῖα ἀπὸ τὰ θύματα τῆς ἀνηθικότητος.

Καὶ τί θύματα; Ὅποιος εἶδεν ἄρρωστον ἀπὸ τὸ γνωστὸν ἀφροδισιον νόσημα εἰς ψυχιατρικὸν ἄσυλον δὲν θὰ ξεχάσῃ ποτὲ τὸ θέαμα καὶ τὴν ἐντύπωσιν, ποῦ ἀφίνει τὸ κατάντημα τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἔπειτα, πῶς δὲν παθαίνουν τίποτε οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἀπὸ χρόνια μένουσι περαιοσμένοι καὶ εἶναι ἐγκρατεῖς εἰς σανατόρια ἢ εἰς νοσοκομεῖα, ἢ ἄλλου; Καὶ πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἄγνοὶ κάτοικοι τοῦ ὑπαίθρου τῶν περαιομένων τοῦλάχιστον γενεῶν, ποῦ ἐθεώρουσι φυσικωτάτην τὴν ἀγνότητα εἶναι ὑγιέστατοι καὶ βιολογικῶς πολὺ ἀνώτεροι ἀπὸ τὸν ἔκδοτον τύπον τῆς πόλεως; Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχη κανεὶς μάτια διὰ νὰ βλέπῃ καὶ αὐτὰ διὰ νὰ ἀκούῃ. Οἱ αὐτόκλητοι «σεξουαλικοὶ ὀδηγοὶ» συνηθίζουσι νὰ ὀμιλοῦν περὶ «φυσικῶν» δῆθεν νόμων καὶ οἱ νόμοι αὗτοι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, ὅπως λέγει ὁ καθηγητὴς Forel, παρὰ εἰδῶλα, κατασκευάσματα τῆς φαντασίας τοῦ καθενός, εἰς τὰ ὅποια καλοῦμεν τοὺς ὑγιεῖς νὰ ὑποταχθῶν. Δημιουργοῦν μὲ τὴν φαντασίαν των ἕναν ἄρρωστημένον τύπον ἀνθρώπου, τὸν ὅποιον περιγράφουσι λεπτομερῶς, καὶ προβάλλουσι αὐτὸν ὡς πρότυπον τελείου ἀνθρώπου! Ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ποῦ θὰ ζητήσῃ νὰ ὀμοιάσῃ μὲ αὐτὰ τὰ πρότυπα. Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ κάμωμεν μόνον μίαν τὴν σύγκρισιν ἐνὸς φοιτητοῦ, ποῦ εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὸ πᾶν εἰς τὸν πρῶτον ποδογυρον, καὶ τοῦ φοιτητοῦ ἐκεῖνου ποῦ ἔμαθε νὰ εἶναι ἀνώτερος ἄνθρωπος, ἀγνός ἄνθρωπος. Ὁ ἕνας, ὁ τύπος τοῦ ἡλιθίου μπλαζέ—Δὸν Ζουάν,

(1) Βλ. «Ἀκτίνες» • Ὁ Ὁσκάρ Οὐάϊλδ μπροστά σὸ μεγάλο πρόβλημα» 1940 σ. 122 ἐκ. καὶ «Ὁ Baudelaire μπροστά σὸ μεγάλο πρόβλημα» 1940, σ. 13. ἐκ.

πού δὲν παράγει τίποτε εἰς τὴν ζωὴν του, ὁ ἄλλος ὁ τύπος τοῦ δημιουργικοῦ ἀνθρώπου, πού γνωρίζει νὰ προχωρή ἀπὸ ἐπιτυχίας εἰς ἐπιτυχίαν.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς χωρίζεται ἡ ἡθονικὴ τάσις ἀπὸ τὴν γενετήσιον λειτουργίαν καὶ τίθεται ὡς σκοπὸς μόνον ἡ ἠδονή, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ καὶ τὸ γενετήσιον ἔνστικτον νὰ ὑπαστῇ τὸν ἀντίκτυπον. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀκριθῶς ἐγκρατεῖται ὁ ἐκφυλισμὸς. Εἰς αὐτὸν τὸν χωρισμὸν, ὅπως πολὺ σωσά, τονίζεται εἰς ἄλλο εἰδικὸν ἄρθρον τοῦ τεύχους τούτου, πού μελετᾷ τὴν κοινωνικὴν ἀποψίν τοῦ προβλήματος. Γενικὸς βιολογικὸς νόμος εἰς τὴν φύσιν εἶναι ὅτι τὸ γενετήσιον ἔνστικτον βαίνει πρὸς τὴν ἀναπαραγωγὴν καὶ τὴν διακρίνωσιν τοῦ εἶδους. Ἀλλὰ τὸ ἔνστικτον δὲν ἀποδιέπει μόνον εἰς τὴν διακρίνωσιν λέγει ὁ Huxley τῆς Πράγας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τελειοτέραν ἀνάπτυξιν τοῦ εἶδους. Ἡ τελειότερα θμῶς αὐτῆ ἀνάπτυξις δὲν εἶναι φυσικὰ δυνατόν νὰ ἀναμένεται ἀπὸ τὸν ἐλευθερον ἔρωτα. Μόνον εἰς τὸν γάμον ὑπάρχουν αἱ κατάλληλοι συνθήκαι διὰ τὴν τελειοτέραν κατὰ τὸ δυνατόν παραγωγὴν ἀπογόνων. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ὁ γάμος καὶ βιολογικῶς ἀκόμη ἀποτελεῖ ἀρχήν, τὴν ὁποῖαν ἀπολύτως ἐπιδοκιμαίει ἡ φύσις. Εἶναι πλάνη νὰ παραγνωρίζωμεν τὴν δύναμιν τοῦ γενετήσιου ἐνστίκτου, τὸ ὁποῖον παίζει τὸσον σημαντικὸν ὄλον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλ' εἶναι πλάνη ἐπίσης ὅτι τὸ γενετήσιον ἔνστικτον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἴρῃ τὴν θέσιν του εἰς μίαν ζωὴν ἀγνήν, ἠθικὴν, πνευματικὴν. Ἡ ψυχικὴ καὶ ἡ σωματικὴ ἔνωσις εἰς τὸν γάμον εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς τῆς πλήρους καὶ φυσικῆς λειτουργίας τῆς γενετησίου ζωῆς τοῦ ἀτόμου. Εἰς αὐτὸν ὁ ἀνθρωπος αἰσθάνεται ὅτι γίνεται πράγματι δημιουργὸς καὶ εὕρισκει τὴν θέσιν του εἰς τὸ ἀπέραντον μεγαλεῖον τῆς φύσεως. Ὅλαι αἱ δυσκολίαι τοῦ γάμου,

οἰκονομικαὶ καὶ ἄλλης φύσεως, εἶναι πολὺ συχνὰ προσήματα διὰ μίαν ἐλευθεράν—λέγε ἠθικὴν—ζωὴν. Μὲ ὀλίγην σύνεσιν, ὁ νέος ὁ ὅποιος ζῆ μετὰ σκοπὸν εἰς τὴν ζωὴν του, θὰ εἴρῃ τὸν τρόπον νὰ τακτοποιήσῃ καὶ τὸ πρόβλημα τοῦτο. Ἀλλὰ καὶ κάτι ἄλλο: Ἐκαίνοσ, ὁ ὅποιος μένει ἀγαμος διὰ νὰ ἀφιερῶθῃ εἰς ἓνα ὑψηλὸν σκοπὸν εἰς τὴν ζωὴν του, μετὰ τὴν ἱεραρχίαν τῶν ἀξιών πού κάμνει εἰς τὸν ἐσωτερικὸν του βίον, γνωρίζει νὰ εἶναι κυρίαρχος καὶ κυβερνήτης τῆς ζωῆς του. Ὁ σκοπὸς δίδει τὴν κυριαρχίαν. Χιλιάδες παραδειγματῶν ἀνθρώπων, πού ἠκολούθησαν τὴν ζωὴν αὐτὴν καὶ προσέφεραν τόσα πολλὰ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, εἶναι τρανὰ δείγματα τῆς ἁρμονίας, πού βασιλεύει εἰς τὴν ψυχὴν ἐνὸς ἀνωτέρου, ἀφιερῶμένου εἰς ὑψηλὸν σκοπὸν ἀνθρώπου.

Ἡ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

VI. Πολὺ ὠραία λέγει ὁ Montaigne ὅτι «μαθαίνομε νὰ ζοῦμε, ὅταν ἡ ζωὴ μας ἔχῃ πλέον περάσει». Ἴδου διατὶ μᾶς χρειάζεται ἡ σεξουαλικὴ διαπαιδαγωγὴ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Τὸ πάθος τῆς κατὰ μόναν ἱκανοποιήσεως ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐδιδάχθη ἀπὸ κάποιον μεγαλύτερον φίλον. Ἴδου ἡ φωνὴ ἐνὸς νέου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὅπως ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Charles du Bois. «Διαμαρτυροῦμαι ἐξ ὀνόματος ὅλων τῶν νέων τῆς ἐποχῆς μου ἐναντίον τῶν παιδαγωγῶν, πού δὲν ξεύρουν νὰ δώσουν τὴν κατάλληλον ἀγωγὴν. Ὁ πατέρας ἔπρεπε νὰ ξεύρῃ ὅτι ὁ νέος μεταξὺ τοῦ 12ου καὶ τοῦ 19ου ἔτους τῆς ἡλικίας του συνήθως λερώνει τὸ σῶμά του καὶ τὴν ψυχὴν του. Εἶναι ἐγκλημα, ὅτι μᾶς ἐγκαταλείπουν ἐρείπια σωματικὰ καὶ ψυχικὰ χωρὶς νὰ μᾶς βοηθοῦν. Ομιλῶ ἐξ ὀνόματος ἑκατομμυρίων νέων. Ἴδου ἡ ἀθλιότης τῆς ψυχῆς μας».

Δὲν ἀρκοῦν θμῶς μερικαὶ γνώσεις ἐκ

τῆς φύσεως διὰ νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν κατεύθυνσιν ἢ σεξουαλικὴ ζωὴ τῆς νεότητος. Δὲν ἀρκοῦν ὀλίγα κακοχωνευιμένα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, «φυσικαί» γνώσεις διὰ νὰ γίνῃ ὁ νέος ἀγνός, ἠθικός καὶ ἀξιοπρεπὴς ἄνθρωπος. Πολλοὶ νομίζουσι, ὅτι διαφωτίσεις εἰς τὸ γενετήσιον πρόβλημα τοῦ νέου σημαίνει νὰ μάθῃ κανεὶς λεπτομερῶς μὲ ὄλας τὰς ἀνατομικὰς καὶ φυσιολογικὰς γνώσεις τὰ ἀφορῶντα τὸ γενετήσιον ζήτημα. Τί τὰ θέλετε; Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὅποιον γίνεται ἡ διαφώτισις. Εἶδα πολλὴν ξεστοπισιὰν κατόπιν τῆς ἀνατομο-φυσιολογικῆς διαφωτίσεως καὶ πολὺ ὀλίγην ἀγνότητα. Οἱ φοιτηταὶ τῆς Ἰατρικῆς, ἐὰν ἴσχυεν ἡ ἀποφῆς αὐτῆ, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὑπόδειγμα ζωῆς εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο. Χρειαζόνται ἄλλα ἐφόδια, ἐφόδια ψυχικὰ, τὰ ὅποια μόνον μίᾳ ἀνωτέρα ζωῇ ἠμπορεῖ νὰ τὰ παράσχη.

Ὁ ὑγιὴς νέος, ὁ ὁποῖος γνωρίζει νὰ περιποιηθῇ τὸν σωματικόν του ὄργανισμὸν διὰ νὰ εἶναι ἔτοιμος νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ πνεῦμα του, θὰ ἴδῃ ὅτι τὸ γενετήσιον ἔνστικτον ὑποτάσσεται καὶ λαμβάνει ἐν ἀρμονίᾳ μὲ τὰς ἄλλας λειτουργίας τὴν θέσιν του. Ὅταν θὰ ἀποφύγῃ τὴν διέγερσιν τοῦ νευρικοῦ του συστήματος ἀπὸ τὰς διαφόρους ἐρεθιστικὰς εἰκόνας καὶ παραστάσεις, ἀπὸ τὸ οἶνόπνευμα, ἀπὸ τὰς ἐπικινδύνους συναντήσεις μὲ τὸ ἕτερον φύλον, αἱ ὁποῖαι δὲν πρέπει νὰ ἐξαπατοῦν ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν των, ὅταν διδαχθῇ ὅτι τὸ πρόβλημα εἶναι σοβαρὸν καὶ δὲν πρέπει νὰ «παίζῃ μὲ τὴ φωτιά» κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, τότε θὰ ἴδῃ ὅτι παρασκευάζει ἕνα ὄργανισμὸν, καθ' ὅλα ἄρτιον καὶ ἔτοιμον νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν του, εἰς τὸν ὅποιον αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ κύριος καὶ ὄχι ὁ δούλος. Ὁ μεγάλος Ἑλβετὸς ψυχίατρος Erich Stern λέγει ὅτι ἐκεί-

νοὶ οἱ ὅποιοι δὲν κυριαρχοῦν ἐπὶ τῶν ἔνστικτων των, οὐδέποτε κατώρθωσαν νὰ παραγάγουν μεγάλα ἔργα. Ὁ νέος, ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ γεμίζει τὴν ζωὴν του μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως εἰς τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, εἰς τὸν Θεόν, ἠμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ εἶναι βέβαιος περὶ τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς νίκης. Ἄς ἀφίσῃ τὸ παρελθόν καὶ ἂν ἀτενίσῃ τὸ μέλλον μὲ τὴν πεποίθησιν τοῦ νικητοῦ.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῇ ὅτι ἐξηγητλήθῃ ἡ εἰδικὴ ἐξέτασις ἑνὸς τόσοσ σοβαροῦ προβλήματος μὲ ἕνα ἄρθρον. Ἀπλῶς μόνον ἐδόθησαν μερικαὶ νύξεις. Δὲν παραγνωρίζω ἀκόμη ὅτι ἀρκετοὶ ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ διαβάζουσι τὰς γραμμὰς αὐτάς, ἔχουσι δοκιμάσει τὰς πικρίας καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις μᾶς ἡττης εἰς τὸ γενετήσιον ζήτημα. Ἡ ἀγνότης ὁμῶς καὶ ἡ καθαρότης τῆς ψυχῆς δὲν εἶναι κυρίως ἀνατομικὴ ὑπόθεσις, ἀλλὰ ὑπόθεσις τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκεῖνος ποὺ ἀγωνίζεται τὸν ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς καὶ συμβῆν νὰ πάθῃ τὸ ἀτύχημα νὰ πέσῃ, ἐφ' ὅσον ἀγωνίζεται τίμα καὶ εὐσυνειδήτητα καὶ δὲν ζητεῖ νὰ εὕρισκῃ προσχήματα, εἶναι τίμιος ἄνθρωπος, εἶναι ἥρωας, εἶναι ἀγνός ἄνθρωπος. Ὁμοιάζει μὲ τὸν σημαιοφόρον ἐκείνον, ὁ ὁποῖος τραυματίζεται καὶ ὁμῶς σηκώνεται πάλιν καὶ κρατεῖ ὑψηλὰ τὴν σημαίαν τοῦ ἀγῶνος. Τὸ τραῦμα θὰ γιαντρευθῇ. Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ κυματίζῃ ὑπερήφανος ἢ σημαία τοῦ ἀγωνιστοῦ. Μόνον ὅταν ψυχραίμως καὶ ἐσκεμμένως ὑποστείλῃ τὴν σημαίαν καὶ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀγῶνα, μόνον τότε χάνεται ἡ ἀγνότης, μόνον τότε χάνεται ἡ ἑλπίς τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου.

A. A. ΓΑΛΗΝΟΣ
(Ψυχίατρος)

ΟΙ ΚΟΡΥΦΑΙΟΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗΝ ΖΩΗΝ

«Επειδή διαβλέπομεν τὴν ἔκτασιν τῶν δεινῶν, τὰς σωματικὰς ἀσθενείας, τὰ ἀποτελέσματα οἰκτρῶς κληρονομικότητος, τὰς ἠθικὰς ἀθλιότητας, ὅλα τὰ μοιραῖα αὐτὰ παρεπόμενα ἀκολάστου βίου, διακηρύσσομεν ὁμοφώνως καὶ ἐν συνειδήσει, ὅτι ἡ ἀγνότης—βίος ἀγνός καὶ ἐγκρατῆς καὶ διὰ τὰ δύο φῦλα—εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς ἀρίστιας συνθήκας τῆς σωματικῆς, ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς υγιείας».

Ἡ Ἱατρικὴ Σχολὴ τῆς Νέας Ὑόρκης.

«Εἶναι ἀνάγκη πρὸ παντὸς νὰ διδασχθῇ ἡ νεολαία τῶν ἀρρένων, ὅτι ἡ ἀγνότης καὶ ἡ ἐγκράτεια, ὅχι μόνον δὲν εἶναι ἐπιβλαβεῖς, ἀλλ' εἶναι εἰς ὑψιστον βαθμὸν ἀξιοσῦστατοι ἀρεταὶ ἀπὸ καθαρώς ἱατρικῆς ἀπόψεως».

Διεθνὲς Συνέδριον ὑγιεινῆς τῶν Βρεν. ἑλλῶν.

«Ἡ ἀθίμτος ἱκανοποίησις τοῦ σαρκικοῦ πάθους, μόλις ἀρχίσῃ νὰ ἀναπτύσσεται, δὲν εἶναι μόνον ἠθικὸν σφάλμα, ἀλλ' εἶναι καὶ φοβερὰ ζῆμια διὰ τὸ σῶμα. Ἡ νέα αὐτὴ ἀνάγκη θὰ καταιγίσῃ τύραννος, ἂν ὁ ἄνθρωπος ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν παρόρμησίν τῆς. Ἡ ἔνοχος δὲ ἀνοχή θὰ τὴν κάμῃ περισσότερον ἐπιτακτικὴν. Κάθε ἐπανάληψις θὰ δημιουργῇ καὶ νέον κρῖκος εἰς τὴν ἀλυσίδα τῆς συνθηείας. Πολλοὶ νέοι πὺν παρασύρονται μὲ τὸν τρόπον αὐτῶν δὲν ἔχουν πλέον τὴν δύναμιν νὰ ἀντιδράσῃν καὶ κατατιοῦν μὲ τὸν καιρὸν ἐροείλια σωματικῶς καὶ διανοητικῶς, δοῦλοι μιᾶς νοσηρᾶς ἔξεως, τὴν ὅποιαν ἀπέκτησαν τόσον ἀπὸ ἀγνοίαν, ὅσον καὶ ἀπὸ διαφθοράν».

Sir John Mac Hendrick Καθηγητῆς τῆς Φυσιολογίας εἰς τὸ Glasgow

«Ἡμεῖς οἱ κάτωθι νευρολόγοι καὶ ψυχίατροι, οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν ἐξέτασιν καὶ θεραπείαν νοσηρῶν πνευματικῶν καταστάσεων ἀντιμετωπίζομεν καθημερινῶς τὰς βαθντάτας ἀβύσσους τῶν ἀναγκῶν τῆς ψυχῆς, ἀποτρέπομεν μὲ δλην τὴν δυνατὴν ἔμφασιν καὶ σοβαρότητα, ἀπὸ οἰανδήποτε χαλάρωσιν τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν, ἔστω καὶ εἰς ἐλάχιστον, μέσα εἰς τὴν καρδίαν τῆς νεολαίας μας, ἡ ἀπὸ οἰανδήποτε ἀδιαφορίαν τῆς πίστεως αὐτῆς, πὺν εἶναι ἡ ἀγκυρα τῆς ἐποχῆς μας εἰς τὴν σύγχρονον καταγίδα. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι πάντοτε καὶ θὰ μείνῃ ἡ μόνη φιλοσοφία, ἡ μόνη ψυχολογία, ἡ μόνη ἠθική. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἡμεῖς οἱ ὑπογραφόμενοι νευρολόγοι καὶ ψυχίατροι εἰμεθα σύμφωνοι, πρὸς τὰ μεγαλύτερα καὶ εὐγενέστερα πνεύματα, τὰ ὅποια μᾶς ἐδίδαξαν νὰ ἀναγνωρίζομεν μέσα εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ γνησίον Χριστιανισμοῦ ἀπειρον σοφίαν, ἀλήθειαν, ἐλευθερίαν καὶ δύναμιν».(*)

(*) Ἡ διακήρυξις αὐτὴ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν «Psychiatrisch-Neurologische Wochenschrift» (Δεκέμβριος 1927) καὶ ὑπογράφεται ἀπὸ 83 κορυφαίους ἐπιστήμονας, καθηγητὰς τῆς νευρολογίας καὶ ψυχιατρικῆς, μέλη τοῦ ἱατροσυνεδρίου καὶ ἀρχιάτρους, διευθυντὰς ψυχιατρικῶν κλινικῶν καὶ ἀνωτέρους ἱατρικοὺς συμβούλους. Ἰδοῦ μερικὰ ὀνόματα: Berger, Gese, Jacobi, Ilber, Krapoll, Kregenberg, Laehr, Mack, Nonne, Pfeifer, Plato, Roos, Schaefer, Schmitzler, Schreiber, Schwarz, Siebert, Stegert, Tille, Üxküll, Volland, Welk. Ἐὸν τοὺς ἤκουε τότε ὁ Γερμανικὸς λαὸς δὲν θὰ ἦτο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν σήμερον.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΚΡΑΣΙ

Πάρε τό σῶμα, πάρε τήν ψυχή μου,
εἶναι γεμάτα λάσπης καί τά θυά.
"Άκουσε, Κύριε, Κύριε, τή φωνή μου,
κρασί καινούργιο δόσε μου νά πιθ.

Μά τό δικό σου τό κρασί μέ καίει,
εἶναι σάν αἷμα κόκκινο, ζεστό.
"Έφτισε ἡ ἔρα, νά δεχτοῦνε οἱ νέοι
ἄσκοι, τό νέο κρασί τό δυνατό.

Καθήρισε τό σῶμα, τήν ψυχή μου,
νάναι καινούργια τῶρα καί τά θυά.
Δόσε μου μιάν ἀγνότητα δική μου,
νά μοιάσω, Κύριε, Κύριε, τῶν παιδιῶν.

Γιατί τό ξέρω τῶρα, πῶς δέν εἶναι
τίποτα πιό μεγάλο ἐδῶ στή γῆ.
Παρακαλῶ σε, Κύριε, Κύριε, μείνε
νά μοῦ γλυκάνεις τούτη τήν πληγή.

καί νά μέ κάνεις πάλι ἀγνό σάν πρῶτα,
ἕνα παιδί μές σ' ἄλλα τά παιδιά.
"Άχ, πάρε με ἀπ' τό θῆριδο, τά χνότα,
θός μου μιά ἀπλή καί τρυφερή καρδιά,

νά βγῶ ἐπί τέλους ἀπ' αὐτό τό χάος,
καί νά σ' ἀκολουθήσω ἐκεῖ πού πᾶς.
Νά γίνει ἀγνός καί ταπεινός καί πρῶτος,
καί ν' ἀγαπῶ τό κάθε πού ἀγαπᾶς.

Παρακαλῶ σε, Κύριε, Κύριε, θός μου
ἀγνότητα κι ἀγάπη στή ζωή,
νά δοκιμάσω τίς χαρᾶς τοῦ κόσμου
ἀγνός σάν ἀνοιξιάντικο πρῶτ,

νά μή φοβᾶμαι τόν κακό χειμῶνα,
καινούργιο ἀγέρι μέσα μου φουά.
Δόσε μου δύναμη γιά τόν ἀγῶνα
νά σοῦ προσφέρω, Κύριε, τά Σά

ἀπ' τά δικά σου δῶρα στή ζωή μου,
ἀγνά καί καθαρά, γεμάτα φῶς.
Πάρε τό σῶμα, πάρε τήν ψυχή μου
"Εσύ, ὁ πιό μεγάλος μου ἀδελφός.

Θέλω νά σ' ἔχω μέσα μου κερδίσει
ὅταν θε νά σημαίνει "Εσπερινός,
μιά παιδική φωνή νά ψιθυρίσει
—Εὐλογημένος ὁ "Ερχόμενος.

Κοπέλλες με Ύαλασοιές στοιές

.ΝΟΥΒΕΛΛΑ.

Γ'. (*)

Δέν ήξερε τί νά σκεφτή ή Λευκή. Είχε χάσει την 'Αλίκη. "Όλο χειρουργείο είχε κι' όλο δουλειές. Σάν νά την είχε σέ απομόνωση ή 'Αγγέλα. Ούτε στή Σχολή έρχόταν, ούτε στήν τραπεζαρία κατέβαινε. Τόπε σάν παράπανο στήν 'Αγγέλα, μά ή ξεδύλη της σάν νά την άποπής.

—Λευκή ποιός έχει τή φουρτούνα; 'Εσύ γιά ή φίλη σου; Μήν έχεις πάλι νά μου πής τίποτα σάν κι' αυτό πού άκουσες στο άκτινολογικό; Μή φτιάχνης, παιδί μου, ζητήματα από τό τίποτα. 'Η άνησυχία σου δημιούργησε τά διωξίματα της 'Αλίκης. "Άς την τώρα νά βρή την ήσυχία της. Τής κάνω εγώ παρά για όλους. "Ένα έχω νά σου πώ, πώς ή φίλη μας είναι τώρα άλαφρωμένη.

Κι' ή Λευκή δέν είπε τίποτα. "Έμεινε όμως με τό μικροπαράπανο πώς όλοι, όταν αυτή ρωτούσε κάτι, δέν της έλεγαν όλη την άλήθεια. Την περνούσαν πάντα γιά παιδί. "Αλλά, άς είναι. Μιά πούμασε πώς ή 'Αλίκη είναι άλαφρωμένη, της ήταν άρκετό. Γιά νά τό λέει ή 'Αγγέλα έτσι θά πη πώς θάναι.

'Η 'Αγγέλα ήταν ό άνθρωπος πού γνώριζε τί γινόταν, αυτές τις μέρες, στήν καρδιά της 'Αλίκης. Κουβέντιασαν τόσο πολύ και τόσο άνοικτά οι δυο αυτές γυναίκες, πού ήταν πιά φανερό πώς ή πολλή θολούρα είχε φύγει άπ' τό μυαλό της 'Αλίκης.

"Ήτανε βέβαια ό πονεμένο ακόμα, μά λειψαν από πάνω της τά πολλά άνασουλητά. Είχε ξαστερώση: ό βαρύς χειμώνας πέρριξε, τό ξεροβόρι δέν φυσούσε, κι' έβλεπε ή ψυχή της ένα κομμάτι γαλάζιο τ' ουρανού. "Ανοιξιάτικο αγέρι δρούσιζε τά σωθικά της. Μέσα στήν αύγουστιάτικη ζεστή αισθανόταν νάναι δίπλα της ό 'Απρίλης, με την μεγαλοδομάδα του και τις όροσιές του.

"Άλλαξε ή 'Αλίκη μέσα σέ λίγες μέρες. Βαστούσε τόν πόνο της και ριχνόταν σιωπηλή στή δουλειά. 'Η έκφρασή της ήταν

γιομάτη στοχασμό: Κάτι άόρατες γραμμές, χυμένες στο πρόσωπό της, κάναν τους άλλους νά μήν της πολυμιλούν και νά την άφίνουν έτσι, όπως ήταν, άμίλητη. Κι' αυτή μόλις εύρισκε εύκαιρία ξεκοβε άπ' τό χειρουργείο και τραδιόταν στον έαυτόν της. Δέν ήθελε κόσμο. Τό μυαλό της αυτές τις ώρες ταξίδευε. Με νοσταλγία πορευόταν στο χωριό τών μπαρμπάδων της, κει πού ζησε τόν λίγο καιρό.

Αυτό τό φευγιό στήν 'Αθήνα, ή γρήγορη πτήση του ταξειδιάρη νου στήν ήμερία του χωριού, ήταν ή καινούργια χαρά της 'Αλίκης.

'Η 'Αλίκη τώρα πιά συχαινόταν την πόλη. 'Ο κοσμοπολίτης νους της στο χωριό εύρισκε τό άπάνεμο λιμάνι. Δέν είχε δίκηο, ή καλή της ή 'Αγγέλα, πού της έλεγε πως αυτό ήταν δειλία. Κει κάτω, ανάμεσα στους άπλοικούς χωριάτες, με τις ήμερες καρδιές και την άδολη καλωσύνη, εύρισκε ή καρδιά της άνακούφιση και θαλπωρή. Πώς τό θέλει, δέν ήταν αυτή τόσο δυνατή όσο ή 'Αγγέλα. Δέν ξεγράφονται μονομιάς οι πλάκες της καρδιάς. Μιά φορά ένα είναι τό μεγάλο: πώς τώρα πιά δέν ζή'στη πόλη ή 'Αλίκη. Κάθε δειλινό είχε κοντά της την θεία-Μέλπω με τό πρόσχαρο πρόσωπο και τά πολλά παιδιά. Και δίπλα κει τά ξαδέλφια, τό Μαρουλιώ, ό Κωστάκης, ή 'Ελενίτσα, ή Νίκη κι' ό 'Αργύρης. Και μέσα σ' όλους ό λεβεντο-θειός ό καπετάν Παυλής, όπως τόν έκραζαν οι συγχωριανοί του. Κι' ήταν όλοι τους μία χαρά. "Ένας εύλογημένος τόπος τό χωριό με τους ανθρώπους. Πού είχε κρυμένες τις τόσες του καλωσύνες, τις τόσες του ώμορφιές, έτούτο εδώ τό παντέρμο τό χωριό;

Ποτέ της δέν πολυπρόσεξε του χωριού την γητεία ή 'Αλίκη. Και νά πού τώρα άπτότομα κι' αναπάντεχα, λές και πρωτοφανερώθηκαν, στα ξάνοιχτα μάτια της, τούτες οι περίσσιες χαρές.

Και περνοδιάβαινε έλεύθερα στα λιβάδια ή 'Αλίκη. Τό μάτι της χαιρόταν, ήμερα,

(*) (Συνέχεια από τό προηγούμενο και τέλος).

κάθε ώμοφριά του κάμπου. Δεν άφηνε γνωστή κορφούλα να μην την προσκυνήση. Όλες οι πλαγές την τραβούσαν. Έκει όμως πού, άπ' όλα περισσότερο, άρεσε της Άλικής να συγνοπεριά ήταν τ' άξωκκλήσια. Μπροστά στις φρεσκοασπρισμένες πλακόστρωτες αϋλές τους άκούραστα την έφερνε ή όλογρηγορη φαντασία της. Έκει δά, στα λευκά πεζούλια—για να μη ταραξή, λές, την ήσυχία του έρημου τόπου—άφηνε τ' άσκοισμένα χροτροπάπουτσά της και γλυτρούσει άδύροβα στον νάρθηκα για να προσκυνήση. Με τό μυαλό της, έτσι, ή Άλική κάθε μέρα πολλών ξωκκλήσιών τ' άκνήλια άναβε και σκούπιζε τις αϋλές. Μα αυτού, πού ό νοός της δεν ξεκολούσε ήταν τ' άπόμερο ξωκκλήσι του Άη-Φίλιππα, πούχε όλόγυρά του, μόνο γέρικα δέντρα και πλατύμορφες σιωπηλές έληές. Έκει, σ' ένα κελί, όλομόναχος έμενε κι' ό Πάτερ Ειρηναίος, ό άσπρομάλης γέροντας, ό έρημίτης με τ' σεβάσμια μορφή και την κοσμοάκουστη άγιότη! Μαζί του, ή Άλική είχε πολλές κουβέντες. Του τ'άλεγε όλα του γέροντα. Άνοιγε την καρδιά της κι' άλάφρωνε. Κ' ύστερα άπ' τό άνοιγμα της καρδιάς γύριζε άλλος άνθρωπος, ήσυχασμένη κι' ήρεμη. Πορευόταν συχνά στον Άη-Φίλιππα στο ξωκκλήσι—άν και γνώριζε πως ό Θεός πριν από πολλά χρόνια είχε άναπάψει την ψυχή του Πάτερ Ειρηναίου. Την ιστορία του την είχε άκούστα. Μόλις τόν είχε προφτάσει κι' ή θειά-Μέλπω άκόμα. Και τί δεν έκανε ή Άλική για να άναπάψη την ταλαιπωρημένη της ψυχή! Ήθελε να διώξη τόν βραχνά από πάνω της και πάσιζε με τό να ώμορφήνη τό χωριό, όσο πιάτερο μπορούσε. Άνάστανε έρημίτες και ζωντάνευε Άγίους. Πόσο άδύνατο πλάσμα πούνα ό άνθρωπος.

Ός που της τάπε κατακάθαρα και σταράτα ή Άγγέλα.

—Δεν κερδίζονται έτσι οι νίκες, Άλική μου. Άντί τό μυαλό σου να σεργιανιζή τις ραχοϋλές, άνάγκη πάσα έδώ, στην Άθήνα, να βρής εκείνο πού άναζητά ή ψυχή σου. Τό μεγάλο ναι θά τό πής έδώ μονάχη σου. Έδώ άνάμεσα στους άρρώστους, μες στην πολλή δουλειά και τόν καθημερινό μόχθο. Τ' άλλα δεν στέκουν. Μην μπιστεύεσαι στα όνειρα. Άξίζεις για καλύτερη τύχη. Για τ' ά νειάτα είναι, Άλική, ή πραγματική κι' ή άληθινά πρόσχαρη και γενναία ζωή.

Κι' ή Άλική με την γεροδεμένη καρδιά

της και τό λαγαρό της μυαλό, άκουσε την Άγγέλα. Νίκησε τους διαταγμούς της, κνήγησε τις όνειροπολήσεις της κι' άφησε τις νοσταλγίες. Πάλαίψε με τόν έαυτό της και νίκησε. Κι' ή μορφή της πήρε μιά μεστή γραμμή. Φάνηκε πως δεν ήταν τό κορίτσι τών είκοσι χρονών. Όρίμασε τόσο πού φαίνονταν σάν νάταν μεγαλύτερη από την Λευκή. Άφού κι' ή γρηά Μαντούδαινα—του συμβούλου του κ. Μαντούδη ή μητέρα—καθώς την έβλεπε στην Έκκλησιά του Νοσοκομείου στα πρωινά της Κυριακής την είχε για μεγαλύτερη άδελφή της. Ή γρηά Μαντούδαινα όλο γκάφες έκανε και την Άγγέλα την περνούσε για μητέρα τών κοριτσιών.

—Άκου πού σου λέω, έλεγε στη νύφη της, ή κυρά-Άγγέλα ξέρει να άναθρήψη κόρες. Την είδες πως τις έχει τις θυγατέρες της; Κι' ή μεγάλη, ή Άλική, κι' ή μικρή, ή Λευκή, σάν λαμπάδες στέκονται. Δεν μοιάζουν σάν της Σιμονέττας τις φραγκόκοτες, πού δεν συμμαζεύονται.

—Μά, καλέ μητέρα, ή άδελφή Άγγέλα δεν είναι ή μαμά τών κοριτσιών. Δεν σουχω πη πως είναι ή δεσποινίς Λιοντάκη, του στρατηγού ή κόρη;

—Α! καλά λές, παιδί μου. Με συμπαθ'ς πού ξεχνάω. Ναι, είναι τό κορίτσι πού τόν περασμένο πόλεμο μπήκε σάν έθελοντινα κι' έμενε μόνιμη. Τί έπαθα και κάπου κάπου, τώρα δά, ξεχνάω;

Την Άγγέλα την γνώριζαν όλοι. Ήταν τό πιο σοβαρό πρόσωπο γυναίκας, μες στο Νοσοκομείο. Ή Άδελφή τών χειρουργείων, πούξερε για τό έργαλεία και τους άρρώστους, όσο κι' οι καλύτεροι γιατροί. Δεν νοιαζόταν για τίποτα, όσο για τ' δουλειά της. Και τώρα όσα έλεγε ή γρηά Μαντούδαινα, πως ήταν μητέρα της Άλικής, δεν την πείραζαν. Για την Άλική, άληθινά, έκανε όσα δεν θάκανε μιά μάνα. Την έδγαλε από την δύσκολη θέση, της έδωσε καινούργια πνοή στη ζωή της. Με δυο τρεις κουβέντες, πούχε με κάτι πρόσωπα, έκανε τις παρές της Άλικής να ξελαργίψουν μιά και καλή. Ξέκοψε, στο άψε σβύσε, τ' ά ζιζάνια από τό δρόμο της, μόλις εκείνη είπε τό μεγάλο ναι. Ήξερε καλά τόν κόσμο, ή Άγγέλα κι' είχε τόν τρόπο της να επιβάλλεται. Κι' ύστερα ή Άλική είχε πάρει την άπόφαση να μη κάνει τίποτα χωρίς να τό λησ την Άγγέλα. Ός και την άλληλογραφία της την παρέδινε σε κείνην. Μόνο τ' ά γράμματα από τό σπίτι της και τούς συγ-

γενείς της διάβαζε. Τ' άλλα ταίζαν τη φωτιά.

Και πήγαινε καλά ή 'Αλίκη ως πού άρ-
χισαν οι πειρασμοί.

'Ο πρώτος ήρθε από την Διευθύνουσα. Τήν κάλεσε μιά μέρα, λίγο πριν από τις εξετάσεις για τὸ δίπλωμα, κι' ύστερα από ένα πρόλογο, μεγάλο και τρανό, τής εἶπε πῶς τής βρήκε τὸν γαμπρό. 'Ηταν κάποιος άρρωστος, μηχανολόγος, πού έμεινε τρεις μήνες στὸ χειρουργικό, μορφωμένος με καλή θέση. Μόνο πού από τὸ έγκαιμα εἶχε χάσει τὸ δεξί του μάτι. Εἶχε συμπαθήσει τὴν λυγερόλυγνη 'Αδελφή πού τὸν νοσή-
λευε με στοργή.

Με τὴν πρόταση ἐτούτη ανέβηκε τὸ αἷμα στὸ κεφάλι τής 'Αλίκης. Δέν περίμενε ένα τέτοιο και μάλιστα από τὴ Διευθύνουσα. Δέν εἶχε προφτάσει νά ὀρ-
θοποθήσει, νά σταθῆ μονάχη στὰ πόδια τής και νάρχεται τούτο τὸ ἀναπάντεχο. Τής φάνηκε σάν δεύτερο κάζο. Τάχασε, αλλά στή στιγμή βρήκε πάλι τὸ παλιὸ ἀγέρω-
χο ὄφος τής κι' εἶπε ὀρθά κοφτά:

—Εὐχαριστῶ πολύ, κυρία Διευθύνουσα, αλλά δέν μπορῶ νά κάνω ένα τέτοιο πρᾶ-
γμα. Λυπούμαι, αλλά δέν μπορῶ.

—Μά γιατί, χωρίς νά σκεφτῆς, λές τὸ
δχι;

—Κυρία Διευθύνουσα, δέν εἶναι, γιὰ μέ-
να, εὐκολο πράγμα ὁ γάμος!

—'Αλίκη μὴ χάνεις τὴν εὐκαιρία. 'Α-
πό τὴν κουβέντα πούχα με τὸν κ. Πητρο-
δόγλη—ἔτσι λέγαν τὸν γαμπρό—εἶδα πῶς
ξέρει πολλὰ πράγματα από τὴ ζωὴ σου, γι'
αὐτὸ νομίζω πῶς εἶναι εὐκαιρία. 'Αλί-
κη, ὄλοι σ' ἀγαποῦμε, γι' αὐτὸ τώρα πού
πῆρες τὸ δίπλωμα, ἂν και σὲ χορταζόμε-
στε στὸ νοσοκομεῖο, κάνω τὴ θυσία νά σὲ
χωριστοῦμε. Ἐλα, νά σὲ χαρῶ, μετὰ τὸ
δίπλωμά σου, νά κάνουμε τούς γάμους.

Πάνω σ' αὐτὸ ἡ 'Αλίκη ὤφωσε τὸ κεφά-
λι και στῆλωσε τὴν ὑπερήφανη ματιά τής
στὴ Διευθύνουσα.

—Δέν ξέρω τί θέλετε νά πῆτε μ' αὐτὸ
τὸ εὐκαιρία, κυρία Διευθύνουσα. 'Αν θέ-
λετε ὕστερα από τὸ δίπλωμα νά με κοστή-
σετε ἐδῶ, ἐγὼ θὰ μείνω νά δουλέψω στὸ
Νοσοκομεῖο. Δέν θέλω νά ἀφήσω τὴν συν-
τροφιά τής 'Αγγέλας και τής Λευκῆς. Γιὰ
τ' άλλα δέν με νοιάζει. Δέν ξῶφλησα με
τὴ ζωὴ, ὅπως μπορεί νά σκέπτεσθε ἐσεῖς.
Δέν με ξέρετε καλά, κυρία Διευθύνουσα.

Κι' ἡ Διευθύνουσα τότε πῆρε κι' αὐτὴ
τὸ ὄφος τής, ἀφῆσε τὸ προστατευτικὸ χα-

μόγελο και εἶπε σ' αὐστηρὸ τόνο:

—'Ακου νά σοῦ πῶ, 'Αλίκη, μπορεῖς νά
μείνης μαζί μας ὅσο θέλεις. Κανείς δέν εἶ-
πε τὸ ἐναντίο. Μόνο πού ξέρω πῶς εἶσαι
πολύ ὑπερήφανη και φοβάμαι μὴν σὲ χαν-
τακῶση ἡ περηφάνειά σου.

—Πῶς τὸ ξέρετε; ἐγὼ λέω πῶς θὰ με
ξανακαινουργῶση.

—Κάμε ὅπως θέλεις, παιδί μου. Δέν ἔ-
χεις ἐδῶ τούς γονεούς σου κι' εἶχα ὑπο-
χρέωση νά κάνω αὐτὸ πούκανα. Τώρα πῆ-
γαινε. Σκέψου και πές μου.

—Λέω ὄχι, κυρία Διευθύνουσα.

Κι' ἔτσι τελείωσε στὸ γραφεῖο τής Δι-
ευθύνουσας ἡ κουβέντα γιὰ τὸ συνοικέσιο.
Μόνο πού μόλις ἔφυγε ἡ 'Αλίκη κι' ἀνέβαι-
νε τῆς σκάλες τοῦ χειρουργείου, ἐνοιῶθε
νά τής κόβωνται ἀπότομα τὰ γόνατα. Δέν
μπόρεσε νά βαστάξῃ. Τῆς ἐρχόταν σάν λι-
ποθυμία. Τί σπαρταγῶς, ἀλήθεια, ἔτσι χα-
ρίς νά τὸ περιμένῃς, σὲ μιά στιγμή, ν' ἀνα-
μετρηθῆς με τῆς πρόσφατες πληγές σου.
'Ολόκληρο τὸ δράμα σου νά τὸ δῆς ὀλο-
ζώντανο σὲ μιά λάμψη τής ὄρας. 'Αναιμη
και κάτωχρη, με κόπο κατάφερε και βρή-
κε τὴν πόρτα τοῦ δωματίου τής 'Αγγέ-
λας, κι' ἔπεσε σάν ξεμυχισμένη στὴν ἀγκα-
λιά τής. 'Ανάμεσα στὰ μπράτσα τής γλυ-
κειᾶς ἀδελφῆς ἀνάπνευσε βαθεῖα, βαρυσ-
ναστέναξε και λύθηκε σὲ λυγμούς. Τὴν ἴ-
δια ἀκριβῶς ὄρα πού ἡ Διευθύνουσα θαυ-
μάζοντας τὴν σταθερότητά τής ἔλεγε στοὺς
γύρω τής:

—'Αγέρωχη ψυχὴ αὐτὴ ἡ 'Αλίκη. Μπρά-
βο τής. 'Ο Θεός κι' ἡ 'Αγγέλα ἄς τὴν προ-
φυλάξουν.

*

Δέν πέρασε πολλὸς καιρὸς και πῆραν τὰ
κορίτσια τὸ δίπλωμά τους. Πρῶτὴ ἦλθε ἡ
'Αλίκη, δεύτερη ἡ Λευκὴ, τελευταία ἡ Κε-
λεγκουρίδου. Μιά φορά, πέρασε κι' αὐτὴ.
Περισσότερο γιὰ τὸ δίπλωμα τής Κελε-
γκουρίδου χάρηκε ἡ 'Αλίκη παρά γιὰ τὸ
δικὸ τής. Σὲ δέκα μέρες ὕστερα από τῆς ἐ-
ξετάσεις πῆρε, κιόλας, τμῆμα ἡ 'Αλίκη.
Ἐτῆ ἀφῆσει τὰ ὄνειρα γιὰ σπουδές, γιὰ
Ιατρικὴ και κουραφέξαλο και ἀφοσιώθηκε
ὀλότελα στή νοσηλεία. Τῆς ὄρες πού δέν
εἶχε δουλεῖα τῆς περνοῦσε με τὴν 'Αγγέλα
και τὴ Λευκὴ. 'Ηταν σάν ἀδελφές ὀι δὺδ
και σάν μάννα ἡ ἄλλη. Ἐτῆ δίκη ἡ γρηά
Μαντουδαινα.—'Η 'Αλίκη με τὴν Λευκὴ
μένουν πάντα μαζί, ὅπως και τὸν καιρὸ τής
Σχολῆς. Και πῆγαιναν ὄλα καλά. 'Η Λευ-
κὴ δέν εἶδε πιά τὴ φίλη τής νά κλάψη. Τᾶ

χαν όλα πιά ξεχάσει. Κι' ή 'Αλίκη ήταν πρόσχαρη και γελαστή. Μά' όπως όλα τὰ καλά δὲν βασταούν πολύ, ἤλθε μέρα πού ή Λευκή εἶδε τήν 'Αλίκη νά κατσουφιάζη. "Ενα σύννεφο καταχνιάς ἤρθε στό πρόσωπό της. Δυὸ τρεῖς νύχτες τῆς ἤλθαν πάλι οἱ ἀπνίσιες. "Εστριφογύριζε στό κρεβάτι κι' ὁ ὕπνος δὲν ἐρχόταν. Καί τήν εἶδε ή Λευκή νά κυττά ἐξω, ἄτονα καί θλιμμένα, κι' ὅπως τότε, νά κολλά τὸ πρόσωπο στό τζάμι καί νά τάχη σάν χαμένα.

Δὲν ἤξερε τί νά ὑποθέσει, ὡς πού, τήν τρίτη βραδυά, πρὶν πέσει γιὰ ὕπνο, ή Κελεγκουρίδου τῆς εἶπε πὼς εἶδε, πρὶν ἀπὸ τρεῖς μέρες, τὸν κλητῆράκο τὸν Σταύρο, νά τῆς δίνει ἕνα γράμμα. Κι' εἶχε ὁ φάκελος τὸν ἴδιο χαρακτήρα, ποῦχαν τὰ παλιά, τὰ καταραμένα, ἐκεῖνα γράμματα τῆς ἐποχῆς πού πονούσε ή 'Αλίκη, κι' ὁ πόνος τῆς εἶχε ἀπλώσει σ' ὅλη τῆ Σχολή. Τῆ νύχτα αὐτῆ πού τῶμαθε δὲν ἐκλείσε μάτι ή Λευκή. "Ὀλη τὴν νύχτα σκεφτόταν. Κι' εἶχε ἀποφασίσει τὸ πρωτ-πρωτὶ νά μιλοῦσε στὴν 'Αγγέλα. Μά τὴν αὐγὴ τὴν πῆρε ὁ ὕπνος. Σηκώθηκε βιαστικὴ κι' ἐκεῖ πούτρεχε γιὰ τὸ χειρουργεῖο εἶδε τήν 'Αλίκη νά κάθεται στὸν κῆπο μὲ τίς φτελιές καὶ νύχη δίπλα της, τὴν γλυκειά τους μαννούλα, τὴν 'Αγγέλα. "Αλλάξε δρόμο κι' εὐχαριστημένη τράβηξε γιὰ τὸ θάλαμό της. Μὲ τὴν πολλὴ δουλειά ὅλη τὴν ἡμέρα δὲν εἶδε κανένα. Κατὰ τὸ σούρουπο πού πῆγαινε γιὰ τὸ δωμάτιο τῆς βρῆκε τὴν Κελεγκουρίδου, στό διάδρομο, καί τῆς εἶπε πὼς ή 'Αλίκη ἦταν χαρούμενη. Τὸ μεσημέρι καί τὸ ἀπόγευμα, στὴν ἀνάπαυσή της, δὲν βγῆκε ἐξω. Σιγύριζε τὸ δωμάτιο τῆς καί κρέμασε, ἀπέναντι ἀπὸ τὸ κρεβάτι της, κι' ἕνα μικρὸ κἀντρο πού ἀπάνω του εἶχε γράψει μὲ τὸ ἴδιο της τὸ χέρι, κάτι λόγια, πού ή Κελεγκουρίδου δὲν καταλάβαινε τί ἤθελε νά πουν.

— Ξέρεις, Λευκή, δὲν μ' ἀρέσει τὸ κἀντρο τῆς 'Αλίκης. Μοῦ θυμίζει τὸ χωριό μου. Πού πῆγε καί τὸ βρῆκε; Καί νά δῆς πὼς ὅλο τ' ἀπόγευμα τὸ καμάρωνε ή 'Αλίκη. Καλὲ αὐτὴ ποῦχει τόσο γούστο νά πέσει τόσο ἐξω! Πὼς τὴν ἔπαθε;

Κι' ή Λευκή ἀνοίξε τὸ ἀδειο δωμάτιο κι' εἶδε τὸ κἀντρο τῆς 'Αλίκης. Χαρῆκαν τὰ μάτια μάλιστα ἀντίκρουσε τὴν ἀπλὴ ζωγραφιά του. Παρίστανε ἕνα γεροδεμένο ἐργάτη τῆς γῆς μὲ φαρδιές πλάτες, μπρατσωμένα χέρια πού μὲ τ' ἄρτρο δργωνε τὴν χέρσα γῆ. Κι' ή 'Αλίκη εἶχε προσθέσει τὴν λεζάντα πού τάλεγε ὅλα. «Ὁ ποιοι ος

στ' ἀλέτρι βάζει τὸ χέρι ποτὲ δὲν πισωστρέφει». Καί γιὰ τὴ Λευκή, πούξερε τὴν ἱστορία τῆς 'Αλίκης, ή λεζάντα αὐτὴ ἐσήμαινε τὸν θρίαμβο. Στὶς λίγες αὐτὲς λέξεις μιλοῦσε δλόκληρη ή ψυχὴ τῆς 'Αλίκης. Εἶχαν μέσα τους τὰ ἴδια τὰ ρήματα τοῦ Κυρίου. Μ' αὐτὰ μιλοῦσε στὴν 'Αλίκη, στὴν χριστιανὴ 'Αλίκη, ὁ Χριστός. "Ἦσαν ή γραμμὴ πορείας τῆς 'Αλίκης.

Κι' ή Λευκή χάρηκε γιὰ τὸν καινούργιο τοῦτο συνοδοιπόρο. "Ἡ ἀφιέρωση τῆς 'Αλίκης στὴ χριστιανικὴ διακονία τῆς 'Αγάπης ἦταν πιά γεγονός. Καί μάλιστα ή διακονία ἀνάμεσα στοὺς ἀρρώστους. "Ἡ χριστιανικὴ ἱεραποστολὴ κέρδιζε ἕδαφος μέσα στό νοσοκομεῖο.

Πού νά καταλάβη ὁμως ή Κελεγκουρίδου ἀπ' αὐτὰ! "Ἡ κωθρή, στὴ σκέψη, φίλη μας κατάλαβε τὴν πάστα καί τὸν κουραμπιὲ πού, ὅλο χαρά, τῆς πρόσφερε ή Λευκή.

*

Καί περνούσε ὁ καιρὸς καί κυλοῦσε ή ζωὴ ἤσυχά στοὺς θάλαμους καί στοὺς ἀνθρώπους. "Ἡ 'Αλίκη, ή 'Αγγέλα καί ή Λευκή ἦταν τὸ τρίο πού, ὀλοένα, γύρω του σκορπούσε καλὸ. Σὲ ὑπεύθυνες τῶρα θέσεις κι' οἱ τρεῖς, ἦταν τὸ δεξι χέρι τῆς Διευθύνουσας. Εἶχαν γίνει ἕνα μὲ τὴν ζωὴ τοῦ μεγάλου Νοσοκομείου. "Ὀλοι περηφανεύονταν γιὰ τὶς τρεῖς αὐτὲς κοπέλλες ἀπὸ τοὺς Διευθυντὲς μέχρι τὶς τραπεζιέρες.

"Ἡ 'Αλίκη ὅσο πῆγαινε καί περισσότερο στέριωνε στὴν καινούργια τῆς ζωὴ. "Ἦταν ἀπλὴ, ἤσυχη καί χαρωπὴ σ' ὅλους. Οἱ θάλαμοι, οἱ ἀδειοὶ διάδρομοι καί τὰ κτίρια τῆς Σχολῆς, καμιά φορά πού τὴν ἐβλεπαν νά βαδίζει ὑψηλόκορη καί γελαστή, ἔλεγαν μεταξύ τους πὼς σὲ λίγο θὰ τὴν ἀκούσουν νά ξεφωνίζει καί νά ἀρχίστ τὰ τρελλά τῆς τρεχάματα μὲ τὰ στριφογυρίσματα. Μά μὲναν τ' ἄψυχα μόνον μὲ τὴν προσδοκία. Δὲν ξαναγύρσε ή 'Αλίκη στὰ παρατραβηγμένα, τὰ μὲ σπρωγμένη καρδιά, ἐκεῖνα παιδικίακα καμώματα. "Αλλη ἐποχὴ ἦταν ή τωρινὴ γιὰ τὴν 'Αλίκη. "Ἦταν καί τῶρα χαρούμενη καί υπερήφανη, μὰ μόνο γιὰ τὰ καινούργια τῆς ὄνειρα. Κάτι τῆς ἔλεγε πὼς θάρχόταν ή στιγμή, πού θάκανε κάτι μεγάλο στὴ ζωὴ. Κάτι, πού θάδβαινε ἀπὸ τὴ γιομάτῃ ἀγάπη ψυχῆ της. Καί θάκανε ὅλους νά δούν, καί τὴν Διευθύνουσα ἀκόμα, πὼς πέτυχε στὴ ζωὴ. Γιατί περισσότερο ἀπ' ὅλα, κι' ἀπὸ τὴ μόρ-

φωσή της, τις γλώσσες της, την ύψηλή κορμοστασιά της και το αγέρωχο βλέμμα, ή 'Αλίκη ήταν περήφανη για τη χαρά της καινούργιας ζωής της.

Και την ευκαιρία την έδωσε ή ίδια ή Διευθύνουσα. Μιά μέρα την κάλεσε, πάλι στο γραφείο της; της είπε πως της ανέθετε μια «άποστολή». Από το «Σύλλογο άποφυλακισμένων γυναικών» της ζητούσαν μια μορφωμένη 'Αδελφή για τις γυναικείες φυλακές. Μιά κοπέλλα που να μην είναι μόνο 'Αδελφή. Νάναι πρόσωπο έμπιστοσύνης. 'Ηθελαν οι κυρίες του «Συλλόγου» να έχουν μια δικιά τους κοπέλλα εκεί μέσα που ναλάζε λίγο τον αέρα της φυλακής και να τις βοηθούσε να γνωρίζουν πρόσωπα και πράγματα. 'Επειτα μαζί με τις φυλακισμένες ήταν και τα παιδιά τους, πού, χωρίς να φταίνε σε τίποτα, μοιραζόντουσαν με τις μονάδες τους τη φυλακή. Και μιά, που δεν βρίσκονταν κανείς γι' αυτά να νοιαστή, μάθαιναν μέσα κει χίλιες δυό βρωμιές. Γι' αυτά τα παιδιά θέλαν ένα πρόσωπο που να ναι ή δασκάλα κι ή αδελφή. Πολλά πράγματα ζητούσαν μαζί οι κυρίες του συλλόγου γι' αυτό κι ή Διευθύνουσα από την 'Αλίκη κρεμιόταν. Κι ή 'Αλίκη αδίστακτα αυτή τη φορά της είπε το ναί. Κι είχε μια χαρά ή καυμένη ή Διευθύνουσα που θάσπελνε απ' έξω από το 'Ιδρυμα σε «άποστολή», όπως έλεγε, την 'Αδελφή με τα πολλά προσόντα.

Κι άρχισε ή προετοιμασία.

'Η 'Αλίκη τώρα κατέβαινε στο παιδιατρικό. Παρακολουθούσε με πολλή προσοχή. Βιαζόταν να μάθη. 'Ανάμεσα στις μητέρες και στα παιδιά στις κρέμες στα ριζόγαλα και στα γάλατα ξεχνιόταν. Πήγε και στο Νοσοκομείο Παίδων για τα λοιμώδη. 'Εμαθε την ήλαρά, την διφθερίτιδα και τις μηνιγγίτιδες σαν γιατρός. Τις παιδικές άρρώστιες τις χώνεψε. Διάβασε κιόλας, — μια που τη βοηθούσαν κι οι γλώσσες, — και κάμποσα βιβλία για την γυναίκα μες στη φυλακή, και καταρτίστηκε καλά. Αυτό όμως, πού, περισσότερο απ' όλα, την έτοιμάσε, ήταν εκείνο που από καιρό κυκλοφορούσε, ζεστό, μέσα στις φλέβες της και της είπε, στην ώρα του, πως ήταν καιρός τώρα πούνιωθε καλά την δική της ύγεια, ν' αφήση τους ανθρώπους με τ' άρρωστημένα κορμιά και να καταπαιστή με τις παθιασμένες και τις ταλαιπωρημένες ψυχές.

Κι έτσι ή 'Αλίκη ένα πρωινό άφησε τους

θαλάμους και τα χειρουργεία, φόρεσε τη στολή της και την καλύπτρα, έβριξε την σκούρα μπέρτα άπάνω της και όπως όλοι οι άληθινοί Χριστιανοί, οι άφιερωμένοι στην άληθινή μεγάλη 'Αγάπη, χωρίς θόρυβο και παρατές, πέρασε τις βαρείες πόρτες της φυλακής. Γλύστρησε σιωπηλή στους σκοτεινούς διαδρόμους με τα μοναχικά κελλιά κι άρχισε τη δουλειά της.

Πρώτη της φροντίδα ήταν να μονάρη, όπως αυτή ήξερε, δίπλα στο Ιατρείο ένα άναρρωτήριο με λιγοστά καθάρια κρεβάτια. 'Απ' εκεί άρχισε να πααιν ή πρώτη ήλιος στο κτίριο με τους βαρειούς τόνους. 'Επειτα το φως ξαπλώθηκε παντού. Λες και κόντιναν οι ψηλοί τοίχοι, κι άραιώσαν τα σίδηρα, που μπόδιζαν το φως. Δεν πέρασε καιρός κι' αλάφρωσε ο πολυς πόνος και φύγαν οι πολλές βαρυγώμιες. 'Η φυλακή δεν ήταν πιά μπουντρούμι. 'Επαψε νάναι καταραμένος τόπος.

Την 'Αλίκη την βάλαν εκεί μέσα για βήθεια στη γιατρεία του κορμιού—Έτσι έλεγε ή στολή της—και με τον έρχομό της ζωντάνεψαν μπόλικες ψυχές. Πολλές κρατούμενες ήλθαν στα συγκαλά τους, χωρίς να πιούν ούτε ένα φάρμακο, απ' εκείνα του Ιατρείου. Πλησίαζαν την 'Αλίκη σαν νταν κάτι που δεν τό περιμέναν. Τους μιλούσε κεινη κι' αυτές πέραν τη μιλιά της για χάδι. Κι' οι μεγαλωμένες αυτές γυναίκες, οι τριανταπεντάρες κι' οι μεσόκοπες, περισσότερο από τα παιδιά τους, τό χάδι άναζητούσαν. Τα παιδιά πάντα έχουν κάποιες μάννας τό χάδι. Μα τους ολομόναχους μεγάλους κανένας μέσ' την φυλακή δεν βρέθηκε να χαϊδέψη. Κι' είχαν γίνη τόσο σκληρές άναμεταξύ τους οι γυναίκες της φυλακής! Κι' ήταν τόσο ξεκούραστο τό χάδι της υιόφερτης κοπέλλας με τη λευκή στολή!

'Η 'Αλίκη πλούσια κι' άκούραστα σκορπούσε την στοργή της. Κύτταζε τα παιδιά και κέρδιζε τους μεγάλους. Νοσήλευ: τις άρρωστες, τάντεθε τις άδύνατες και τιθάσσευε τ' άγρια. Δεν είχε πολλά λόγια.

Γύρω από τό κρεβάτι της, στο παλιό της δωμάτιο, μαζεύόντουσαν όλες οι παλιές φίλες της. Καμμιά φορά έρχόναν κι' ή Διευθύνουσα. Κάτι καλό είχε πάντα να τους πη ή 'Αλίκη που άγγιζε όλόγισα την καρδιά. Ξεκούραζε πολυ ή συντροφιά της. 'Όλες την προσέαζαν, μα κεινες που περισσότερο, μού φαίνεται, πως την νοιάζαν ήταν οι καινούργιες της Σχολής. Οι ταπεινές μαθήτριες με τις θαλασιές στολές και τα

λευκά γραβδατόνια της είχαν λατρεία. Την θεωρούσαν βλότελα δική τους. Στο πρόσωπό της βλέπουν την κοπέλλα που κάθησε στα θρανία τους. Την αγαπούσαν και τις αγαπούσε. Όπως τόν παλιό καιρό, της δικιάς της μαθητριάς, έτσι και τώρα η Άλίκη ήταν το καμάρι της Σχολής. Τα καινούργια μας βλαστάρια είχαν βρή τον ήρωά τους. Θαύμαζαν πολύ την δράση της, που ήταν, αλήθεια, ένα κομμάτι από το Εύαγγέλιο. Και δεν ήταν λίγα τα όσα είχε κάνει. Μόνο τα σχολειά της να σκεπτής σχολειό για τα παιδιά σχολειό για τις μενάδες. Τέχνη κοπτική, ραπτική, μηχανή, ψαλλίδι, κέντημα. Όλοκληρα εργαστήρια. Έπειτα, μαθήματα για τους φυλάκες, διαλέξεις για τις κυρίες στο «Σύλλογο». Κι ύστερα αυτό που λέγαν: τελείωναν την ποιή τους οι φυλακισμένες, πήγαιναν οι γυναίκες στα σπίτια τους, νοικοκυρευόντουσαν. Μά στις ανάποδες τους στιγμές πάλι στη φυλακή τρέχαν. Ζητούσαν την Άλίκη. Κι η Άλίκη είχε γίνει ένα με τη ζωή τους. Δεν είναι μικρό πράγμα αυτό. Νάσαι τόσο νέα άκομα και να κρατάς στα χέρια σου τα γκέμια σε τόσες άτιθασσες ψυχές. Νάσαι τόσο σπουδαία και νασαι τόσο απλή, τόσο πρόσχαρη, τόσο καταδεχτική! Τι άραίο! Κι έπειτα νάχης την ύπομονη ν' άκουσ κάθε μαθήτριάς τα δεινρά της και τις παλαβομάρες. "Α όλα κι όλα! τα Σαββατοκύριακα τα περίμεναν σαν και τί τα κορίτσια. Η χαρά τους ήταν άλλο πράγμα όταν βλέπαν από κοντά την Άλίκη και της άνοιγαν την καρδιά τους. Μά και της Άλίκης η χαρά της ήταν μεγάλη. Με στοργή έσκυβε στις κάθε μιάς κοπέλλας τόν πόνο και, καθώς ήταν, ο άνθρωπος που γνώριζε τόσο καλά τη ζωή τών κοριτσιών, —έκείνη που κάποτε έζησε κι η ίδια—σάθθηκε οδηγός στη ζωή τους. Οι διδάσκουσες κι οι γιατροί, η Παυλίδου κι η Πηλειδής, έδιναν στις κοπέλλες, ό,τι χρειαζόταν για να βγούν καλές Άδελφές νοσηλείας. Από κει και πέρα άρχισε η δουλειά της Άλίκης. Η Άλίκη φτέρωνε τα νειάτα, ψύχωνε τις καρδιές και άρμύωνε ξεκινήματα. Έμπαινε στη ζωή τών κοριτσιών και τα συνηθισμένα μικρόψυχα δεινρά γινόντουσαν μεγάλα ταξείδια σ' άνοιχτούς όρίζοντες. Και της Διευθύνουσας τα δεινρά είχαν αλλάξη. Η Σχολή δεν ήταν πιά, όπως τόν παλιό καιρό: κάποιοι άλλοιώτικος άερας κεί-μέ-

σα φυσούσε. Στόν οίκο τών Άδελφών, χωρίς τίποτα ν' αλλάξη, έμπαινε περισσότερο φώς. Σαν νάχαν μόνα τους πλατύνη τα παραθύρια και μόνοι τους νάχαν ψηλώσει οι φεγγίτες.—"Ότι έγινε με τις φυλακές που κόντιναν οι τοίχοι τους.—"Έγινε παράδοση πιά, οι σπουδάστριες να μην παίρνουν ένα ξερό δίπλωμα. Οι φυσιολογίες, οι νοσηλευτικές και τα θεωρητικά, είχαν βέβαια τη θέση τους, μά πήγαν σε δεύτερο πλάνο. Άπ' τη Σχολή βγαίνουν άνθρωποι με ψυχή δραματισμούς και ιδανικά. Κοινωνικοί εργάτες που όπου πήγαιναν, με το δικό τους τρόπο, κάνουν θαύματα.

*

Κι όσο περνούσαν τα χρόνια η Άλίκη χαρούμενα μοίραζε τη ζωή της στις φυλακές και στη Σχολή. Η Διευθύνουσα κι εμείς την καμαρώναμε. Γύρω της μαζεύονταν πάντα ό,τι καλό, σε καινούργιο αίμα, είχε να δώσει το Ίδρυμα. Ήταν γραφτό της Άλίκης νάσαι ο οδηγός και να δίνη την πνοή στις κοπέλλες με τις θαλασσιές στολές. Όπως και τότε, για την καζούρα και για το κέφι, έδινε εκείνη το σύνθημα, έτσι και τώρα την φωνή της Άλίκης άκουγαν τα κορίτσια. Δεν υπήρχαν βέβαια τα συνηματικά εκείνα χαιρετέ-χαιρετέ, τα μπάμπυ με τόν μερωδιστικό χαιρετισμό, μά υπήρχαν κάτι άλλοιώτικα συνηματικά, που την γλώσσα τους καταλάβαιναν πολύ καλά οι γεροδεμένες νέες κοπέλλες που άποφοιτούσαν άπ' τη Σχολή. Είχε καθιερωθή, η κάθε μιά τους να παίρνη στην καινούργια της δουλειά ένα καντράκι που τόβρισκες στο δωμάτιό της πάντα καλοβαλμένο. Ήταν η παλιά εκείνη άναπαράσταση με τόργωμα και τόν σκαφτιά, πούδειχνε την ένταση της προσπάθειας του δουλεπτή, που στη δουλειά του δοσμένος, ξεχέρωνε τη γή. Το παλιό εκείνο καντράκι χωρίς τη γνωστή λεζάντα. Τι άνάγκη τώρα πιά τα λόγια; Κάθε καινούργια κοπέλλα ήξερε για καλά τόν νόημα της λεζάντας μιά που είχε μπροστά της όλκληρο στρατό από θαλασσιές στολές που βαδίζουν ήρεμα και σταθερά στα χυάρια τού δρόμου που άνοιξε πρώτη στόν κύκλο της η Άλίκη.

Κι ήταν χαρούμενη κι άραία η πορεία ετούτης τών κοριτσιών μέσ' την ζωή, με τόν πολύφωνο σιγανό τους τραγουδί.

ΤΙΜΟΝ ΠΑΡΜΕΝΑΣ

Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΛΙΜΠΥ—ΛΑΜΑ—ΛΑΧ

ΜΙΑ ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ (*)

Καλλίγραμμα

γαλάτεια μάομαρα λευκά και ρόζ.

Άμετρα δώματα,

Φωνές όργάνων,

άσματα, χαρές και ξεφαντώματα.

*

—Της Λίμπυ-Λάμα-Λάχ
της πιό τρανής αρχόντισσας της γής,
της φεγγασόμορφης, σκληρής Κυράς
τ' άνάκτορο

μέσα στή νύχτα τή γλανκή

σάν παραμύθι μοιάζει.

—'Η Λίμπυ-Λάμα-Λάχ γιορτάζει.

*

Σιγά-σιγά ή χαραγή

ροδίξει στο βοννό,

τ' άστρα στον ούρανό

τρομίζουν,

σβόνουν.

Από στρατοκόποι πού περοούν,

έκθαμβοι βλέπουν τó λαμπρό

παλάτι

μεσ' τή χρυσαγή:

"Όνειρο

πούμεινε στή γή..

*

Κι' ό Ένας άπαλά μιλά:

» Της Λίμπυ-Λάμα-Λάχ

» λένε πώς είναι τó παλάτι!

» "Ας φύγομε.

» Μύριοι θανάτοι..

» Χαμόους και τάφους κλείνε..

» Άλλι στον πού θά μείνει

» έδώ

» στής Λίμπυ-Λάμα-Λάχ τή δίνη..

*

» "Όλοι τους

» μέσα κεί,

» τήν ώρα αυτή πού σου μιλώ,

» είναι νεκροί.

» Σκουλήκια τρώνε τά μυαλά τους

» βρομοερά.

» Κι' άν βλέπεις χρώματα και φώτα,

» στά μάτια της ψυχής

» έχονν σκοτάδια, παγερά.

*

» Κοίταξ' εκεί,

» τó χροσό κείνο μονοπάτι

» πάει

» στή γλυκαυγή..

*

» Γέμισε, φίλε μου, τó στέρο σου

» με πρωϊνή δροσούλα,

» πιές

» ύγείας άέρα κ' ευωδιές.

» Δες

» πέρα κεί,

» σι' άντικρονό

» βοννό

» θά πάμε:

» Στά πεύκα, στά έλάτια, σις δροσο-
[πηγές'

» εκεί

» πού πρωτοσκάν οι ροδανγές..

*

» Κ' ύστερα,

» πίσ' άπ' τó βοννό,

» μάς καρτερούν

» ψυχές,

» καρδιές

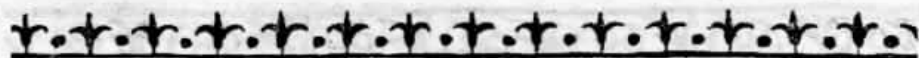
» με πόρους και βαθιές πληγές..

*

» Τή Λίμπυ-Λάμα-Λάχ

» μήν τήν θυμάσαι.

(*) (Παροιμ. ε' 1-20).

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἀπὸ τὴν προσκοπικὴ κίνησιν στὴν Ἀγγλία ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ ὅτι ὅλες σχεδὸν οἱ προσκοπικὲς ὁμάδες νοιάζονται γιὰ μιὰ χριστιανικὴ μόρφωσιν τῶν παιδιῶν ποὺ τὴν θεωροῦν σὰν ἀπαραίτητη προϋπόθεσιν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ των.

Ἡ ἐπίσημη ὀργάνωσις τοῦ ἀγγλικοῦ ὀδηγησίου ποὺ κατευθύνει τίς προσκοπικὲς ὁμάδες τῶν κοριτσιῶν τῆς Ἀγγλίας, ἡ National Association of Girls clubs and mixed clubs στὸ βιβλιαράκι τῆς «Guiding is a service for the post—war world» θέτει σὰν βασικὴ ἀρχὴ τῆς πῶς ἡ ἀληθινὴ πίστις στὸν κόσμον τῶν χριστιανικῶν ἰδεῶν εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ σταθῇ μιὰ ἰσορροπημένη ζωὴ. Γιὰ τὴν καλὴ δουλειὰ τῶν στελεχῶν τῆς θεωρεῖ ἀπαραίτητη, δίπλα σὲ κάθε ἐκπαιδευτικὸ κέντρο στελεχῶν, τὴν σύστασιν μιᾶς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς. Ἄν τὰ στελέχη τοῦ ὀδηγησίου μείνουν μακριὰ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ πίστιν καὶ ζωὴν, ἡ πορεία τοῦ ἀγγλικοῦ ὀδηγησίου κινδυνεύει. Ἡ N. A. B. C. σ' ἔνα ἄλλο τῆς βιβλιαράκι ποὺ μὲ τὸν τίτλον Spiritual well-being through boy's clubs κυκλοφόρησε, φρονεῖ πῶς εἶναι ἀνάγκη κάθε παιδί νὰ κατανοήσῃ τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς του, πρᾶγμα ποὺ πετυχαίνει μόνον μὲ τὴ βοήθειαν τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς, ποὺ θὰ βοηθήσῃ τὸ παιδί νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ ἰδανικὰ μιᾶς γριμῆς καὶ ἄξιας ζωῆς. Ἀπὸ τὴν πίστιν, τὸ παιδί κι' ὁ νέος θὰ πάρῃ τὴν δύναμιν νὰ κἀν πραγματικότητα τοὺς ὀραματισμοὺς του.

Σήμερον ὁ πολὺς κόσμος λέει πῶς πιστεύει στὶς πνευματικὰ ἀξίαις. Ἡ πίστις ὅμως αὐτὴ δὲν ἔχει καμμιὰ σχέσιν μὲ τὴ γνωριμία μὲ τὸ Θεό. Μέσῳ στὶς προσκο-

πικὲς ὁμάδες τὸ παιδί καὶ ὁ ἐργαζόμενος νέος θὰ γνωρίσῃ τὸν Χριστιανισμό τῆς πράξεως, ἀρκεῖ ὁ ὀδηγὸς του νὰναι χριστιανός. Πολὺ περισσότερα θὰ μάθουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὰ ἔργα του παρὰ ἀπὸ τὰ λόγια του. Ὁ καλύτερος τρόπος νὰ γνωρίσουν τὰ παιδιὰ κι' οἱ μεγάλοι τὸν Χριστιανισμό εἶναι ἡ πεποίθησιν πῶς ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Δημιουργὸς καὶ Πατέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔζησε, σταυρώθηκε καὶ ἀναστῆθηκε γιὰ νὰ δείξῃ στοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀγάπην του. Ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἶναι γραμμένο ὅλο τὸ βιβλίον ποὺ ἀναφέρομε.

Μιὰ ἄλλη προσκοπικὴ ὁμάδα ἡ Boy's brigade σὲ δυὸ φυλλάδιὰ τῆς «Why not be one of us» τὸ ἔνα, καὶ «Aims and methods of the National Voluntary Youth organisation» τὸ ἄλλο, ἐκθέτει τίς χριστιανικὰς βάσεις ποὺ δίδει στὴν ἀγωγή τῶν παιδιῶν τῆς. Οἱ προσπάθειαι τῶν ἀρχηγῶν καὶ τῶν στελεχῶν τῆς ὁμάδος εἶναι νὰ συντελέσουν στὴν πραγματικὴ ἀνάπτυξιν τοῦ χριστιανικοῦ ἀνδρισμοῦ τῶν προσκόπων ποὺ ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ. Ἔτσι μὲ τὴν προαγωγή τῆς πενιθαρίας καὶ τοῦ αὐτοσεβασμοῦ ἐπιτελοῦν στὴν πράξιν μιὰ συνειδητὴ ὁμαδικὴ πνευματικὴ ζωὴ.

Σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα χριστιανικῆς συναδελφώσεως καθοδηγοῦνται τὰ παιδιὰ ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς νὰ ζήσουν μιὰ ζωὴ μὲ πολλὰς ἀξιώσεις. Ἡ ὁμάδα θίβει ἐξαιρετικῶς προσοχὴν στὴν κοινὴ λατρεία καὶ τὴν ἐποικοδομητικὴ συνάντησιν, ποὺ ἀρχηγοί, στελέχη καὶ παιδιὰ κάνουν κάθε Κυριακῇ.

Ἡ Boy's Brigade εἶναι ὑπερήφανη γιὰ τὰ χριστιανικὰ τῆς θεμέλια.

ΑΔΕΠΟΥΔΕΣ

(Αφιερώνεται τὸ «Θέατρο» αὐτὸ στὰ φωτεινὰ παλληκάρια τῆς χριστιανικῆς φοιτητικῆς καὶ μαθητικῆς νεολαίας ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας. Τὸ ἔγραψαν τὰ ἴδια τὰ παιδιά μὲ τὴ ζωὴ τους, ποὺ εἶναι ἡ χαρούμενη ἐλπίδα γιὰ μιὰ καινούργια, πολιτισμένη Ἑλλάδα).

Σὲ μιὰ στρατιωτικὴ σχολή. Μεσάνυχτα. Νεκροταφεῖο ὁ θάλαμος τῶν «μαθητῶν». Πιεθμένοι στὴν κούρασι ἔχουν παραδοθῆ στὸν βαθύτερο ὕπνο τῆς ζωῆς τους. Στὰ «ἐν χρῆ κεκαρμένα» κεφάλια κλωθογυρίζουν ὄνειρα μὲ προσκλητήρια, παραβάσεις, ποινές, στρατιωτικοὶ κανονισμοί, ἀγριεπιμένον ἀξιωματικοὶ καὶ ἡ μέλλουσα πρώτη «ἔξοδος», ἔπειτα ἀπὸ σαράντα μέρες μάντρωμα... Κάποιος πετιέται ἀπ' τὸ κρεβάτι μὲ τὰ ἐσώρρουχα—ἐφιόλητη ἔχει—καὶ φωνάζει μὲ κλειστὰ τὰ μάτια χαιρετώντας σὲ στάση προσοχῆς: «διατάξτε» κι' ἔπειτα πέφτει πάλι σὰν αὐτόματο. "Ἄλλοι ροχαλίζουν σὰν νὰ προχωροῦν τάνις.

—Προσοχή!

"Ἐνα φοβερὸ πρόσταγμα ἔσπισε τὸ σκοτάδι. Ἐπειτα δαμιονιῶδεις κρότοι γκρεμίζουν κάποιος τὰ κρεβάτια στὸ μωσαϊκό.

—Προσοχή!

Εἶναι ὁ τρομερὸς ἐκπαιδευτῆς τους.

Καὶ οἱ «μαθηταὶ» ξαναγυρίζουν ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον στὴ γῆ, στὸν ἔσχατο βαθμὸ τῆς ἀπογνώσεως τώρα, ἐξουθενωμένοι ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη ἀδυναμία τους ν' ἀντισταθοῦν.

Νυχτερινὴ «νύκτα» γίνεται. Γιὰ τοὺς ἀνίδεους: αὐτὸ σημαίνει παράλογες ἢ σκληρὰς διαταγὰς στοὺς μικροὺς νεοσυλ-

λέκτους γιὰ νὰ πάρουν ἀπόφαση τὴν ἀπόλυτη πειθαρχία. Ἐπικίνδυνο ἔθιμο στὶς σχολὲς ποῦ—στὰ χέρια κακοῦ ἐκπαιδευτῆ—μπορεῖ νὰ φτάσῃ τὰ ὅρια τῆς ἀδιαντροπιάς ἢ τοῦ σαδισμού καὶ κάποτε κοστίζει καὶ τὴν ὑγεία ἢ καὶ τὴ ζωὴ μαθητῶν.

—Σύνταξις εἰς φάλαγγα κατὰ τριάδας! Ἐμπρός, εἰς τὸ γήπεδον, τροχάδην. Μάρς!

Κλάπ-κλόμπ, κλάπ-κλόμπ.... Κλάπ-κλόμπ... Ευπύλοτοι, χωρὶς στολές, μὲ τὸν ἀριθμὸ μητρώου σχολῆς—Α.Μ.Σ.—στάμπα στὰ ἐσώρρουχα, ἀναμαλλιαρῆδες, μισοκοιμισμένοι, γκρεμίζονται νὰ κατέβουν εἰς τοιμεντένιες σκάλες, τσακίζονται νὰ προφτάσουν τοὺς πρώτους, βγαίνουν στὴν παγωνιά—ἀκόμα χειμῶνας εἶναι—τουρτουρίζουν, τρέχουν, κλπάζουν πέντε φορές γύρω ἀπ' τὴ σχολή... Λιποθύμησαν δύο. Καὶ ἡ «νύκτα» συνεχίζεται ἔπειτα στὸ θάλαμον...

Τότε, γιὰ πρώτη φορά, ὁ ἐκπαιδευτῆς βρέθηκε σὲ δύσκολη θέση. Ὁ μαθητῆς Α.Μ.Σ. 280, ἕνα φημένο παλληκάρι ποὺ πετοῦσε σπῆθες κι' ὁ καλλίτερος μαθητῆς τῆς σχολῆς, ἀφοῦ ἔκανε μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους τὸ τροχάδην, ἀρνήθηκε νὰ ὑπακούσῃ σὲ μιὰ ἀτομικὴ νύκτα ποὺ ἦταν ἀσεμνῆ.

—Δὲν ἄκουσες; Ἐφρόναξ ὁ ἐκπαιδευτῆς, χτυπώντας τὸ πόδι του στὸ δάπεδο. Σὲ διατάσσω....

—"Ἄκουσα. Ἀπάντησε ἀπὸ τὴ στάση τῆς προσοχῆς ὁ μαθητῆς, χωρὶς πάλι νὰ ὑπακούσῃ.

—Σὲ διατάσσω, ξεφωνίζει πάλι ὁ ἐκπαιδευτῆς.

—Τὸ ἔβρω, ἀπήντησε σταθερὰ ὁ νέος, ἀλλὰ δὲν θὰ κάνω κάτι ἀδιάντροπο.

Κρατοῦν οἱ ἄλλοι τὴν ἀναπνοή τους μὲ θαυμασμό καὶ φόβο μαζὺ. Φουρτούνα θὰ ξεσπάσῃ.

Σὲ δύσκολη θέση ὁ ἐκπαιδευτής. Καὶ μπροστὰ σ' ὅλους. Φώναξε, ξαναφώναξε, ἐπέβαλλε τέλος στὸ μαθητὴ ἄλλες συνειθισμένες νίκες, ποὺ ἦταν ἀπλῶς ἐπίπονες ἀσκήσεις, τίς ἔκανε ἐκείνος ὅλες —παιχνίδι τοῦ ἡσάν—καθὼς ἦταν σφέλιμος σὰν λάστιχο κι' ἀκούραστος. Μὰ ἡ πρώτη διαταγὴ ἔμεινε ἀνεκτέλεστη.

—Ὅλοι στὰ κρεβάτια σας!

Καὶ ὁ ἐκπαιδευτής οἰκονομώντας ὅσο κύρος τοῦ ἀπόμεινε, φεύγει γρήγορα μὲ δύσκολα κρυμμένη ἀμηχανία.

Τρομαγμένοι οἱ μαθηταί—ἀγαποῦσαν καὶ θιγόμενοι τὸ συνάδελφό τους.

—Βρὲ τί ἔκανες!...

—Θὰ χάσεις τὸ μέλλον σου...

Τότε ὁ μαθητὴς ἐκείνος βρήκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ πῶς ἐνοιώθη τὸ σεβασμὸ στὸς «ἀνωτέρους» ἀλλὰ καὶ τὸ σεβασμὸ στὸν ἐαυτὸ του. Ἀφορμὴ γίνθηκε αὐτό—εἶχαν πιά ξαγρυπνήσει ὅλοι—κι' ἐνδιαφέρθηκαν οἱ ἄλλοι, ν' ἀκούσουν περισσότερο τίς ἰδέες τοῦ δυνατοῦ αὐτοῦ συμπαθητοῦ τους. Ἔτσι γνωρίστηκαν καὶ εὐκολὰ μπήκαν οἱ ἄλλοι στὸ γένημα—ὄχι τόσο δύσκολο νὰ τὸ ἀντιληφθῆ ὅποιος εἶπ' ἐπὶ τῆς γενεᾶς—ὅτι ὁ μαθητὴς, ὁ νέος αὐτὸς ἀνῆκε στῆ χριστιανικὴ νεολαία. Καὶ ἀμέσως ἐδιχάστηκαν. Οἱ μισοὶ ἔγιναν φίλοι του καὶ θυμαστές του—ἐπρώτρευε στὶς ἀσκήσεις, στὴ θεωρία, στὴν συναδελφικὴ ἀλληλεγγύη. Οἱ ἄλλοι ἔβαλαν τὰ κυάλια καὶ μὲ ἀντιπάθεια παρατηροῦσαν τὴ ζωὴ του: «Ἔτσι τρώει... ἔτσι κοιμάται... αὐτὸ διαβάσει...». Καὶ σκαλοῦσαν, ἐκαὶ ποὺ τοὺς πανοῦτε περισσότερο, στὴν ἀγνή ζωὴ του. Ἐδῶ ἦταν ὁ κόμπος.

Μὲ τοὺς τελευταίους σημάχθηκε κι' ὁ ἐκπαιδευτής καὶ θεώρησε καθήκον του νὰ δώσῃ «κοινωνικὴ ἀγωγή» στὸν μαθητὴ του.

*

Σήμερα ἔχουν οἱ μαθηταὶ «ἐξέοδο» καὶ

ὁ ἐκπαιδευτής τοὺς ἐπιθεωρεῖ πρὶν ἐκκινήσουν.

Χαριζομένη παράταξις, ὄλοι μὰ κοψιά, τὸ ἴδιο ντυμένοι, κοιμημένοι, ποδημημένοι.

Ἰδιαίτερη ἐπιθεώρησις στὸν μαθητὴ ποὺ γνωρίσαμε παραπάνω. Δὲν βρῖσκει ὅμως τίποτα φάλτσο: Φρεσκοξυρισμένος, λαμποκοποῦν τὰ κουμπιά, ἀστράφτουν οἱ ἀρβύλες, ἀψογή προσοχῆ! σπῆθες πετοῦν τὰ μάτια του. Πρέπει ὅμως ν' ἀλλάξῃ μυαλά... Καὶ σὰν ἔβλεπε τοὺς ζυγοῦς ὁ ἐκπαιδευτής τὸν φωνάζει ἰδιαίτερα.

—Διατάξτε!

—Μαθητὰ Τάδε, πάρτο ἀπόφαση, ἐδῶ μέσα πρέπει ν' ἀλλάξης!

—...;

—Νὰ γίνῃς σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους, κοινωνικὸς ἄνθρωπος.

—Ἐπιτρέπετε;

—Λέγε.

—Εἰστε ὁ πρῶτος ποὺ μοῦ τὸ λέει αὐτό...

—Δὲν εἶναι ἀλήθεια λοιπὸν ὅτι στὴν ἄλλη ἐξέοδο, ποὺ θέλησαν δυὸ συνάδελφοί σου νὰ σὲ πάρουν μαζί τους—ἔ αὐτρεσ εἶστε τώρα—νὰ γνωρίσης κι' ἐσὺ ὅπως ὄλοι τίς χαρὲς τῆς ζωῆς, ἐσὺ τοὺς προσέβαλες κατὰμουτρα; Τί ἰδέες εἶναι αὐτές; Δὲν τρέπεται; Δὲν ξέρεις ὅτι ἅμα περᾶση ὁ νέος τὰ δεκάξη...

—Πρέπει νὰ βγάλῃ τὰ μάτια του;

—Ὡστε ἔτσι λοιπὸν θεωρεῖς ἐσὺ τὴν ἐκπλήρωσιν μιᾶς φυσικῆς ἀνάγκης;

—Ἦστε καλλίτερα τὸ ἀντικοινωνικὸ καὶ διάστροφο στραπατσάρισμα μιᾶς δημιουργικῆς λειτουργίας!

—Ἐπὺ βρὲ θὰ μὲ διορθώσης; Κάτσε προσοχῆ! Ποῦ τὰ ἔμαθες αὐτά; Δὲν μοῦ λές, μήπως ἦσαν κλεισμένοι ὡς τώρα μακρὰ ἀπ' τὸν κόσμον, σὲ κανένα κολέγιο; Τὸν κυττάζει ἐρευνητικά.

—Σὰν ἀρχοντομαθημένους μοῦ φαίνονται...

Ἄνθρωπος κράτησε μὲ δυσκολία τὰ

γέλοιο. "Ἐδειξε ἔπειτα τὶς ροζιασμένες παλάμες του καὶ ἀπάντησε μὲ στρατιωτικὴ συντομία:

—"Ἐθγάλα τὸ νυχτερινὸ γυμνάσιο δουλεύοντας σὲ τσαγκαράδικο... Ὁ πατέρας μου γεννήθηκε σὲ ξεπάζωτο σπίτι, σ' ἓνα χωριὸ τῆς Παρνασσίδας...

Ἐροκατάπιε ὁ ἐκπαιδευτῆς του:

—Θὰ εἶσαι τότε ἐχθρὸς τῶν γυναικῶν, μισογύνης!

—"Ἄν λέτε μισογύνη ὅποιον μπούκοτάραι τὸ σωματεμπόριο ἢ ὅποιον δὲν ἐγκληματῆι «ὑποσχόμενος γάμον», ὅπως γράφουν τ' ἀστυνομικὰ δελεῖα! Νὰ μὲ συγχωρῆτε, ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχουν τὴν ἴδια γνώμη οἱ ἑλληγνίδες πού περιμένουν σύντροφο γιὰ μιὰ τίμια κι' εὐτυχισμένη φιλικιά, ἀπάντησε μ' ἐτοιμότητα ὁ νέος.

—Χμ! ὡς τότε θύμω; Κι' ἂν δὲν παντρεφτῆς; Θὰ πῆξη τὸ μυαλό σου χαζέ!

—Μακάρι, νὰ μὴν εἶναι κλούβιο σὰν μερικῶν. Αὐτὸ θέλω κι' ἐγὼ νὰ εἶναι πηχτό!

Ἡ εἰρωνία ἦταν καυστική.

—Μαθητά, θὰ σὲ κλείσω στὸ κρατητήριο ἂν ἐξακολουθήσης ἔτσι! Ἐγὼ δείχνω ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν υγεία σου... Δὲν ξέρεις βρέ, πρόσθεσε μὲ ἐπιστημονικὴ ἀνησυχία, ὅτι ἡ ἱατροδικαστικὴ λέει: πὼς ἡ ἐγκράτεια βλάπτει, ὅτι σκοτώνει τὶς βιταμίνες τοῦ ἔγκεφάλου καὶ τῶν... ἔσω ἐκκρίσεων; Πού ζῆς ἐσύ;

Δαγκώθηκε ὁ ἄλλος συγκρατῶντας ἔνα κύμα γέλοιου.

—Δὲν σπούδασα... ἱατροδικαστικῆ, ἀπάντησε. Μὰ ἂν θέλατε υπεύθυνες καὶ σοβαρὲς γνώμες, θάπρεπε κάτι νὰ ἔχετε μάθη γιὰ μερικὰ διεθνή ἱατρικὰ συνέδρια χρυσαίτων νευρολόγων, ψυχιάτρων καὶ ἄλλων καθηγητῶν, πού ἐγνωμοδότησαν γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Διαφωνοῦν βέβαια μερικοὶ ἄλλοι, «ἐθδικοὶ» κι' αὐτοί, π. χ. οἱ συγγραφεῖς ἀσέμιων ἐντύπων ἢ οἱ ἔμποροι μερικῶν φαρμακευτικῶν εἰ-

δῶν καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ λοιπὰ κι' ἀκόμη καὶ κάτι ἄλλοι τύποι τῶν νυχτερινῶν κέντρων... Πρέπει νὰ διαβάσετε κύριε ἐκπαιδευτὰ γιὰ τὸ θέμα αὐτό.

Θύμωσε πάλι ὁ δάσκαλός του.

—Καὶ ἡ κοινωνία; Ἐμεῖς, πού ἐγαλουγήθημεν ἔτσι; Ἐξω πέφτομε ὄλοι;

Θύμωσε μὲ τὴ σειρά του κι' ὁ μαθητῆς.

—"Ὅχι: ἔξω, ἀπάντησε ὀρμητικά. Μέσα πέφτετε, βαθεῖα, πολὺ βαθεῖα μάλιστα! Ὁρατο ὑπόδειγμα πετυχημένης κοινωνίας ἢ σημερινῆ! Μμ! «Λερώνει φυλαχτῆτε!» Ἀλλοίμονο στὸν τόπο, ἂν δὲν ἦταν κι' ἐκεῖνοι πού ἀντιστέκονται... Δὲν μοῦ λέτε ποιοὶ πολεμοῦσαν σὰν λιοντάρια στὴν Πίνδα καὶ στὸ Μοράδα; Ποιοὶ εἶναι ἱκανοὶ γιὰ τὰ μεγάλα; Αὐτοὶ πού φοροῦν τὸν χαλκὰ τοῦ ἐνοστικτοῦ στὴ μύτη; Οἱ τρώφιοι τῶν πρακτορείων τῆς «ὠμορφιάς τῆς ζωῆς» καὶ τῆς σπειροχαίτης;

Χείμαρρος.

—Σιωπῆ, γτεσινὸ παιδί πού θὰ κάνης τὸ δάσκαλο, ξεφώνισε ὁ ἐκπαιδευτῆς. Ὡστε ὄλοι αὐτοὶ πού θέλουν νὰ σὲ κάνουν ἄνθρωπο εἶναι....

—οἱ κολωθῆς ἀλεπούδες τοῦ μύθου. «Κάτω ἢ οὐρά!» συμβούλευε στὶς ἄλλες ἢ κολοθεμένη ἀλεπού. «Τὸ πιὸ ὄραιο πράγμα στὸν κόσμο, κυρίες ἀλεπούδες, εἶναι νὰ εἶσαι χωρὶς οὐρά!»

—Ἐτσι ἔ; ἐφρύαξε ὁ ἐκπαιδευτῆς. Λοιπὸν ἄκου ἀγριοκούναδο, θὰ κατέβης τώρα μαζύ μου καὶ σὲ διατάσω, ἀκοῦς; Σὲ διατάσω νὰ πᾶς νὰ διασκεδάσης μὲ τοὺς ἴδιους συναδέλφους σου πού προσέβαλες στὴν ἄλλη ἔξοδο καὶ νὰ δῆς πὼς θὰ πετάξης ἔπειτα αὐτὲς τὶς ὀπισθοδρομικὲς ιδέες. "Ἡ θὰ γίνης κοινωνικὸς ἄνθρωπος ἢ θὰ σὲ βιώξω ἀπὸ ἐδῶ μέσα.

*

Ἐἶδε κι' ἀπόειθε ὁ μαθητῆς πὼς δὲν ἦταν προκοπὴ μ' αὐτὴ τὴ δουλειά. "Ἐ-

στειλε κι' αὐτὴ τὴ φορά τοὺς αὐτοχειροτόνητους καθηγητὰς τῆς «κοινωνικῆς ἀγωγῆς» ἀπὸ κεῖ πού ἦρθαν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀφῆσαν ἡσυχο. Μὲ σατανικὴ ἐπιμονὴ τὸν πῆξε πάλι ὁ ἐκπαιδευτῆς. Βγαίνει στὴν ἀναφορά: ἢ νὰ τὸν ἀφήσουν ἡσυχο ἢ ὄχι καθιερώνεται ἡ τακτικὴ αὐτὴ σὰν ἐπίσημο ἐκπαιδευτικὸ σύστημα νὰ σηκωθῆ νὰ φύγῃ.

Καὶ τότε γύρισε ἀπότομα τὸ φύλλο. Στ' ἀστεία καὶ σὰν ἀγνωστὴ νῆλα, ὅσο ἐγκληματικὴ κι' ἂν εἶναι, μπορεῖ ἴσως νὰ λέγονται αὐτὰ, εἶναι ὅμως κι' ἄλλοι πού δὲν ἀστειοῦνται. Ἔγινε σούσουρο ἀνακρίσεις, ὑπηρεσιακῆς συνέπειες... Βούϊξε ἡ Σχολή. Νικάει πάντοτε, ὅποιος θέλει νὰ πολεμήσῃ, ὅταν ἔχῃ τὴν ἀλήθεια μὲ τὸ μέρος του.

Κι' ὁ νέος μας, ἐνίκησε. Μὰ ὅπως νικᾶν οἱ χριστιανοί. Βοηθῶντας τὸν ἀντίπαλο. Κι' ἐδῶ νίκη, πού ἦταν εὐεργεσία γιὰ τὸν ἡττημένο.

Γιὰ τὸν ἡττημένο, τὸν ἐκπαιδευτῆ, ἡ ἦττα, ὅπως ἦρθε μιὰ τέτοια ἦττα, ἦταν ἓνα ἀναποδογύρισμα. Γιὰ μιὰ στιγμὴ, ὅλα ἦρθαν μέσα του, τὰ πάνω κάτω. Τὸ παλληκάρι, τὸ ἀγνὸ καὶ δυνατὸ παλληκάρι, τὸ χριστιανόπουλο... μὰ, ὡστε, ὑπάρχουν, ἀλήθεια, τέτοιοι ἄνθρωποι;

Καὶ οἱ δικῆς του συνταγῆς; Κι' οἱ συμβουλῆς του; Κι' οἱ σαρκασμοὶ του; Τί

ἔγιναν ὅλα αὐτὰ; Κι' ἀφοῦ ἔγιναν.... ὅ,τι ἔγιναν, ἄρα;

Δὲν ξέρωμε (πῶς νὰ ξέρωμε;) τί «τριχυμιά ἐν κρανίῳ» ἔγινε μὲ τὸν ἐκπαιδευτῆ.

Γεγονός εἶναι, πάντως, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ μερικῆς ἡμέρας, ξεμοναχιάζει τὸν μαθητὴ ἱματισμένος καὶ σωφρονῶν. Ἄλλος ἄνθρωπος!

— Συμπάθα με, παιδί' μου. Πῆγα νὰ σέ καταστρέψω' ἔνα καλλιτέχνημα δηλαδή! Μὴ φύγῃς ἀπ' τὴ σχολή. Ἔχομε ἀνάγκη ἀπὸ ἄνθρώπους σὰν κι' ἐσέ-με, δυνατοὺς καὶ διαβασμένους... Νόμισα στὴν ἀρχὴ πῶς ἦσουν ἓνα ἄμαθο παιδί πού δὲν ξέρει νὰ βλέπῃ τὸν κόσμο...

— Ὅποιος πιστεύει στὴν ἀλήθεια, αὐτὸς ξέρει τὸν κόσμο. Βλέπει ὀλόγυρα καθαρὰ, εἶπε μὲ καύχησῃ τὸ χριστιανόπουλο.

—... Εἶμαι ἓνας ἱερόσυλος, συνέχισε ὁ ἐκπαιδευτῆς, συγχώρεσέ με! Κάποτε εἶμωνα κι' ἐγὼ ἀλλοιόψικος... Μοῦ ἔδωσαν μιὰ σπρωξιὰ αὐτῆς οἱ ἐγκληματικῆς θεωρίες—φωνάξτε βρὲ παιδιὰ ἐσεῖς πού ξέρετε τὴν ἀλήθεια!—καὶ πῆρα τὸν κατήφορο. Γλυκὸς ἦταν στὴν ἀρχή! Τί τὰ θέλεις, δὲν χρειάζονται πολλὰ λόγια... Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς εἶμαστε πιά συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ—ὅπως τὸ εἶπες—οἱ κολωβῆς ἀλεπούδες....

ΟΥΤΙΣ

«Εἶπαν ὅτι ἡ ἐγκράτεια εἶναι μιὰ παραπλάνησις, ἓνα πρῶγμα ἀδύνατον, ὅτι νέος ἐγκρατῆς δὲν εἶναι ἄνδρας... Ἄλλὰ ὀφείλομεν νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τοῦτο, ὅτι ὡς πρὸς τοὺς νέους μέχοι τοῦ γάμου ἡ ἀγνότης εἶναι ὀφελιμωτάτη, ὄχι μόνον διὰ λόγους ἠθικοῦς, ἀλλὰ καὶ ὕγεινοῦς».

Auguste FOREL, Καθηγητῆς τῆς ψυχιατρικῆς εἰς τὴν Ζυρίχην.

«Ἡ συμβουλὴ πού δίδουν εἰς τὸν νέον, ἀλλοίμονον ἀκόμη καὶ σήμερα! νὰ ἀφῆνῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐλεύθερα τὰ σεξουαλικά πάθη του, διὰ νὰ ἀποφύγῃ νευρωτικὰς ἀνωμαλίας, καταδικάζεται ἀπολύτως. Ἡ συμβουλὴ αὐτὴ ἀντὶ νὰ θεραπεύσῃ ἢ νὰ προλάβῃ τὰ φαινόμενα τῆς νευρώσεως, θὰ γίνῃ αἰτία νὰ γεννηθοῦν ἢ νὰ πληθυνθοῦν τέτοια φαινόμενα».

E. CARP Καθηγητῆς τῆς ψυχιατρικῆς τῆς Leiden (Ὁλλανδίας).

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΑΠΟΨΕΙΣ

Δεν είναι καθόλου μικρής σημασίας το θέμα, που απασχολεί κατά κύριο λόγο τὰ άρθρα και τής μελέτης τούτου του φύλλου. Θέμα φυσιολογικό μὰ και θέμα πνευματικό, που ἐγγίζει την ὅλη ὑπόσταση του ἀνθρώπου, σὰν ὄργανισμὸ που ἀντιπροσωπεύει μιὰν ἄρμονικὴ σύνθεση ψυχῆς και σώματος, θέμα, ἀκόμα, βαθύτατα κοινωνικό. Τὸ «σεξουαλικὸ ζήτημα» ὅπως τὸ λέμε τώρα, ἀποδιδέχεται κυρίως στήν φυσιολογικὴ πλευρά, τὸ «ζήτημα τῆς ἀγνότητος», ὅπως τὸ λέει ἡ χριστιανικὴ πίστις, εἶναι, βέβαια, ζήτημα ἀπλό και πολυσύνθετο μαζί, και ἡ μελέτη του θὰ ἔπρεπε πολὺ περισσότερο νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ, και τὰ ἄρθρα που δημοσιεύονται σχετικά μὲ τὸ θέμα σὲ τούτο τὸ φύλλο εἶναι μιὰ ἀπαρχὴ μονάχα. Ἐλπίζομε πὼς θὰ μπορέσωμε νὰ ἐνημερώσωμε τοὺς ἀναγνώστες μας στήν πρόδο τῆς ἀληθινῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας και τῆς χριστιανικῆς σκέψεως στὸ σπουδαιότατο τούτο ζήτημα, μὰ ἐλπίζομε, ἀκόμα, πὼς μὲ χαρὰ θὰ ὑποδεχθῆ ὁ ἀναγνώστης τὴν ἀπαρχὴ που του προσφέρεται σὲ τούτο τὸ φύλλο.

Ὅστόσο, θὰ ἠθέλαμε νὰ παραπέμψωμε ἀπὸ τώρα ἐκείνους, που θὰ ἤθελαν συμπληρωματικὴ μελέτη πάνω στὸ ζήτημα τῆς γενετήσιας ἠθικῆς, και νὰ τοὺς ἐπιστήσωμε τὴν προσοχὴ στὸ βιβλίον «ἠθικὴ και ὕγεία» ὑπὸ Σερραφεῖμ Γ. Παπακώστα, τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ζωῆς». Τὸ βιβλίον αὐτό, που ἐκκυκλοφόρησε εὐρύτατα, κί' ἐβγήκε στήν ἔκτη του ἐκδοσὴ τὸ 1944, μ' ὅλο που εἶναι μικρὸ στὸν ὄγκο ἔχει πλουσιώτατο περιεχόμενο, ὄχι μόνο σὲ σκέψεις ἀλλὰ και σὲ ντοκουμέντα. Εἶναι μεγάλου εὐτύχημα, πὼς ἔχομε ἕνα τέτοιο βιβλίον στὴ γλῶσσα μας, που μπορούμε και πρέπει νὰ τὸ συστήσωμε θερμότατα στοὺς ἀναγνώστες μας, σὰν τὸ βιβλίον που ἀκριβῶς χρειάζεται γιατὸ ζήτημά μας.

*

Ἐχω μπροστά μου ἕνα δελτίο σχετικὸ μὲ τὴν κίνησιν τῶν Ἀγγλικῶν

Ἐκκλησιῶν που περιγράφει μιὰ διάσκεψιν ἀντιπροσώπων τῶν «μὴ καθολικῶν» Ἀγγλικῶν ἐκκλησιῶν στὸ Cambridge, πάλιν στὸ ζωντάνεμα τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος στήν Ἀγγλίαν. Τὸ δελτίο ἐξεδόθη ἀπὸ τὸ British Press Office Feature Service.

Πρέπει νὰ χαιρετισθῆ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἔγινε ἀντιληπτὴ, ὅτι μέσα στοὺς κόλπους τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἀρχίζει νὰ κατανοεῖται ἡ πραγματικότης, πὼς δὲν ἀποτελεῖ ζωντάνεμα, ὅτι γίνονται ὡς τώρα μὲ τοὺς ὀρθολογισμοὺς, τὴς «περικεικότητος» (πιστοὶ και ἀπίστοι ὅλοι τὸ ἴδιο εἴμαστε!) και τὰ τούτοις ὅμοια. Τὸ νὰ ζωντανέψῃ τὸ κήρυγμα εἶναι κάτι που δὲν γίνεται μὲ ἀβάρεις, γίνεται μὲ δουλειά. Κί' ἡ δουλειά αὐτὴ γίνεται μὲ τὸ νὰ πλησιάσῃ τὸ κήρυγμα τὸν λαό, μὲ τὸ νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος ὁ λαός, κήρυκας κί' αὐτὸς τῆς πίστεώς του, μὲ τὸ νὰ γίνῃ ὁ Χριστιανισμὸς ὄχι μόνο θεωρία, μὰ ζωὴ ἀνάμεσα στὸ πλήρωμα, κίνησιν λαϊκὴ ἀπὸ τὴν ἀποψὴ αὐτῆ, κίνησιν, ὅπου κί' ὁ θεολόγος κί' ὁ κληρικὸς θὰ ἐργάζονται ὄχι σὰν ἐπαγγελματίες και μισθωτοί, ἀναμασσώματα συνεχῶς τὸ «δεῖ δὴ χρημάτων», μὰ σὰν φωτισμένοι ὁδηγητές, σὰν πρωτοστάτες, πρωτοεργάτες στήν ἀφιέρωσιν πρώτα και τὴ θυσία και τὴν ἀρετὴ κί' ὕστερα και στὸ ὅλο ἔργο.

Κατὰ τὰ λοιπὰ, καλὸ, ἴσως, και τὸ κρίκετ, ἀλλὰ ἂν οἱ Ἀγγλοὶ, ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ γενικώτερα ἀρχίζον νὰ καταπιάνονται και μὲ τὴν ἱεραποστολὴ που δὲν ἀφίνει ὥρα γιατὸ κρίκετ, θὰ ἔκαναν κάτι, που ὥρα του πιά εἶναι νὰ γίνῃ. Κί' ἔτσι θὰ ἔχουν νόημα και οἱ διασκέψεις....

*

«Ἡ κρίσις τῶν καιρῶν που ζοῦμε, εἶναι πρώτα ἀπ' ὅλα κρίσις πνευματικὴ». Οὔτε ἡ πολιτικὴ οὔτε ἡ οἰκονομικὴ ὀργάνωσιν δὲν θὰ μπορέσουν νὰ τὴν ὑπερικήσουν και νὰ δώσουν τὴν λύσιν, γιατί τὰ αἴτια τοῦ κακοῦ εἶναι βαθύτερα... Ἡ πνευματικὴ ἀρρώστεια που μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα θὰ θεραπευθῆ μόνο μὲ τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἀναγέννησιν τοῦ ἀνθρώπου, μὲ μιὰν ἐπάναστάσιν τῶν συνειδησῶν.

Τὰ γράφει αὐτὰ ἡ «ἐφημερίς τῆς Γενεύης» σὲ κύριο ἄρθρο μετὸν τίτλο «ἐκκλησία καὶ πολιτική». Τὰ μεταφράζω ἐδῶ, γιατί τὰ θεωρῶ πολύτιμες σκέψεις πού πρέπει νὰ καθοδηγοῦν τὸν Χριστιανό, πού θέλει νὰ βοηθήσῃ στὴ σωτηρία τῆς πατρίδας του. Δὲν εἶναι ἡ πολιτικὴ τὸ πρώτο! Ἡ πνευματικὴ ἐπικράτηση, ἡ διείσδυση τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος στὴν κοινωνία μας, αὐτὸ μᾶς χρειάζεται! Καὶ σ' αὐτὸ ὅλοι μας πρέπει καὶ μπορούμε νὰ βοηθήσουμε...

Π. Δαλμ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Λογοτέχνης αἰσθητικὸς καὶ ταυτόχρονα πιστός, ἅγιος σ' ἀλήθεια. Νὰ ἔνα πράγμα πού μένει ἀκόμα πολὺ δυσκολοχάνευτο, γιὰ πολλοὺς πού τοὺς τραβάει ἡ λογοτεχνία. Κι' ὅμως, τὸ ἄλλοτε λαμπρότερο προπύργιο τοῦ ὀρθολογισμοῦ, ἡ Γαλλία, ἐρχεται νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἀνάμεσα σὲ τόσα ἄλλα, ἀνάλογα παραδείγματα, καὶ ἕνα ἄλλο μεγάλο χριστιανὸ λογοτέχνη, τὸν Charles Du Bos. Ὁ Du Bos πέθανε τὸ 1939. Σήμερα ἡ κυκλοφορία ἐνὸς βιβλίου του, πού περιέχει τέσσερες διαλέξεις πού ἔκανε ὁ Du Bos τὸ 1938 στὴν Ἀμερική, «Τί εἶναι ἡ φιλολογία;», κάνει ὀλόκληρο τὸ γαλλικὸ τύπο ν' ἀσχολῆται μαζί του. Εἶναι τὸ βιβλίο αὐτὸ ἡ καλλιτεχνικὴ διαθήκη τοῦ Du Bos καὶ ἡ διαθήκη αὐτῆ εἶναι, ὅπως παρατηρεῖ ἡ γαλλικὴ ἐφημερίδα *Canterfour*, ἡ συνέκλιση τῆς φιλολογίας καὶ τῆς ἀγιότητος. Γιατί ἡ φιλολογία, γιὰ τὸν Γάλλο συγγραφέα, δὲν εἶναι ἡ ἄρνηση, ἡ βωμερὴτητα, ἡ ἀσυνείδηση ἢ ἡ περιττολογία, μὰ κάτι πού ἔχει ἀμεση σχέση μὲ τὴ ζωὴ. Βγαίνει ἀπ' τὴ ζωὴ, «τὴν κοιλιάδα ὅπου σχηματίζονται οἱ ψυχές», καὶ ἐπιδρᾷ πάλι στὴ ζωὴ γιὰ νὰ τῆς δώσῃ τὴ συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ της, νὰ τὴν ἐκφράσῃ σὲ συγκεκριμένους μορφές, νὰ τὴν ἐξυψώσῃ. Ἀκόμα ἡ φιλολογία εἶναι ὁ τόπος συναντήσεως δύο ψυχῶν, τῆς ψυχῆς τοῦ ἀναγνώστη πού εἶναι κι' αὐτὸς δημιουργὸς καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ συγγραφέα. Μὰ εἶναι ἡ λογοτεχνία ἀκόμα περισσότερο, λέει ὁ Du Bos, «Εἶναι, ἡ σκέψη πού τραβάει γιὰ τὴν ὁμορφίαν, μέσα στὸ φῶς», στὸ φῶς πού μονάχα ἀπὸ ψηλὰ μᾶς ἐρχεται.

Κι' αὐτὸ τὸ ἀνέβασμα εἶναι ἐκεῖνο πού στεφανώνει τὸν δημιουργό, μὲ τὸ στεφάνι

τῆς χαρᾶς, πού του δίνει τὸ ἀλάσαστο σημάδι ὅτι κατάφερε νὰ προσεγγίσῃ στὸ ποθητὸ του τέμα. Ἀπὸ τὰ ὕψη αὐτά, στὰ ὁποῖα δὲν φτάνει κανεὶς, παρὰ μὲ σφοδρὸς ἀγῶνες, ὁ Du Bos βλέπει τὴν τέχνη σὰν ἐνσάρκωση. «Ὁ λόγος εἶναι ἡ ἐνσάρκωση τῆς ὁμορφιάς τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι στὴν ἀρχὴ κάθε δημιουργήματος».

Ὁ στενὸς σύνδεσμος τῆς ζωῆς καὶ τῆς λογοτεχνίας δὲν ἦταν γιὰ τὸν Du Bos μιά κούφια ἀπὸ περιεχόμενο διαπίστωση. Μιά ζωὴ, βασανισμένη ἀπὸ τὴν ἀρρώστειαν, καὶ ἄλλες περιπέτειες, ἐξευγενίσθηκε καὶ ἐξυψώθηκε, ἀπὸ τὴ φωτισμένη αὐτῆ ἀντίληψη γιὰ τὸ δημιουργικὸ τάλαντο. Ὁ πόνος, δὲν γιὰ νὰ τὸν ἀγαπήσωμε, οὔτε γιὰ νὰ ὑποταχθῶμε σ' αὐτόν, μὰ γιὰ νὰ τὸν ὑποτάξωμε, γιὰ νὰ νικήσωμε μέσα στὸν ἀγῶνα. «Ἡ τραγικότητα δὲν θὰ εἶναι γιὰ μένα ποτὲ ἡ τελευταία λέξη», γράφει ὁ Du Bos. Κι' αὐτὸ τὸν ξεχωρίζει, ὅπως καὶ κάθε πιστὸ, μὲς' στὴ σημερινή, σκεπασμένη ἀπὸ μαῦρα σύννεφα, ἐποχὴ.

Πισχίζοντας νὰ προσφέρῃ κάτι ἀνώτερο στοὺς συνανθρώπους του, ὁ Du Bos δὲν μπορούσε, στὸ τέλος, παρὰ νὰ τοὺς αἰχμαλωτίσῃ. Οἱ κορυφές τῆς γαλλικῆς διανόησης, τοῦ ἀφιέρωσαν ἕνα βιβλίο: «*Hommage à Du Bos*», στὸ ὁποῖο μιλᾷν μὲ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ του φυσιογνωμία. Ὁλόκληρη ἡ γαλλικὴ κοινὴ γνώμη περιμένει μὲ ἀνυπομονησία τὴν ἐκδοσὴ τῶν τελευταίων σελίδων τοῦ ἡμερολογίου του. Εἶναι μεγάλῃ ἰσοβιὰ αὐτὸ γιὰ τὸν ἄνθρωπο πού δημιουργεῖ, μὰ καὶ ἡ ἀμοιβὴ αὐτῆ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ στεφανώσῃ τὴ δημιουργία, πού μεγαλώνει μὲς' στὴν ἀμόσφαιρα τῆς ἀγάπης.

*

Πολὺς βῆρυχος δημιουργήθηκε στὴν ἐποχὴ μας, μὲ τὴ θεωρία τῆς ψυχαναλύσεως γιὰ τὴν ὅποιαν ἐγγραμμοὺ ἐπανελημμένα οἱ «Ἀκτίνες» σὲ παλαιότερα τεύχη τους. Πραγματικὰ ἡ ἀνασκόληψη τοῦ ὑποσυνειδητοῦ εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας γιὰ τὴν ψυχολογία, καθὼς γράφει ὁ Γάλλος διανοούμενος Stanislas Fumet σ' ἕνα ἄρθρο του ἐπάνω στὸ *Φροῦδισμὸ*.

Καινούργιοι κόσμοι, ἀγνωστοὶ προηγουμένως, γεμάτοι μυστήρια, κόσμοι ὑπόγειοι, ὅπως τοὺς ὀνομάζει ὁ Ντσοτσοέφσκι, πού μέσα τους ἀναδεικνύονται οἱ ρίζες τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς μας ὑπαρξῆς, ἀποκαλύπτονται σὲ ὅποιον θέλει νὰ μελετήσῃ τὰ

μυστήρια της ανθρώπινης ψυχής. Και βέβαια, ή χριστιανική αντίληψη για την ψυχή, δεν αρνείται την πραγματικότητα του ύπνουσυνειδήτου. Ο χριστιανός ξέρει καλά από προσωπική πείρα, ότι πολλές φορές προτού ή συνείδηση πάρη το λόγο, ένας άλλος κόσμος έχει κιόλας πή τον δικό του. Η άποψη αυτή μπορεί να μην ενδιαφέρει βέβαια τον ψυχολόγο εκείνο, που δεν θέλει να ασχοληθεί με ήθικά προβλήματα, είναι όμως αποτέλεσμα της πείρας όχι μονάχα των ήθικολόγων, μα και των αγίων. Οι άγιοι, είναι ταυτόχρονα οι πιο βαθείς γνώστες, της ανθρώπινης φύσης, άνθρωποι, στους οποίους το συνειδητό μέρος της ύπαρξης, είναι πολύ μεγαλύτερο παρ' ό,τι στους κοινούς ανθρώπους και προχωρεί βαθειά μέσα στις ανεξερεύνητες περιοχές του ύπνουσυνειδήτου.

Μα στο τέλος δεν είναι μονάχα η άποψη αυτή, γράφει ο Stanislas Fumet, που μπορεί να ενδιαφέρει τον πνευματικό άνθρωπο. Έκτός από τον υπόκοσμο αυτόν του ύπνουσυνειδήτου, απ' όπου βγαίνουν τα φαρμακερά φείδια, που αθέλα μας πλανιούνται μέσα μας στα όνειρά μας, υπάρχει κι ένας άλλος κόσμος, μια δεύτερη, ως την πούμε έτσι, σφαίρα του ύπνουσυνειδήτου. Αυτός ο δεύτερος κόσμος βρίσκεται επάνω από τον άνθρωπο, ζητάει να τον τραβήξη προς τα επάνω και άποτελει θεία περιοχή. Και οι δύο αυτές περιοχές έχουν κοινά όρια, κι' ανάμεταξύ τους, διεξάγονται οι μεγάλης εκτάσεως συγκρούσεις και οι αδυσώπητοι αγώνες που ύφαινον την Ιστορία της εξωτερικής και εσωτερικής ζωής μας. Ο κόσμος της Χάριτος είναι κόσμος κρυμμένος, κόσμος στον οποίο ο ψυχολόγος δεν μπορεί να φτάση. Κι' όμως ύπάρχει, όλος ζωντανά και σ' ένα του τουλάχιστο κομμάτι ψηλαφητός, για όποιον δέχεται η τουλάχιστο δεν άπακρούει τη Χάρη. Είναι ένας κόσμος που ξεπερνάει τη γνώση, και που κρύβεται πίσω από μιά πράξη αγάπης, από ένα αυθόρμητο δόσιμο του εαυτού μας, από μιά ήρωική στιγμή. Τον αισθανόμαστε να μας πλημμυρίζει με το περιεχόμενό του σε τέτοιες περιστάσεις, είναι ο τομεύς της ψυχής μας, που γίνεται ή θαυμαστή δράση του ίδιου του Θεού. Κι' είναι άνεκφραστες οι ήδονες που χαρίζει, γιατί ακόμα κι' αυτοί οι άγιοι, που τις ένοιωσαν πιο έντονα από κάθε άλλον, είναι κι' αυτοί άνικανοι να τις περιγράψουν.

Η σημερινή έπιστήμη, άπαλλαγμένη από τις προκαταλήψεις και από την άρνη-

τική θεώρηση του πνεύματος—μιά τέτοια θεώρηση κατά κόρον έχρησιμοποίησε ή φρουδική ψυχανάλυση—άρχιζει τώρα να άποκαλύπτη το μεγαλείο της ψυχικής δημιουργίας του ανθρώπου. Το ύπνουσυνειδητό τώρα πιά δεν θεωρείται καθόλου από την έπιστήμη σαν ένα ύπόγειο, όπου κυριαρχούν άσυνάρτητοι και άνέροιστοι πόθοι. Η σημερινή ψυχολογία φωτισμένη και ώδηγημένη από την πείρα της ζωής, άγκαλιάζει και μελετά τους βαθύτερους πνευματικούς πόθους του ανθρώπου μέσα και πέρα από το ύπνουσυνειδητό.

*

Φαίνεται πως, ότι έπαθαν στη χώρα μας οι λογοτέχνες, που τόσο συχνά παραπονούνται για τη μικρή κυκλοφορία των βιβλίων τους, το ίδιο παθαίνουν στη Γαλλία, οι όργανωτές συναυλιών. Κι' αυτό, γιατί ή νεολαία που θα άποτελέση το αύριανό άκροατήριο, λάμπει με την άπουσία της από τις μουσικές άκροάσεις. Κι' ο λόγος είναι ότι, άπλούστατα, ή μοντέρνα μουσική με την πνευματική της γυμνότητα, την έλλειψη των μεγάλων αισθημάτων που εμπνέουν και ώθούν στην ευγενικιά δράση, δεν της προσφέρει καμμιά ίκανοποίηση. Άπόδειξη: ή ίδια νεολαία, ένθουσιάζεται από την ήρωική μουσική του Μπετόβεν, ή την άγνισμένη μουσική του Μπαχ, και πλημμυρίζει τις αίθουσες των συναυλιών, όταν τά προγραμματά τους περιλαμβάνουν μουσική τ' αυτού είδους, έστω κι' αν οι εκτελεστές δεν είναι και τόσο περίφημοι...

Μπροστά σ' αυτό το φαινόμενο, ή γαλλική έφημερίδα «Bataille», ζητάει τη μουσική μόρφωση της νεολαίας, και συστά να έρθη αυτή σε έπαφή με τη μουσική που γράφεται τώρα, τη ζωντανή όπως την άποκαλεί μουσική. Μά φαίνεται πως άνεξάρτητα από κάθε μουσική μόρφωση, το κριτήριο της νεολαίας, που ψηθκε μέσ' στις δοκιμασίες του πολέμου, είναι πολύ ασφαλότερο. Όδηγεί προς τις πηγές, που μπορούν να ξεδύσουν, και άπομακρύνεται από τις άγονες εκτάσεις έστω και αν αυτές διεκδικούν για τον εαυτό τους, το προνόμιο της «ζωντανίας» και της «επικαιρότητας».

*

Το άρθρο του Charles Plisnier στο Nouvelles Littéraires, «Dix ans après...», δίνει μιά βαρυσήμαντη όμολογία. Πριν δέκα χρόνια άκριβώς ο συγγραφέας του έ-

γινε διάσπμος με τὸ βιβλίον του «Faux Passerports», τὰ περιφήμα «Πλαστά διαβατήρια». Κι' ἔρχεται σήμερα ὁ Plisnier νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι στὰ 1945 δὲν θάγραφε τὸ βιβλίον τοῦ 1935, πού τοῦ ἔδωσε τὴ δόξα, μὰ πού δὲν εἶχε καὶ πολλὴ σχέση με τὴ σωστὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς. Δὲν εἶναι μόνο ὁ Plisnier πού ἀλλάξε τόσο, μέσα στὰ τελευταία δέκα χρόνια. Μιά ὁλόκληρη ἀνθρωπότητα ἄρχισε νὰ βλέπῃ καθαρά καί, δίχως ἄλλο, οἱ ὁμολογίες τύπου Plisnier θὰ πληθθαίνουν ἀπὸ μέρα σὲ μέρα. Γιατί, εἶναι βέβαιο, πὼς οἱ τίμιοι πνευματικοὶ ἄνθρωποι καὶ διανοητὲς δὲν μπορεῖ παρά νὰ συμφωνήσουν μαζί του, στὶς βασικὲς σκέψεις του. Τὸ ζήτημα, γράφει ὁ Plisnier, εἶναι: Πνευματικὴ ἢ ὕλιστικὴ θεώρηση τῆς ζωῆς; Καὶ καταλήγει με τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ μόνοι πού θὰ τὸν νοιώσουν, θάνα οἱ Χριστιανοί, ὅσοι αἰσθάνονται τὸ Εὐαγγέλιον ὡς ἄν νεκρὸ γράμμα ἀλλὰ ὡς πνεῦμα ζῶν.

Σημεῖα τῶν καιρῶν!

ΠΕΝΗΝΤΑ ΦΟΒΙΣΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ἀπὸ τὸ «Christian Herald»

Πενήντα παιδιά κάνουν μιὰ παράσταση, τραγουδοῦν, χορεύουν, μπροστὰ στοὺς γονεῖς των. Εἶναι 50 παιδιά ἐνὸς Κατηχητικῆς τῆς Νέας Ὑόρκης πού διαλέχθηκαν ἐπειθὴ ἦσαν «τρομαγμένα» παιδιά, καὶ πού οἱ γονεῖς τους παρακολουθοῦν με μάτια ὕγρα γιὰτὶ ξέρουν τὴν ἱστορία πού εἶναι πίσω ἀπὸ τὸ θεατράκι. Σ' αὐτοὺς δ,τι γίνεται μοιάζει με θαῦμα.

Τὸ κάθε παιδί ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἀποκοῦσε ἀσφαλῶς ἕνα σύνολο χρονίας κατωτέρω-τητας, χωρὶς τὸ εἰδικὸ Κατηχητικὸ πού τοὺς δίδαξε, πὼς ὁ κάθε ἕνας μπορεῖ νὰ κἀν κάτι σημαντικό, ὁ κάθε ἕνας ἔχει κάποια εἰδικὴ κλίση, κανένας δὲν εἶναι τελείως χωρὶς τάλαντο.

Δάσκαλοι σχολείων καὶ Κατηχητικῶν σὲ συνεργασία με γονεῖς καὶ με ἐπιστήμονας δούλεψαν γιὰ νὰ νικήσουν ἀδυναμίες χαρακτήρος καὶ νὰ ἀξιοποιήσουν τάλεντα.

Οἱ ἰδρυτὲς λένε πὼς ἡ προσπάθειά τους εἶναι μόνο μιὰ ἀρχή. Ὁ Διευθυντὴς Ernest

M. Ligon, καθηγητὴς τῆς ψυχολογίας στὸ Union College δηλώνει:

«Σὲ ὁποιοδήποτε πόλη 100.000 κατοικῶν ὑπάρχουν πιθανῶς τόσα παιδιά με ὅλα τὰ φυσικὰ χαρίσματα γιὰ νὰ γίνουν «μεγάλοι» ὅσοι μεγάλοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ὑπῆρξαν στὴν πραγματικότητα στὴ χώρα αὐτὴ κατ' ὄλην τὴν ἱστορίαν της. Ἀκόμη, αὐτὸ, τὸ νὰ γίνουν «μεγάλοι» μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῆ με τὸν σωστὸ τρόπο διαμορφώσεως τοῦ χαρακτήρος. Πρέπει νὰ σχηματίσωμε τοὺς προπονητὲς τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς προσωπικότητος, ὅπως ἔχομε τώρα τοὺς προπονητὲς γιὰ ἀθλητικὲς δεξιότητες».

Ἀναφέρει συγκεκριμένα τὴν ἱστορία τοῦ Ted, πού πρὸ 3 μηνῶν ἔλεγε: «δὲν μπορῶ νὰ κάμω τοῦτο, δὲν εἶμαι ἰκανὸς γιὰ κείνο» καὶ πού ὁ δάσκαλός του στὸ σχολεῖο συμβούλεψε τοὺς γονεῖς του νὰ τὸν πᾶνε στὸ First Reformed Sunday School γιὰ νὰ ὑπερπηθῆ τὸν φόβο καὶ τὰλλα ἐμπόδια στὴν ἀνάπτυξή του. Ἐκεῖ σκοπὸς τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως εἶναι νὰ ὀδηγηθῆ ἡ νεότης σὲ μιὰ ἀριμότητα μεστὴ ἀπὸ αὐτοπεποίθησι, καὶ νὰ εἶναι θυμικὰ ἔτοιμη γιὰ μιὰν ἐργασία πού θὰ τῆς παρέχῃ μιὰ καλὴ ζωὴ, ἰκανοποίηση, καὶ τὸ σπουδαιότερο ἀπ' ὅλα, τὴ δυνατότητα νὰ παίξουν ἕνα ρόλο στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀνθρωπότητος. Βέβαια αὐτὸ χρειάζεται πνευματικὴ καὶ διανοητικὴ ὑγεία.

Καὶ ἄλλες Ἐκκλησίες στὶς Ἠνωμ. Πολιτείες, ἄρχισαν αὐτὴν τὴν προσπάθεια. Βέβαια δὲν ἔχουν ὅλες ψυχολογικὰ ἐργαστήρια. Ἀλλὰ δὲν χρειάζεται τόσο τὸ ἐργαστήριον ὅσο τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς δασκάλων καὶ γονέων.

Μὲ τὴν συνεχιζομένη μόρφωση τοῦ χαρακτήρος με βασικὴ δύναμη τῆς χριστιανικῆς πίστεως, θὰ μπορέσουν νὰ παραταχθῶν γενεὲς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν πού εἶναι κύριοι τῆς ἀπελπίσεως καὶ τῆς ἀμφιβολίας, πού γνωρίζουν τὰ προσωπικὰ φυσικὰ τους χαρίσματα καὶ χαρούμενα τὰ μεταχειρίζοντα στὴν ὑπηρεσία τοῦ πλησίον τους.

Δῶγο πληθώρας ὕλης, αἱ βιβλιοκρισίαι εἰς τὸ ἐπόμενον.

Περιοδικὸν «Ακτίνες», ὄργανον τῆς «Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων».—Γραφεῖα: δόξος Κερύρατος 14, Ἀθήναι (1) Τηλ. 35 023. — Ὑπεύθυνος, ἐπιστολὰὶ καὶ χρηματικὰ ἐμβάσματα: Δ. Γ. Σταμάτης.—Προστάμενος τυπογραφίας: Δ. Παπακωνσταντίνου, Μαυρομυχάλη 176.—Χειρόγραφα, δημοσιεύματα ἢ μὴ, δὲν ἐπιστρέφονται.